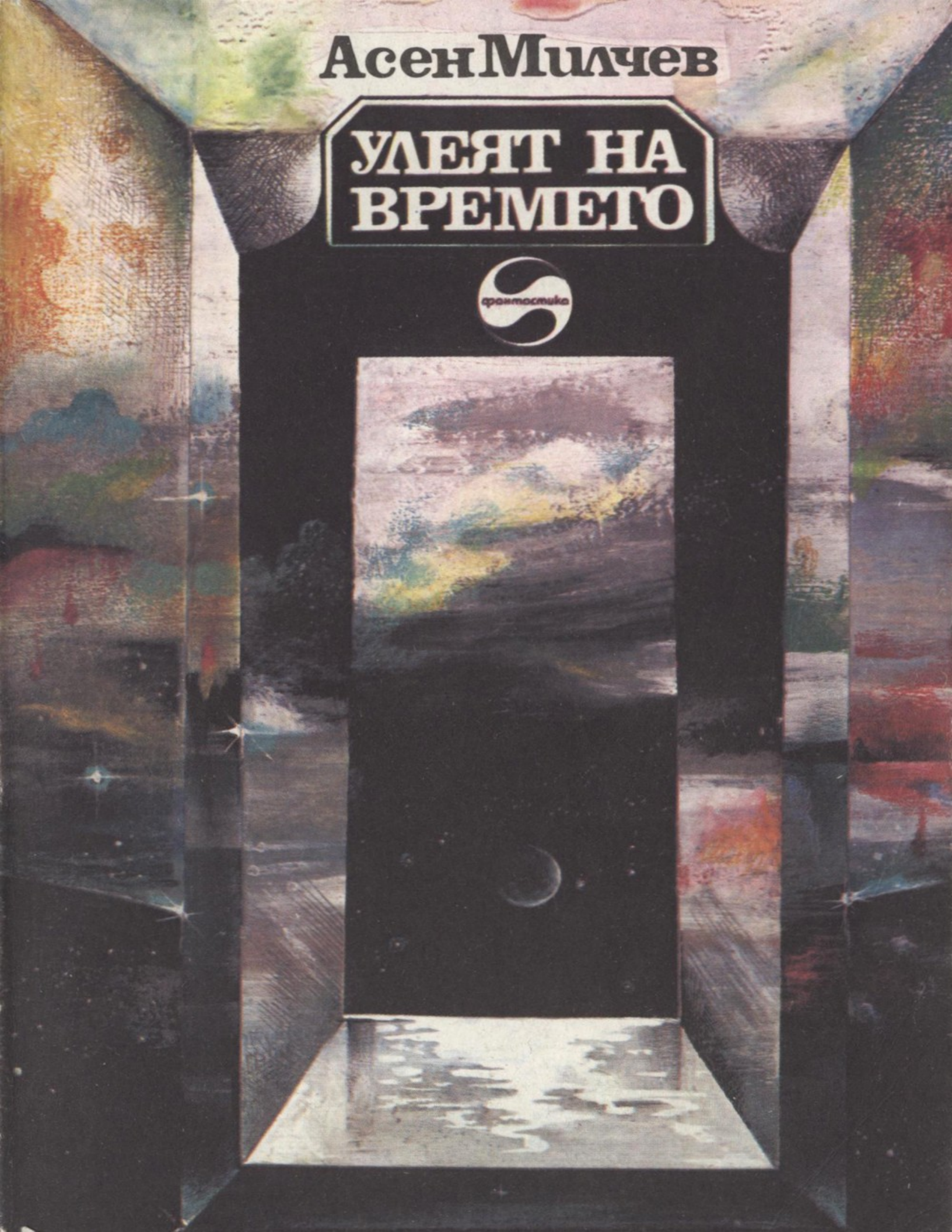

Асен Милчев

УЛЕЯТ НА
ВРЕМЕТО

АСЕН МИЛЧЕВ
УЛЕЯТ НА ВРЕМЕТО

chitanka.info

ВАСИЛ РАЙКОВ

ПРЕДГОВОР

КЪМ РОМАНА „УЛЕЯТ НА ВРЕМЕТО“

Само за половин век — по-малко от един човешки живот — съвременната наукотехническа революция сътвори хиляди реални чудеса, по-фантастични от вълшебствата на приказките. Добри и лоши, малки и големи; чудеса, които разкриват почти неограничени възможности пред човека, но и заплашват крехкия му живот с различни видове ужасна смърт. Изкуствени торове, хербициди и биотехнологии за получаване на все недостигащите храни, модерни технологии за невиджани тъкани и материали за обувната промишленост, чудодейни лекарства, строителни материали, битова електротехника и електроника, способни да превърнат домакинския труд в приятна и забавна игра. Но също така химизация на природата, индустриален смог, нарушаване на екологичния баланс, алергии и сърдечносъдови заболявания, демографски взрив и сивите панелни мравуняци на многомилionните градове. Атомни електроцентрали, комуникативни спътници и космически кораби, но и неутронни бомби или крилати ракети със самонасочващи се ядрени заряди.

По експоненциална крива сякаш расте и човешкото любопитство. Какво ще бъде утре, какво е близкото и по-далечното бъдеще на света? Никога досега интересът към тази литература не е бил толкова голям. Малки и големи с еднакво усърдие четат и научно-популярните книги, и чистата научна фантастика, и онези прогностични творби, които са повече „фантастична наука“, отколкото художествена литература.

Асен Милчев идва във фантастиката от популяризацията на науката за най-малките читатели — започва журналистическата си дейност като редактор във в. „Септемврийче“. Завършил е електроинженерство във ВМЕИ „Ленин“ — далекосъобщителна техника. Но популяризаторските му интереси далече надхвърлят

неговата тясна техническа специалност. Вълнуват го живо проблемите на биологията („Ловци на пеперуди“, научно-художествена книга за деца), „изследва“ свойствата на „Магнитната вода“, възхищава се от възможностите на едно модерно направление в науката, „Архитектурна бионика“ (сценарии за научнопопулярни филми). Пише също така и разкази за периодичния печат — както фантастични, така и реалистични.

С първия си фантастичен роман, „Улеят на времето“, Асен Милчев се приобщава към една отдавна утвърдена тенденция на добрата фантастика, още от времето на Жул Верн и Хърбърт Уелз — връзка със земното, със съвременните проблеми на хората, днес и утре. Има, разбира се, вълнуващи приключения на деца и възрастни, има пътешествия из цялата Слънчева система, вече завоювана от хората в едно далечно бъдеще, има неочаквани обрати в действието, причинени от престъпна небрежност или просто от грешките на хората. Но контурите на това далечно бъдеще имат реални основи в действителната наука, изградени са върху надеждния фундамент на природните закони. А очарователното „какво би било, ако...“ на фантастите, което така живо буди юношеското въображение, му дава възможност да нарисува една зрима, осезателна, но и научно достоверна картина на това бъдеще, независимо дали героите му се намират в отвлечен космически кораб, във вивариум за мутантни форми на невиждани животни или на самотен астероид, звено от комуникативната линия „Земя-Юпитер“. Със своите постъпки, мотиви на поведение, избор на позиция героите на Асен Милчев докрай остават верни на това човешко „приземяване“.

Доколко авторът е успял в своите творчески намерения? Оценката е право на читателите. А времето ще прибави към нея и самооценката на автора. Първата крачка рядко е най-добрата, но тя в никакъв случай не трябва да бъде единствена, ако авторът смята да се отправи по трудния път на фантастиката.

Васил Райков

ГЛАВА ПЪРВА
ЧОВЕК НЕ Е НИТО ТОЛКОВА ЩАСТЛИВ,
НИТО ТОЛКОВА НЕЩАСТЕН, КОЛКОТО
СИ МИСЛИ

Емил Кантински трепна в креслото. Както се ровеше из спомените си, неусетно бе задрямал. Напоследък често се връщаше в мислите си към щастливия момент, когато се срещнаха с Леда. Може би търсеше в него упование срещу все по-нарастващото напрежение, което от известно време витаеше помежду им.

Външната врата леко се хлопна.

— Ти ли си, Леда? — тихо се обади той. — Пак закъсняваш.

В стаята почти безшумно влезе около четиридесетгодишна жена със сини очи и млечна кожа. Емил с удоволствие си представи колко меки и приятни са светлите ѝ коси.

— Мая заспа ли? — попита жената, като събличаше връхната си дреха.

— Отдавна. Дори и аз бях задрямал.

— Извинявай, забавих се, но тази вечер беше изключително важна за мене.

— Започвам да се съмнявам къде е истинското ти жилище. Не се ли застояваш прекалено дълго в Института?

— Ти знаеш, Емил, че в момента може би се решава съдбата на преселниците на Марс.

— Пак ли бълнуваш за онази болест на Лесли и Давидов?

— Ако не ти е приятно, няма да говоря. Само че тъкмо днес се случи нещо невероятно интересно. А ти се занимаваш с кибернетични модели на биологичните системи и мутантна биология, и тези въпроси би трябвало да те вълнуват.

— Да, отчасти. Не ми е ясно само, тебе кое те привлича повече — дали микробиологията или молекулярната физикохимия?

— И двете, разбира се. И какво щастие е, че не се отказах да ги специализирам едновременно.

Мъжът я погледна учуден:

— Чак пък щастие...

— Не ме прекъсвай — настоятелно продължи Леда. — Поне веднъж ме изслушай докрай.

Емил измърмори нещо.

— Днес се уверих, че болестта на Лесли и Давидов няма заразен характер.

— Отказваш се от теорията за микси-вирусите?

— Да, с нея си служехме досега, но сме се заблуждавали.

Емил се опита да си припомни прочутия експеримент на Бжиковски... През две кварцови колби се пропускаха ултравиолетови лъчи. В едната имаше заражена с вируси тъкан, а в другата — здрава тъкан. След известно време и двете тъкани се оказваха заразени. Изводът бе, че микси-вирусите пренасят заразата чрез ултравиолетовото лъчение и върлуващите тогава епидемии се обясняваха със засиленото проникване на ултравиолетовите слънчеви лъчи през разреждения от многобройните реактивни двигатели защитен озонов слой на атмосферата. Предположението прерасна в убеждение, когато след корекция в дюзите на двигателите епидемиите изчезнаха.

— Но нали бяхте забравили и за микси-вирусите, и за ужасната болест на Лесли и Давидов, която разрушава тъканите — неволно повиши тона си Емил.

— Да, докато от Марс не ни доложиха за типичните ѝ симптоми — жената постави пръст на устните си. — Моля те, по-тихо, ще събудим детето.

— И няма ли лек?

— Ефикасно лекарство досега не е открито. Затова в Института бяхме много разтревожени. Ако наистина на Марс бе избухнала епидемия от тази болест, щяхме да бъдем безсилни пред нея. И край на мечтите да овладеем червената планета.

— Защо говориш в условно наклонение? До вчера бе сигурна, че засиленото напоследък ултравиолетово лъчение на слънцето е отворило вратите за заразното действие на микси-вирусите на Марс.

— Само че днес мисля другояче — присви очи Леда. — За първи път надникнах през най-новия усъвършенствуван СТЕМ-микроскоп.

— Не ви ли стигаше милионното увеличение?

— Не, необходимо бе да се заровим още по-дълбоко в материята. Да я разнищим на съставните ѝ части. Да видим как електроните обикалят около ядрото на атома. Разбираш ли какво означава това? Все едно да гледаш как електричният ток тече по проводниците.

— И какво ти помогна това?

— Видях нещо невероятно, Емил. Под въздействието на ултравиолетовото лъчение се предизвиква вътрешноклетъчна електролиза и тъканите се разяждат.

— Но този процес е известен на науката.

— Да, само че при нормални условия на границата между отделните тъкани има полупроводникова преграда, която като кондензатор се зарежда и изпразва с електрони, поддържайки в динамично равновесие процеса. Достатъчно бе обаче да засилим ултравиолетовото лъчение и разрушаването на тъканите започна.

— Сигурна ли си в заключенията? — възбудено я попита Емил. — Та нали именно такава е и клиничната картина на заразата с микси-вирусите.

— Експериментите провеждах при пълна стерилност — отговори Леда.

— Тогава може би микси-вирусите не причиняват болестта на Лесли и Давидов? — уплаши се от необикновената си мисъл Емил.

— Така смятам и аз — кимна жената. — Само че това предположение трябва да се докаже. И най-добре е да го потвърдя на място, като замина за опитната ни станция на Марс.

— Ти чуваш ли се какво говориш! — почти изкрещя Емил. — Загубила си си ума.

— Защо се карате? — дочу се глас от съседната стая.

Двамата се погледнаха сърдито. Мая се бе събудила от препирните им.

Тази вечер доктор Аскол Варо се приготвяше да си ляга със станалото му сякаш обичайно напоследък чувство за вина. Прекалено дълго бе размишлявал през деня. Интересно — той, човекът, който рядко се двоумеше как да постъпи, когато при него идваха пациентите му, дълго се колебаеше, щом трябваше да решава за себе си. Това съвсем не означаваше, че гледа повърхностно на работата си. На професията бе отдал цялото си сърце. Може би затова му бе трудно да се отклони от всекидневните задължения, за да постъпи добре или зле в личния си живот. Понякога от едно „да“ или „не“ зависеше съдбата на хората. Той често я бе държал в ръцете си. Но това бе съдбата на другите. Никога Аскол не бе предполагал, че ще бъде толкова трудно да се справи със себе си. Чувствуваше се като подгонено на фарове диво животно, което с всички сили се бори да избяга от опасността, но не може да се отклони от светлинната пътека, където го очаква сигурна гибел.

Навярно мнозина биха се изсмели, ако разберяха причината за неговата вътрешна борба. Хиляди с махване на ръката преминаваха бариерата между безгрижието на свободния и отговорностите на заключения с брачна халка живот. Ала колко от тях след това бяха търсили у него упование и лек за душевната си болка. Новото, в което се отразяваше вездесъщият технически прогрес, настъпваше стремглаво по всички линии. Хората, изглежда, не бяха подготвени и се отплащаха на все по-приятния си живот, като се затваряха в черупките си. Вероятно те не правеха достатъчно усилия, не си позволяваха лукса да страдат и се отчуждаваха едни от други. А сетне идваха при него с молба да ги изтръгне от комплексите, от кошмарите, дори от бездушието. И той воюваше със средствата на модерната психотерапия, които същият този всемогъщ технически прогрес бе издигнал до невероятна висота. Възвръщаше доброто самочувствие и вярата, разпръскваше съмненията и горчивината, събуждаше надежда и обич. Всеки, прекрачил от нужда прага на неговата клиника, бе малко или повече боязлив човек, който не можеше да се справи с

личните си затруднения и предпочиташе по-лекия път — лечението — пред борбата с неизвестността...

Ето — отново същите мисли... Доктор Аскол тръсна глава — като че ли да ги пропъди — и влезе в банята. Все пак той беше длъжен да изясни отношенията си с Дияна. Не, тя не го притесняваше с нищо. Бе деликатна и търпелива, но това го задължаваше още повече. От две години те бяха близки, много близки. Обичаше ли я? Разбира се. Бе ли готов да се ожени за нея? Тук се бунтуваше цялата му психика на свободомислещ, дори позакоравял ерген. Сети се за един тест от старите псевдомедицински списания и се засмя: „Стресовата ситуация преди женитбата се равнява на едно убийство и два грабежа.“

После отново стана сериозен. А дали тя го обичаше? Може би само бяха привикнали един към друг — прекарваха по цели дни заедно. Бе най-близката му помощничка в работата.

Аскол погледна часовника си. Крайно време беше да си ляга, ако искаше утре да бъде бодър в клиниката.

3

Мелодията на „О, ти, мили Фридолин“ огласи спалнята на Дияна Фрай.

„Кой ли може да идва толкова късно?“ — недоволно замърмори младата жена, като се отправяше към входната врата.

— Защо звъниш, мамо? — посрещна тя неочакваната си гостенка. — Влизай направо.

— Още не съм свикнала да си служа с тия нови магнитни талони за входния компютър. Пък и не съм сигурна дали ще те заваря сама.

— За какво намекваш?

— Знаеш, че се безпокоя за тебе, Дияна — каза майка ѝ и седна в един фотьойл.

— О, мамо, затова ли си дошла посред нощ? Докога ще ходиш подире ми? Да не съм малко дете?

— Тъкмо за това се тревожа, момичето ми. Годините минават.

— Ако смяташ, че по този начин ще промениш моето отношение към Аскол, дълбоко се лъжеш. Аз го обичам. Нещо повече — възхищавам се от него. Разбираш ли — той е вълшебник, който може да надникне в душата на човека, да извади оттам съмненията и безпокойствата и да го дари с устрем. Неговите пациенти го боготворят. Истинско щастие е, че съм не само негов сътрудник, но и близък приятел.

— Нямам нищо против твоите чувства към доктора, само че дали и той ги споделя?

— За мен това е без значение, мамо. Нали аз го обичам. Да, любовта е сляпа и глуха. Но за твоё успокоение — той също ме обича. Не ми го е казал — усещам го.

— Тогава защо не се ожените?

— Пак ли започваш, мамо? Та Аскол е човек от друго тесто. Представяш ли си — да го впрегна в хомота на брачния живот.

— Не очаквах да разсъждаваш по такъв начин, Дияна — изрече разочаровано майката. — Ако не мислиш за себе си, то поне не бъди жестока към мен. Искам да гледам внучета.

Майка ѝ знаеше уязвимите места на жените и се опита да ги използва дори срещу собствената си дъщеря. Но напразно предизвикваше с майчинското чувство Дияна. Младата психоложка неведнъж бе обмисляла отношенията си със своя научен ръководител и се бе уверила, че винаги и навсякъде ще го следва. В службата бяха непрекъснато заедно. Оставаха с часове в кабинетите и лабораториите на клиниката да разговарят. Не че не съществуваха различия помежду им. Случваше се да спорят, да повишават тон, дори да се скарат. Но Аскол бе призван да утвърди новото в електронната психотерапия и Дияна го следваше в неговия път като дете, което върви след разказвач на приказки. Такъв човек, който се бе посветил на другите, не можеше да бъде неискрен. Затова тя му вярваше и го гледаше със заслепените очи на влюбена жена. И с годините любовта ѝ се разгаряше.

— Да не говорим повече за мен, мамо — каза уморено младата жена. — Трябва да си лягам. Сутринта ще ставам рано. — После внезапно се оживи. — Знаеш ли, утре съм канена на обяд у съквартирантката от студентските ми години Леда Алфеева. Спомняш ли си за нея? Срецнахме се случайно на един симпозиум. А сега, ако искаш, остани да спиш при мен. Погостувай ми и утре. Ще се прибера за вечеря.

— Не, ще си вървя — отвърна с лека тъга майката. — Знаем, че по-приятно ще ти бъде да не се връщаш рано в къщи. Ти наистина порасна, детето ми.

— Сигурно е хубаво да се чувствуваши откривател — не можа да скрие раздразнението си Емил, след като с Леда отидоха в друга стая и спуснаха звуконепроницаемата преграда. Сега можеха да си говорят с висок тон, без да пречат на Мая да спи. — Но нямаш право да залагаш живота си, та дори в името на най-възвишените идеали.

— Ако учените преди нас бяха разсъждавали така, и досега щяхме да сме в Средновековието — защити се Леда. — Навярно си чувал, че великият физиолог Иван Павлов и на смъртното си легло, до последния си дъх е диктувал на своите сътрудници какво чувствава, когато животът го напуска.

— Легенди има и за вграждането на сянката при строежа на нова сграда. Може би ще пожелаеш да се разплатиш с живота си, за да те признаят за голям учен?

Леда реши, че е по-разумно да не се впуска в по-нататъшни спорове, а да се възползува от породилия се у Емил интерес към новата ѝ хипотеза за микси-вирусите и да му я разкрие... Според нея те представляват безобидни микроорганизми, чието развитие се стимулира от ултравиолетовото лъчение, след това те самите го генерират — важна подробност, довела до объркване в досегашната диагностика. Но всъщност микси-вирусите не предизвикват болестни изменения. Болестта на Лесли и Давидов е вътрешноклетъчна промяна под въздействие на ултравиолетовото облъчване и ще се лекува, като се премахне първопричината ѝ — ултравиолетовата част на слънчевия спектър. Съществуват достатъчно надеждни филтри за това, а в бъдеще ще се открият сигурно и по-добри средства. Всички досегашни усилия да се унищожат по някакъв начин микси-вирусите са били излишни, защото те са само вторичен източник на лъчение. С това се обяснява и неуспехът при лекуването на страшната болест — объркване на причината и следствието...

— Не ти ли се струват подозрително прости твоите заключения? — не издържа до края на обясненията Емил.

— Гениалните хрумвания винаги са били прости — нарочно си придаде самоуверен вид Леда.

— И защо мислиш, че именно пред теб се разтвориха дверите на прозрението?

— Защото съм едновременно микробиолог и молекулярен физикохимик. И освен това съм една от първите, които се възползуваха от възможностите на новия СТЕМ-микроскоп.

— Може и да е така — поуспокои се Емил. — Само че това не ти дава право да се включваш в опасни експерименти. Ами ако се заблуждаваш? Ако все пак микси-вирусите са вредни? Не, няма да те пусна на изпитателната станция на Марс, преди да се потвърдят твоите хипотези.

— Но след това за мен ще бъде вече късно...

— Ще запазиш само славата си на гениален теоретик, а практическите резултати нека да установят други.

— Ти си егоист, Емил.

— В момента мисля само за Мая.

— Ще я взема с мен.

Емил подскочи:

— Съжалявам, но ако си се побъркала, аз все още не съм.

Леда усети, че бе попрекалила и продължи по-меко:

— Мая може да дойде, след като се убедим, че е напълно безопасно.

— За нея не може да бъде безопасно пребиваването на още неусвоена планета.

— Но как ще работя и живея далеч от нея?

— Никой не те кара насила да ходиш на Марс. Сама си го внушаваш. Не ти ли се струва, че егоистката си ти? В името на кариерата и тщеславието си готова да ме изоставиш.

— Жалко, че не ме разбираш, Емил. Сигурно не мога да ти предоставя достатъчно красноречиви аргументи, но вярвам, че съм права. Смяташ ли, че иначе бих рискувала живота на единственото си дете?

— То е и мое дете, Леда. И затова никога няма да се съглася, ако решиш да я водиш на Марс. Аз имам нужда и двете да бъдете при мен. Това не е ли достатъчно основание да не тръгваш?

Виктор заспа щастлив. Струваше му се, че е на седмото небе, но никога не бе предполагал колко опияняващо ще бъде утрото. До него равномерно дишаше Ева. Сега, ако искаше, можеше да сложи ръка на рамото ѝ, да я погали, да я целуне. Беше единствено негова. Той я погледна с нежност и за кой ли път се зарече да не я ревнува повече. Младата жена се размърда. „Събудих я, каква съм мечка!“ — укори се Виктор, ала усмивката срещу него го накара да забрави опасенията си.

— Ти си чудесен, мили. Напомняш ми за прекрасните приказки, в които мъжът трябва да заспива последен и да се събужда пръв. Дано да не е така само в първия ден от съпружеския ни живот.

— Нима се съмняваш вече в мен? — грабна я в прегръдките си Виктор.

— Хей, трябва да ставаме — отскубна се от него Ева. — Забрави ли какви приготовления ни очакват? А на обед сме у сестра ми.

Младоженецът се помъчи да си придаде строг вид:

— Ти сигурна ли си, че не сбъркахме, като дадохме всичките си налични акредитиви за екскурзия до Луната? Така прахосахме сватбения подарък и на твоите, и на моите родители.

— Обществото ни осигурява всичко необходимо за нормално преживяване. Какво повече ни трябва? Както бързо върви преселването, утре нашите деца ще живеят на Марс или на Венера. А ние дори до Луната няма да сме отскочили...

— После да не се сърдиш — можеше да получиш много хубави подаръци.

— Нали получих тебе — усмихна се Ева.

На Виктор му стана весело и приятно. Едва бяха завършили Института по бионика и побързаха да се оженят. Той настояваше. „Няма да ви избяга — мъчеха се да ги поохладят родителите им. — Започнете работа, поогледайте се.“

Младите пропуснаха покрай ушите си всички съвети. Да чакат още! Пред очите им се мяркаше само неприятната картина на

разделите след срещите им. Сега ще бъдат непрекъснато заедно. Ще си принадлежат завинаги.

Не е трудно да си представим опиянението им през първия брачен ден. И все пак някой трябваше да се погрижи за практичните въпроси. С тази нелека задача се бе нагърбила Ева.

— Ще си вземем всички дрехи на ракетоплана — нареждаше тя.

— Но ние не отиваме на приеми, а на екскурзия. Къде ще си показваме тоалетите на Луната? Или може би разчиташ да плениш някой от нашите спътници? — Виктор неусетно се остави да го повлекат подозренията, които му тровеха живота.

Ева имаше вече опит и ловко отбягна болезнената тема:

— Забравяш, че в салона за забавления ще се организира специален бал за нас, гостите от Земята.

— Ако вярваш на туристическите реклами!

— Освен това, докато трае пътуването, ще можем да се веселим в аудиовизуалната зала на ракетоплана.

— Преди това ще ни изхвърлят от кораба, ако се появим с целия багаж, който си приготвила.

— Не, той е в нормата... И недей да ми противоречиш. Или искаш още от първия ден да ме ядосаш?

След като разбра, че и този път ѝ отстъпиха, Ева си позволи да се разходи гордо из стаята. И сигурно би продължила да разпръсква своето очарование, ако погледът ѝ не падна върху електронния часовник в хола. Трябваше наистина да побързат, ако не желаеха да си навлекат укорите на роднините, които ги очакваха за обед.

Емил не можеше да си намери място в къщи. Леда никаква я нямаше, а бе поканила на гости сестра си и зет си — съвсем скорошни младоженци, а също така и своя приятелка от студентските години с още някого — хора, които той изобщо не познаваше. Не, жена му наистина прекаляваше с болезнената си пристрастеност към експериментирането на новата теория за микси-вирусите. Поне да беше му заръчала какво да приготви за обед. А и къде се беше завряла Мая? Можеше да му помогне с нещо. Емил бутна вратата на видеостаята и видя дъщеря си, която се беше сгушила в един стол и толкова напрегнато следеше екрана, че не го усети. Емил бе готов да ѝ се скара, че по цял ден си губи времето с глупави видеокасети, но в следващия миг зърна една сцена от филма, който се прожектираше, и някъде дълбоко, сред най-ревностно скътаните му спомени, изплува видение: двама малчугани със затаен дъх седят пред холовизора и поглъщат любимите си серии за приключенията на космическите герои Аскей и Анрой. След толкова години спомените оживяха и той тихо приседна до Мая и също впери поглед в екрана...

Аудиовизуалната стена на лабораторията припламна и се появи образът на развълнуван мъж.

— Аскей, чуваш ли ме? — прозвуча припрян глас. — Трябва да тръгваме. Нима забрави, че днес е последният срок, след който Улеят на времето ще се затвори. Смятам, че съвестно изпълнихме задачата си — проучихме последните десетилетия от живота на тази проклета планета.

— Не мога да тръгна, Анрой. Няма място за мен в моята мислотронна ракета.

Образът от аудиовизуалната стена се навъси:

— Човече, не се прави на луд. Твоите камънаци и не знам какви си дивотии няма да ни спрат. Урания-В изстива. Скоро тя ще загине.

— Именно заради това ще изпратя с ракетата образци от минералните и органичните следи на живот, които открих тук.

— Но нали до вчера всичко беше наред? Имаше място и за теб, и за многобройните ти скални и биологични проби.

— Анрой, ти си астроном. Твоята работа бе да наблюдаваш небесните явления и ти я завърши. Сега можеш спокойно да се върнеш. Но аз съм петрограф и за мен най-важни са пробите.

— Никой на Земята не е искал да правиш саможертви. Спомни си какво ни казаха от Висшата междугалактична комисия: „Успехът на вашата мисия е от изключителна важност. Ние трябва да знаем какво става, когато вътрешният огън на една планета изгасва. Пред този проблем може би някога ще се изправи и нашата Земя. Затова очакваме с интерес какви сведения ще донесете или изпратите от Урания-В...“

— Виждаш ли, Анрой. Те казаха: „донесете или изпратите“. Тъй като не мога да занеса лично образците, ще ги изпратя.

Лицето на екрана съвсем помръкна.

— За нещастие не мога да дойда при теб и да те принудя да тръгнеш — с отчаяние изрече Анрой. — Моят космически кораб е вече настроен на автоматичен курс към Земята. Защо се съгласих да се разделим!

— Знаеш, че работата ни изискваше да обхванем и двете полукълба на планетата — продължи със спокоен глас Аскей.

— Но какво си намислил да правиш? Тук всичко ще потъне в мъртъв сън. Топлината в ядрото на планетата едва се усеща. Погледни уредите!

— Аз също ще заспя. Ще понижа температурата в лабораторията до абсолютната нула и след като се дехидратирам, ще изпадна в пълна анабиоза. Замразен, ще чакам да ме съживят отново.

— И кой, мислиш си, ще бъде този жрец на живота, наивнико? Представи си колко време трябва да пътува със скоростта на мисълта спасителната експедиция от Земята. Ами ако Улеят на времето се измести в другата алтернативна точка на Вселената, ще трябва да чакаш 98 завъртания на 4-ти квадрант от нашата Галактика, докато се доберат до теб.

— Защо трябва да очаквам помощ само от Земята, Анрой? Има и други светове, където цивилизацията е далеч по-напреднала от нашата. Може би разумни космически събратя ще ме открият един ден тук?

— Но това е нищожна вероятност, която дори да се осъществи, ще минат безброй много години.

— Нищо, аз не бързам. С мен е безкрайното време. Мога да чакам.

— Безумец си ти, Аскей, истински безумец. А аз си мислех, че те познавам добре. Все пак опитай се да изхвърлиш нещо от твоя товар.

— Невъзможно е, Анрой. В ракетата трябва да поставя целия климатрон. Единствено по този начин на Земята ще получат тукашната форма на живот, която в твое отсъствие открих. Това е много важно, нали?

— Важно, важно... Най-важното е да оцелеем, Аскей. Моля те, послушай ме, влез в ракетата си.

— Тя ще замине, само че без мен. Автоматичният пилот ще я приземи.

— Чуй ме за последен път — мъжът от аудиовизуалната стена промени вида си. — Щом си толкова непреклонен, и аз ще остана с теб.

Сега беше ред на Аскей да се ядоса.

— Какви ги говориш, Анрой? Тебе те очакват на Земята. Ти имаш семейство.

— Да, но Уставът на космическата чест ме задължава да бъда редом с теб, докато си жив или има вероятност да се спасиш.

— Уставът не е в сила, когато астронавтът сам е решил да се жертвува в името на космическите идеали.

— Не ме интересува, Аскей, няма да те изоставя. Как ще ме изпъдиш?

След кратка пауза за размисъл дойде и отговорът:

— Ех, Анрой, защо ме караш да променям решението си? Принуден съм да отстъпя, за да те запазя. Ще замине и аз. Ще се лиша от някои проби. Нека сетне на Земята Съветът на справедливите реши кой от нас е имал право.

— Обещавах ли ми, че ще тръгнеш? — радостно извика Анрой.

— Честна дума. Ето — започвам подготовката за излитане. Както е предвидено, стартирай пръв. След един час ще установим връзка между корабите в пространството.

— Благодаря ти, Аскей. Скоро пак ще се видим и чуем, нали? Успешен старт!

Светлината от аудиовизуалната стена угасна. Аскей отиде до радарната инсталация в дъното на лабораторията и проследи кораба на

Анрой, който със светкавична бързина се отдалечаваше от повърхността на безжизнената планета. „Прощавай, приятелю — прошепна той. — Измамих те, за да те спася. Нямам друг изход, повярвай ми. И на мен ми се живее. Но тук намерих живи организми — нов екипаж, който трябва да стигне невредим до Земята. Това е толкова важно за хората...“ И Аскей посегна към дистанционното управление на ракетния автопилот.

Още една синя светкавица проблесна върху екрана на радара.

Аскей погледна часовника си и кимна доволен. След един час космическите кораби щяха да влязат в Улея на времето — междугалактичния канал, по който в определени периоди се преливаше материя от Сигма-галактиката.

Видеостаята се освети отново.

— Татко, ти си бил тука — изненада се Мая. — Не съм те усетила кога си дошъл.

— Пренесох се трийсетина години назад — усмихна се носталгично Емил. — Тогава с моя най-добър приятел Стефан Кречет, дете работи на спътниците на Марс, също като тебе се захласвахме пред приключенията на Аскей и Анрой.

— А възможно ли е наистина да се прехвърля материя от една звездна система към друга по необикновенния междугалактичен канал Улей на времето?

— По онова време дискусиите на тази тема бяха на мода. После споровете около Улея на времето позагълхнаха, но не и за нас със Стефан.

— Колко интересно, татко! И от какво се вълнувахте?

— Решихме, че може би Улеят на времето не е непременно някъде в пространството. Нима при нас, на Земята, няма също такъв Улей, в който неусетно се подхлъзват мнозина?

Мая погледна баща си с недоумение.

— Да, да — поклати глава той. — Улей, където попадат безличните хора, за които времето няма стойност. Те живеят ден за ден, плуват по повърхността на живота и все повече и повече затъват в алчния Улей, който ги отнася към забравата... Тогава умувахме за Времето и Пространството. Дали взаимно не се преливат? Къде е мястото на човешкия живот във Вселената? Светът винаги е пълен със

загадки, особено за младите. Но тях могат да ги прозрат само онези, които се държат далече от ненаситния Улей на времето — слабостта, безразличието, самодоволството, бездушието...

Вратата на видеостаята припряно се отвори.

— Ето къде сте били, заговорници такива — разцъфтя усмивката на Леда. — Идвайте веднага да ми помагате, че гостите ей сега ще пристигнат.

Дъщерята и бащата скочиха. Емил съвсем бе забравил, че до преди малко бе готов да вдигне скандал на жена си.

Цялата сутрин Аскол и Дияна трябваше да попълват анкетни карти за резултатите от работата си с последния модел на лъчевия мозъчен анализатор. Досадна и скучна работа. Главният компютър на Световната здравна организация очакваше данните, за да произнесе своята присъда — доколко безвредни и ефикасни са невропатологичните експерименти, които напоследък се провеждаха в клиниката на доктор Варо.

— Мисля, че достатъчно ни омръзна да стоим на едно място — заяви Аскол на Дияна, като изключи терминала. — Не е ли време да тръгваме за обед? Твоята някогашна съквартирантка ще ни чака.

— Да, да тръгваме. Трябва да свършим по-рано, че след около два часа е сеансът с Лирбо — напомни тя.

— Много интересен случай, нали? — съблече бялата си престилка от стерилна материя Аскол. — Смяташ ли, че страховите импулси са заседнали дълбоко в подсъзнанието му и не ще можем да ги извлечем с анализатора?

— Лирбо даде добри резултати по теста на Рябин-Хели. Засегната е само периферната част на мозъчната кора — отвърна Дияна, докато слизаха към двуместния електромобил, паркиран в двора на клиниката.

По координатите на жилището, където отиваха, Аскол програмира курса, настрои навигаторната минирадарна система за безопасно пътуване и натисна стартера. Сега можеха да продължат спокойно своя разговор. Колата щеше да се движи сама по избрания маршрут из улиците на града.

— Вчера, докато те нямаше, в лабораторията по импулсна неврология отново идваха ония от дружеството на здравните пуритани — подхвана Дияна.

— И какво искаха?

— Заплашваха ни. Престъпнали сме всякакви норми на професионалната лекарска етика, като сме въздействували с външни непроверени средства върху висшата нервна дейност на човека. Щели

сме да осакатим нашите пациенти, които ни се преобладавали. Манипулирали сме със съвестта на хората.

— Тези пуритани — едва се задържа да не им лепне някой обиден епитет Аскол — вече прекаляват. Нали заради тях бе прокаран законът, според който, за да лекуваме болните с електронна психотерапия, трябва да взимаме съгласието и на семействата им. И ако има един с назадничащи възгледи...

— Не се ядосвай — погали го Дияна по ръката. — Всяка новост среща съпротива. Пък и не е лесно да се примириш, че ще ти тършуват из мозъка с разни лъчения. Току-виж накрая са те направили идиот, заради някоя най-обикновена невроза, с която би могъл спокойно да си караш до края на живота.

— Казваш го само, за да ми противоречиш — намуси се Аскол. — Нали с тази невроза ще тормозиш всички около себе си. Не, след като науката ни е дала в ръцете ефикасни средства за психотерапия, ние няма да се откажем от тях. Представи си, някога е имало и други налудничащи пуритани или дявол знае какви особняци, които са се обявявали срещу оперативната намеса с обикновен скалпел в мозъка. Но никой не ги е послушал. Защо ние да отстъпваме?

— Все пак трябва да признаеш, Аскол, че лечението при нас крие много неизвестни.

— Да, човешката психика е най-деликатната област и с нейното манипулиране може да се злоупотреби.

— Точно такива бяха думите и на ония от дружеството — засмя се Дияна.

— Само че отдавна е преминала ерата на недобросъветните медицински интервенции — възвърна ведрото си изражение докторът. — Сега всяка хуманна намеса в рамките на разумния риск е оправдана.

Дияна отново се възхити от увереността, с която Аскол защитаваше тяхната обща кауза.

— Ти поемаш голяма отговорност. Все още нямаш окончателно одобрение от Съвета на Световната здравна организация, за да оперираш по новия си метод.

— Не мога да чакам повече да ме съди един компютър. Все някой трябва да поеме отговорност. И ако не сполучим днес да продухаме мозъчната кора на Лирбо, ще посегна върху клетъчната

субстанция. Това е единственият шанс да не остане той психически инвалид за цял живот.

— А ако не успееш? — тревожно попита Дияна.

— Ще успея!

Спокойствието му се предаде и на нея.

Емил с удоволствие огледа пълната маса. Откога у тях не бяха идвали толкова гости. С Леда и Мая живееха доста изолирано. Нямаха много приятели. Ева, сестрата на Леда, беше по-млада от нея и това естествено създаваше възрастова бариера. Освен това доскоро беше и неженена — допълнителна липса на общи интереси, — а и двете сестри поначало като че ли не се разбираха особено и затова не се виждаха често. Неговият най-добър приятел Стефан Кречет вече петнайсет години отсъствуваше от Земята и той не успя да го замести с никого в сърцето си. Ето защо у тях рядко идваха гости — само родителите за рождените дни и колеги при големи празници. Леда не беше кой знае каква домакиня, а и прекалено се увличаше в работата си, нямаше време да се завърти в къщи. И ето че изведнъж се реши да покани едновременно четирима души. Имаше, разбира се, чудесен повод за това — сватбата на Ева. Само че на Емил му се струваше, че с днешния обед жена му искаше да го поразсее. Може би се чувствуваше гузна, че беше позанемарила семейството си и му отделяше все по-малко внимание. Или искаше да посмекчи неприятния спомен от няколкото доста остри разговора, които имаха напоследък около желанието ѝ да отиде на Марс, и то задно с Мая? Или пък го подкупваше именно заради това? Независимо от подбудите ѝ на него му бе приятна днешната компания — младоженците Ева и Виктор, Дияна Фрай, приятелката от студентските години на Леда с нейния колега от клиниката, където работеше, неврохирурга доктор Аскол Варо.

— Дияна ми каза, че сте се омъжила още в първите курсове на следването си — обърна се Аскол към домакинята на масата.

— Да, тогава имахме много обожатели и това не беше трудно — въздъхна попресилено Дияна.

— Така ли? — премина сянка по лицето на Аскол. — Интересно кои са били те?

— Ех, Аскол — почувствува се поласкана от детинската му ревност психоложката, — та ти тогава изобщо не съществуваше в моя

живот. Къде сте, безгрижни студентски години, нали, Леда?

— Само че аз не успях да им се им се порадвам. Просто за една нощ Емил ме отвлече.

— Дори не успя да ме запознаеш с него. Била си толкова зашеметена, че не ми остави никакъв адрес. Пропадна безследно. Трябваше да минат години, докато се срещнем отново на този симпозиум.

— Намирате ли се много променени? — намеси се в разговора Ева. — Не се ли чувствувате остарели?

— Е, не сме млади като тебе — на Леда ѝ стана неприятно от тази съвсем безобидна реплика на сестра ѝ. — Но надявам се, че все още се държим. Така ли е, Дияна?

Гостенката кимна и се зае със сервираната вече супа. Емил я наблюдаваше с удоволствие — всяко нейно движение излъчваше някакво обаяние. Бяха интересна двойка с Аскол. Тя — дребничка и жилава, с гарвановочерна коса, а той — едър и малко поотпуснат, доста прошарен. Емил се възхити от свободата и непринудеността, с които Дияна изразяваше отношението си към своя партньор. Тя изглеждаше едновременно и влюбена, и въздържана. И любвеобилна, и строга. Докато от стиснатите дебели устни на доктора лъхаше постоянство и упоритост, доброта, даже известна скука. Не, не. Този човек можеше да бъде всичко друго, но не и скучен. В очите му се четеше интелигентност и прямота. „Интересно защо още не са се оженили?“ — помисли си Емил. Но нито за момент той не се усъмни, че тези двама души се обичат и се разбират. Спокойствие и хармония цареше около тях. А може би всичко това бе само привидно?

— Научих, че работата ви е свързана с болестта на Лесли и Давидов — наруши мълчанието Аскол. — Вярно ли е, че е избухнала епидемия на Марс?

Емил разбра, че трябва веднага да се намеси. Иначе жена му нямаше да пропусне случая и ще потърси разбиране и подкрепа за безумното си решение да го изостави и хукне след призрака на проклетата болест.

— Леда има идея-фикс за незаразния характер на заболяването и иска да я докаже, като отиде на Марс — каза доста злобно той.

— Не започвай, Емил — умолително го погледна Леда. — Това са си наши семейни спорове.

— Отказвате се от общоприетото схващане за микси-вирусите?
— оживи се докторът. — Заради това си заслужава човек да отиде не само на Марс, но и на края на света!

— Вие сигурно ще се разбирате отлично с жена ми — троснато се обади Емил. — Ако бяхте женен, може би нямаше да разсъждавате така, извинете ме, лекомислено.

Дияна изгледа с любопитство Емил. Тя бе сигурна, че нетактичното му избухване, предизвикано очевидно от някакъв незагълхнал спор с неговата жена, нямаше да засегне Аскол. Но все пак трябва да се въздържи. Така излагаше и себе си, и Леда. „Остарели сме — помисли си Дияна. — Изнервили сме се и при всеки малък повод изкарваме гнева си върху най-близките.“ А може би на Емил просто му бе трудно да се раздели с Леда? Вероятно това бе израз на любов? Дияна отново спря погледа си върху домакина. Той бе суховат, нервозен тип, сигурно трудно се владееше. Целият му вид в момента изразяваше искрено съжаление, но му беше неудобно да се извини.

За щастие Ева наруши настъпилото неловко мълчание:

— Ще летим с Виктор до Луната — със сияеща усмивка каза тя.
— Жертвувахме цялата си наличност в акредитиви и заминаваме.

— Колко хубаво — плясна с ръце Мая, която досега мълчаливо бе седяла на масата. — И Тони ще ходи там.

Емил обясни на гостите, че Тони е едно момче, което живее отсреща.

— Не знам дали е разумно да се постъпва така — за пръв път се намеси в разговора и Виктор, — но нищо не мога да откажа на Ева. Това ще бъде сватбеното ни пътешествие. — Той я гледаше с гордост и крадешком следеше поведението на останалите мъже на масата към красивата му съпруга. Кой би предположил, че този на вид спокоен и уравновесен млад човек е такъв ревнивец.

— Мисля, че не грешите — мило го подкрепи Дияна. — После ще ви бъде много по-трудно да се наканите за разходка из космоса.

В този миг отвън долетя пронизително изсвирване. Мая подскочи. Това бе условният им сигнал с Тони, приятеля ѝ, с когото дружаха от най-ранно детство. На Емил не му стана приятно, че дори на масата при тази свирка неговата дъщеря забравя всякакво приличие,

но знаеше, че не може да я спре. Мая се извини на гостите и излезе, а Дияна и Аскол използваха случая да си тръгнат.

Повече от два часа Дияна и Аскол прекараха в кабинета по биотокова терапия. Залата напомняше на космически изследователски център — с множество монтирани по стените уреди, различни по интензивност светлинни източници и отражатели. В средата бе разположено креслото за пациенти — „инквизиторския стол“, както го наричаха на шега в клиниката. Дълбоко заспал от упойката, омотан с паяжината на проводниците, там седеше мъж на средна възраст. Антените, които излизаха от главата му, наистина му придаваха вид на междузвезден изпитател, когото подготвяха за излитане. Само че този „космонавт“ нямаше никога да лети. Сега се бореха за здравето му.

— Повишете силата на биополето — нареди докторът на двама от сътрудниците си. — Дияна, какво показва индикаторът?

— Все същото — дълбока страхова невроза, която масивно е подтиснала основите на разума.

— Не се ли наблюдава отслабване на напластяванията? — с надежда попита Аскол.

— Не, никакво.

Мъжът, когото лекуваха, бе преживял голямо нещастие. Той бе единственият оцелял от екипа научни работници, загинали в подводната лаборатория край Курилските острови. Внезапен земен трясък с неизяснен още произход бе помел тяхната станция. Свличане на подводни скални маси бе затруднило спасителната операция. И когато след три дни водолазите се бяха добрали до подводната камера, гледката там бе ужасяваща. По някакво чудо Лирбо, един от обитателите, се бе заклешил между въздухопроводите, снабдяващи базата с кислород. Неговото тяло бе попречило на живителната струя да достигне до камерата, където постепенно се бяха задушили другарите му, докато за него бе имало предостатъчно въздух за дишане. Кой знае какви мъчителни стонове и проклетия е чувал Лирбо, докато другите са агонизирали. Те навярно са го проклинали, че ги лишава от живот, но обездвиженият от срутването нещастник не

е могъл да стори нищо. Останалите не са били в състояние да проникнат при него. От ужаса на витаещата смърт той бе полудял...

— Да опитаме още веднъж — наруши тягостното мълчание в кабинета доктор Аскол Варо. — Включете психогенния генератор.

Мрежеста метална каска обхвана главата на пациента. Невидими лъчи излизаха от нея, преминаваха с лекота през черепната кутия и обхождаха мозъчните полукълба. Аскол следеше на екрана техния път. Те се плъзгаха по гънките на кората, докосваха нервните центрове. На лицето на Лирбо изгря усмивка. Навярно бяха засегнали някоя област с приятни асоциации.

— Да не го измъчваме повече, Аскол — умолително изрече Дияна. — Достатъчно неща е преживял.

— Не ставай дете, Дияна. — Та той е напълно безчувствен.

— И все пак, стига...

— Добре, изключете апаратурата. Да останат само анестезиолозите — в гласа на доктора зазвуча неподозирана твърдост. — Преминаваме в операционната. Подгответе лазерния скалпел.

Дияна го погледна смаяно.

— Нима наистина ще оперираш?

— Не мога да го оставя насред пътя. Сега той е жив труп.

— Но ако не бяхме се захващали изобщо, Лирбо щеше да си живее спокойно.

— Ако лудите могат да живеят спокойно — малко изнервено й възрази Аскол. — Веднъж завинаги трябва да преодолеем това табу за операции в малкия мозък.

— Ти не си локализирай още веществото на страха!

— Напротив, всичко е подготвено. Остава да проявя малко смелост и да имам достатъчно голям шанс.

— Помисли ли за себе си? — Дияна искаше да каже „за нас“, но не събра кураж. — Какви наказания ще ти наложи Съветът, ако операцията излезе несполучлива.

— Ще стана още една от жертвите на науката — насила се усмихна Аскол. — Но рано или късно ще се работи по моя метод.

— Нека отложим за друг ден, сега си преуморен.

— Слушайте, колежке — избухна докторът. — Ако искате, можете да не присъствувате на операцията. Във всички случаи отговорността поемам аз. Погледнахте ли позитронната томограма на

малкия мозък на пациента? Ако си бяхте направили труда, сигурно щяхте да забележите какво е състоянието на нервните влакна, които го свързват с хипофизата. Те загиват.

И умът, и чувствата на Дияна бушуваха. Та това означаваше духовната смърт на Лирбо! Романтиката и красотата на любовта, целият емоционален свят, който се опираше именно на тези нервни връзки между хипофизата и малкия мозък, под влияние на веществото на страха бяха подложени на бързо прогресираща дегенерация. Кой лекар би оставил когото и да било за цял живот да загуби своята чувствителност? Та това е по-лошо от физическа смърт. Дияна разбра, че сега всеки час, всяка минута бяха решаващи. А докато се наумуват в Съвета на Световната здравна организация, докато подготвят данните за компютърния анализ на новата оперативна методика на Аскол, един човек щеше да се превърне в емоционален инвалид. Ето в името на какво залагаше престижа си докторът...

— А вие, както и всички останали, ако искате, ме наричайте лекомислен, амбициозен и неморален тип — продължаваше да сипе огън и жупел Аскол.

„О, колко си несправедлив — бунтуваше се цялата същност на младата жена. — Защо ме отдалечаваш от себе си? Дори ми говориш на «ви». Да знаеш колко много те обичам, и когато си силен и смел, и когато си объркан.“ Дияна усещаше, че в този миг се решаваше нещо много важно — за Аскол, за нея, а защо не и за човечеството?

Емил се зачуди, че Мая се бе прибрала неусетно. Обикновено, когато си идваше от училище, тя препускаше по стълбите и шумно нахлуваше в къщи. Пресичаше като светкавица централното помещение и втурваше в своята стая. От няколко дена се държеше другояче, сякаш искаше да скъса завинаги с детските си постъпки и да бъде като възрастна. Това, разбира се, съвсем не ѝ се удаваше, защото е невъзможно да бъдеш на четиринайсет години и главата ти да не е пълна с лудории.

Емил разбра, че се бе случило нещо. Дъщеря му имаше навика да му се обажда, а сега се бе скрила от него. Изненада я, както се канеше да се измъкне незабелязано навън. Без да се нахрани, без да погледне уроците си — това не бе обичайно. Личеше си, че беше разстроена и бързаше да се махне от къщи, та да предотврати неприятните въпроси. Стана ѝ неудобно, че я сварват като крадец на вратата.

— Ще изляза за малко — опита се да скрие очите си, за да не се види, че бе плакала.

— Виждам, после ще ми се обадиш, нали?

Дали не беше се случило нещо в училище? Не, тя не се обезсърчаваше от случайни или временни неуспехи? Може би се е скарала с някого? С приятелката или...

Емил си спомни последния ѝ рожден ден. Имаше много гости. Стаята бе пълна с момичета и момчета, но Мая както винаги предпочиташе да бъде с Тони. Танцуваха, стояха настрана от общата групичка. По лицата им за първи път прочете онова прекрасно, още неосъзнато чувство, за което необяснимо защо възрастните предпочитаха да не говорят много пред децата...

След около два часа Мая се върна. Усещаше се, че се мъчи да му каже нещо. Седеше като на тръни.

— Извинявай — престраши се накрая дъщеря му, — преди малко не се държах както трябва. Случиха ми се неприятности в училище.

— Ще имаш ли търпение да изслушаш една история, която не си спомням вече дали съм я чул или прочел някъде, нито кога се е

случила. Става дума за едно момиче и едно момче. Тях ги свързвало много силно приятелство. Израсли и лудували заедно, заедно тръгнали на училище. Седели на един чин. Времето се търкаляло неусетно и те преминавали едновременно от клас в клас. Били неразделни. Когато момчето извършело нещо добро, непременно и момичето имало дял в това. Или обратното.

— Те никога ли не се карали? — изпитателно го погледнаха сините очи на Мая.

— Случвало се и да се скарат, разбира се. Винаги е възможно да има различия, дори спорове и между най-близки. Това до известна степен им помага да виждат взаимно недостатъците си.

— Да, но това момче никога не е говорело несправедливи думи на своята приятелка, нали? — едва преглътна сълзите си Мая.

— Не, не било точно така. Веднъж момчето, страшно ядосано, без само да разбере как, нагрубило момичето. После много съжалявало за постъпката си и искало да се извини, но засегнатата му приятелка не желала да чуе за прошка. Толкова страдала от незаслужената обида, че легнала болна. Страшно е да се излъжеш в най-искрените си чувства.

— А в това време момчето какво правело?

— Също страдало, защото разбрало своята грешка, то не искало да загуби уважението и привързаността на момичето. Но как да обясни това на приятелката си, когато тя не искала дори да го зърне? В един есенен ден момчето решило, че трябва на всяка цена да се сдобрят и да излекува приятелката си от обидата. Намислило да ѝ изпрати голям букет маргарити — нейните любими цветя — и в тях да остави писмо, в което да ѝ се извини. Ала никъде в цветарските магазини по това време нямало маргарити.

— И то нищо ли не успяло да стори? — посърна Мая.

— Напротив, щом си готов да се бориш в името на доброто, на истината, на обичта, ставаш всемоушен. Тъкмо този стремеж подтикнал момчето към една красива постъпка...

Всяка сутрин първата работа на болното момиче била да погледне как децата играят навън. Но този път то се събудило по-рано от обикновено. Било сънувало чудни сънища, в които отново вървели ръка за ръка със своя приятел. Обзела го тъга и все повече съжалявало, че така упорито отблъсква молбите за помирение. Отправило се към

прозореца, вдигнало пердето и занемяло. Асфалтовият двор пред къщата се бил превърнал в поляна, изпъстрена с огромни маргарити. Цяла нощ момчето било рисувало върху асфалта, докато той се покрил с прекрасни тебеширени цветя. Дочакал утринта, верният ѝ приятел стоял прав до своята безмълвна молба за прошка, вперил поглед в прозореца. Една слънчева усмивка му подсказала, че горе го очаква неговото внезапно оздравяло, обичащо го момиче.

— Това са измислици! — скочи Мая. — Красиви приказки. Съчинения за наивни деца, нали?

— Грещиш, моето момиче. Никой не е в състояние да измисли нещо по-красиво от истинските, силните чувства на хората.

Младостта е като пролетен ден — слънце и дъжд, виелици и вятър. След малко Емил чу как дъщеря му пееше в стаята си. Може би бе видяла пред своя прозорец поле от маргарити?

Ех, Мая — радост и грижи!

В операционната зала се носеше дъх на озон.

— Спрете ултравиолетовата дезинфекция — обади се спокойният глас на доктор Варо. — Заредете импулсния трапанатор.

— Аскол, моля те, разсъди още веднъж, опасността е голяма — Дияна искаше да го дръпне с всичка сила от операционната маса. — Обадих се в Съвета. Те са готови да гласуват правото ти да извършваш такива операции, дори преди да изчакаат резултатите от компютърния анализ за мозъчния лъчев анализатор. Само че в момента нямат необходимия кворум. Да почакаме до следващото заседание.

— Налягане? — направи се той, че не я чува. Колко пъти го бяха блъфирали с тоя кворум.

— Нормално.

— Пулс?

— Осемдесет.

— Мозъчна чувствителност?

— Сто тридесет и едно.

Аскол леко се намръщи. Този показател, според който се определяше предразположението на мозъчните клетки към външна намеса, приближаваше критичната точка.

— Засилете ритъма на биотоковата бомбардировка.

Дияна наблюдаваше своя любим сред фантастичния декор на обляната в разноцветни светлини операционна зала. Какво спокойствие и увереност в силите си излъчваше той. Движенията му — решителни и отмерени — го правеха да изглежда като диригент, който нещо и страстно ръководи някакъв невидим оркестър.

Дочу се леко бръмчене. Плъзгайки се по улеи, от тавана се спускаше едрокалибрен, блестящ с никелираната си повърхност, хирургически инструмент.

Дулото на големия импулсен трапанатор се надвеси над главата на пациента. След миг енергийният му залп щеше да отвори миниатюрна дупчица в черепа, през която лесно ще се промъкне нишката на лазерния скалпел.

— Какво е състоянието на церебелума? — някак си машинално попита доктор Варо.

Дияна се съвзе от съзерцателния порив и внимателно проследи показанията на уредите за малкия мозък.

— Лека превъзбудимост в задната зона — доложи тя.

— Точно това ни е необходимо — зарадва се докторът. — Именно там е концентрирано веществото на страха, с което се борим.

Според теоретичните заключения през последните години, причинителят на страхови чувства, предизвикващи разстройства на нервната система, бе материална субстанция, която се образува в малкия мозък на човека. Доктор Варо бе възприел тази хипотеза, изпитал я бе върху електронен модел и усилено работеше, за да я докаже експериментално. На няколко пъти се бе обръщал към Световната здравна организация да му позволи да използва своя нов начин на опериране, но оттам бяха отклонявали молбите му, изтъквайки като мотиви различни процедурни въпроси. Всъщност се плашеха от неизвестностите на новото. Сега той бе до голяма степен принуден да рискува, като за първи път в практиката на неврохирургията приложи оперативно отделяне на веществото на страха. Аскол знаеше, че ако изчака и не направи спорната операция, лишавайки по този начин пациента от емоционалната му чувствителност, никой нямаше да го съди. Докато при неуспех, последствията за него можеха да бъдат фатални.

— Определете точните координати на черепния отвор и насочете скалпела — продължи да дава нарежданията си докторът.

Всички негови асистенти изпълняваха като хипнотизирани наставленията му, усещайки необикновения миг, на който присъствуваха. Щом видя работната част на лазерния скалпел, насочена към онези деликатни участъци от мозъчната материя, където трябваше да бъде сразен страхът, Дияна бе готова да се моли: „О, дано да успее!“

Операторът постоянно повишаваше мощността на въгледвуокисния лазер, чиято колосална енергия разкъсваше безболезнено тъканите.

— Импулсите от екрана? — повдигна въпросително глава докторът.

Дияна почти не различаваше зеленикавия отвор на осцилографа.

— Кой ще ми каже каква е графиката на мозъчните импулси от екрана? — повиши тон Аскол.

Дияна не искаше да вярва на очите си.

— Какво видяхте там? — лекарят вече се задъхваше, предчувствайки удара.

— Нищо!

С два скока Аскол се намери пред мозъчния индикатор. По средата на екрана минаваше бяла линия. Лирбо, пациентът, на когото за първи път прилагаха новия операционен метод, бе загубил изцяло паметта си.

Тази година пролетта се забави, но после стремително встъпи в правата си. Разпука нетърпеливите пъпки по дърветата, раззелени поляните, даде тон на птичките. Заваляха дъждовете. Сетне небето просветна и стана дълбоко и прозрачно.

Емил излезе на терасата и се вслуша в шумоленето на едва-що раззеленилите се дървета в градината. Беше тиха прохладна привечер. Въздухът излъчваше аромат. Хоризонтът постепенно чезнеше в мастиленосини цветове. Искаше му се да бъдат заедно с Леда, но нея, както обикновено напоследък, я нямаше. Закъсняваше в института. Той бе претръпнал от това и единствените му усилия отиваха да я убеждава да не тръгва за Марс. Тя привидно се колебаеше, но Емил бе сигурен, сметне ли, че вече е необходима там, ще замине. Ако трябва, ще остане завинаги. Въпреки опасностите. Дори да го пожертвува! А дали той имаше право да я спира? Емил се сети за жертвоготовността на космическия герой Аскей и за Улея на времето. Как възпитаваше Мая, а как постъпваше сам? Нима себичните му интереси надделяваха? Любовта също е егоизъм. Макар и възвишен. Не, никой не заслужава да бъде самотен. Това е най-голямото наказание. И защо точно той трябва да пие от тази горчива чаша?

Долу в беседката на градината си шепнеха. Изведнъж почувствува непреодолимо желание да разбере кои бяха тези щастливци, които изживяваха заедно красотата на отиващия си ден. Постоя на терасата, докато от беседката излязоха Мая и Тони. Хванати за ръка, те бяха като чудно видение в грейналата привечер. Стана му неудобно — като че ли ги шпионираше. Скри се бързо в стаята и остана дълго време на тъмно. Беше му едновременно тъжно и приятно за тази начеваща любов, дошла тъкмо навреме — когато детството си отива, а младостта е нетърпелива и завладяваща.

Дияна страдаше, като гледаше как се измъчва от неуспеха си Аскол. Искаше да му помогне, ала всичко беше загубено. Той бе заложил като картоиграч бъдещето си, цялата си кариера и не бе успял. Но тя не можеше да го осъжда за постъпката му. Времето го бе притиснало да рискува. Ако операцията беше излязла сполучлива, щяха да го обявят за герой. За нещастие на операционната маса сега лежеше страхотното обвинение срещу неговото неумение, срещу безразсъдната му смелост — живият труп на Лирбо.

— Къде сбърках? — сломено изрече Аскол. — Нали всичко бях предвидил?

Колкото и да бе изпълнена със съчувствие, младата жена не се въздържа и леко го укори:

— Понякога постъпваш самонадеяно. Не знаеш ли какво означава смирение?

Аскол бе от онези хора, които обичаха да им противоречат. Това ги раздвижваше, създаваше им настроение и желание за борба.

— Объркваш понятията, Дияна — рязко отвърна той. — Искаш да кажеш примирение. Не, никога не мога да се примирявам дори и когато съдбата е срещу мен. Съветът нарочно протака разрешението на новите операционни методи. Какво искат? Да ме накарат да се откажа ли? Те нямат никакви сериозни доводи срещу моето предложение. Страхливци! Не желаят да поемат отговорност. Науката има нужда и от решителни хора.

— А не смяташ ли, че някои са се надявали точно на това — да те изкарат от търпение и да те тласнат да рискуваш... Ако успееш, печели цялото човечество, ако загубиш — сам си си виновен. Те остават чисти.

— Не искам да обвинявам никого в подлост — разтърка челото си Аскол. — Сега с право могат да ме смятат за злодей, който подлага на гнусни експерименти пациентите си. Аз бях длъжен да не греша.

— И да не решавах на своя глава, упорити човече.

Аскол замълча. Дали наистина осъждаше своята прибързаност? Дали се разкайваше, че е престъпил прага на разумния риск? Възможно ли му бе да прикрие разочарованието си зад благородните подбуди на своята постъпка и безкористната си професионална всеотдайност? Нямах ли да настъпи крушение в лекарската етика на един от най-добрите електронни терапевти и неврохирурзи на планетата?

— Повече се страхувам от дружеството на здравните пуритани — продължи Дияна. — Те никога няма да ти простят смелостта да оперираш, без да зачетеш принципите им.

— Не мога да слугувам на шепа манияци!

— Все пак, съгласи се, че техните мотиви също са хуманни.

— Само че са сбъркали времето, когато са се родили. Щастие и благополучие на хората не може да се постигне, като се отричаме от напредничавите методи на лечение в името на спокойствието и установените норми. Прогресът иска смутители. Затова не ме е страх да бъркам в гнездото на осите.

— Но те ще се опитат да те съдят за нарушение на най-висшето право на човека — на живот и на здраве.

Аскол горчиво се усмихна. Та нали и той воюваше в името на същите човешки блага. Трябваше ли да остави Лирбо да бъде емоционален инвалид? Някои може би ще го разберат. Ала повечето несъмнено ще го осъдят. И все пак най-страшното беше, че резултатът от операцията беше ужасяващ.

— Със Съвета сигурно ще се уреди нещо — Дияна непрестанно се мъчеше в тези тежки минути да му подаде ръка. — Надявам се, поне ще се чувствуват гузни, че са се скрили зад гърба ти.

— С никого нищо няма да уреждам — стисна зъби докторът. — Казах вече — поемам цялата отговорност върху себе си. — После продължи като че ли спора със съвестта си. — Кой ми бил дал право да се разпореждам със здравето на пациентите? Като че ли рискът не съпътствува винаги нашата професия. Бих легнал на масата като доброволец — само да се наеме някой да оперира по моя способ.

И все пак Аскол е истински мъж — още веднъж се убеди Дияна. — И в успеха, и в поражението си — силен и непреклонен, отзивчив и жертвоготовен.

— Изключете всички уреди и отведете болния в стаята му. Повикайте ме, когато се съвземе от упойката.

Не, не му отиваше да се държи грубо с подчинените си — реши Дияна и в същия миг я споходи една мисъл.

— Почакайте — обърна се тя към персонала на индикатора, — покажете ми страховата проба.

Аскол бързо вдигна глава. Как не му беше дошло на ум да провери най-важното? Дияна изтича и го целуна.

— Изчезнал е! Целият патологичен подсъзнателен страхов дразнител е изчезнал! Ти успя!

Аскол бе готов също да се усмихне, но отново го обзе съмнение:

— А паметта?

— Ще я възстановим — възбудено заръкомаха Дияна. — Та сега Лирбо е като пеленаче. Мозъкът му е празен и чист. С няколко сеанса на внушение ще попълним всички отдели на съзнанието му. Напълно е възможно — ти знаеш това. И той отново ще бъде пълноценен човек — с нормална, освободена от парализиращия страх на преживяното психика.

Аскол импулсивно прекара ръка по челото си.

— О, това означава отново комисии, срещи, молби, разпавии...

— Това означава борба, живот — настояваше Дияна.

За кой ли път той усети колко много я обича. Може би точно сега бе моментът да ѝ направи предложение? Вместо това, сякаш подет от някакъв възторг, Аскол я сграбчи за ръката и я повлече след себе си.

— Да отидем в компютърния блок. Хрумна ми нещо.

Преди десетина години в Съвета на Световната здравна организация обсъждаха смелото предложение на международен лекарски екип. „Най-добрият начин да се изследват функциите на човешкия мозък е те да се програмират в компютър“ — започваше техният доклад, който породил нова теория за действието на най-сложния човешки орган и предизвика истинска революция в неврологията. До този момент учените бяха произвели изкуствени органи, отглеждали клетки и тъкани извън организма, но никой не бе дръзнал да пресъздаде частица от мозъка в компютър. Самата мисъл да се имитира най-фината органична субстанция изглеждала еретична.

Задачата наистина бе гигантска. Отначало моделираха два милиона компютърни мозъчни клетки и успяха да пуснат в ход онази част от функциите на малкия мозък, която отговаря за координирането на съзнателните движения. Разбира се, науката вече разполагаше с огромен фактически материал относно електрическата активност на мозъка. Отдавна известен бе и начинът, по който неговите клетки — невроните — общуват една с друга чрез многобройните си деликатни връзки — синапсите. Но мозъкът на човека е изграден от повече от петдесет милиарда клетки. Почти колкото са звездите в Млечния път. И тези клетки се свързват чрез мрежа от милион милиарди междунервни връзки. Какъв труд дори за светкавично действащите съвременни компютри предстоеше, за да се изчислят всичките възможни варианти на междинните връзки.

Още като стажант Аскол бе привлечен неудържимо от необикновените експерименти с изкуствени аналози на висша нервна дейност и им посвети значителна част от работните си часове. После обзаведе модерна лаборатория с електронни машини — последна дума на техниката — и се зае с процесите в малкия мозък.

Доктор Варо, заедно с помощничката си, влезе в компютърния блок на клиниката и включи един от множеството екрани. Изплува моделът на централен неврон от малкия мозък. Приличаше на микроскопичен храст с многобройни клоноподобни удължения.

Дияна не обичаше да идва често тук, защото съзнаваше, че познанията ѝ по електронно моделиране не бяха особено големи. Разбира се, Аскол я ориентираше, доколкото бе възможно и в тази област. Понякога, след като се бе губил с часове пред електронната машина, той се връщаше, сякаш озарен от някаква нова идея. Но досега никога не бяха говорили конкретно за нея.

— Помниш ли какво ми каза, когато видя за първи път електронния модел на малкия мозък? — обърна се Аскол към Дияна, след като дълго се бяха взирали в екрана на компютъра.

— Че все едно си направил птичка от сламки и любувайки ѝ се, я питаш: „Можеш ли да полетиш?“ И тя полетя, Аскол. Чрез модела си ти доказа теорията за веществото на страха.

— Само че в практиката се провалих — сбърчи вежди докторът. — Но надеждата ми е отново в компютъра. Ти ме предизвика с предложението за сеанси на внушение. За съжаление с тях няма да върнем паметта на нашия пациент. Няма на какво да се опрем. Кората на главния мозък е засегната от лазерния скалпел.

— Е, и какво ще правим тогава?

— Знаеш, че в гените на истинския мозък няма достатъчно информация, която да напътствува всеки неврон накъде точно да се изпращат и откъде да се приемат сигналите. Затова мозъчните клетки се насочват по-скоро по „съседство“, отколкото на определен адрес. Те просто поддържат връзка с най-близките им събратя.

— Как тогава действа мозъкът според теб? — заинтересува се тя.

— До него информацията достига не в резултат на верига от препредавания, каквато е класическата версия, а като сигнал за нервна активност, създадена от множество паралелни разклонения, излъчващи едновременно. Тъй като всеки неврон е малко по-различен от следващия — именно така съм ги моделирал в машината, — той ще споделя собственото си виждане за обекта или събитието. Поради това всяко клетъчно ядро излъчва нервни импулси на своя специфична честота. И точно тези сигнали на предаване създават вътрешната представа, която наричаме мисъл.

Също като сцена на автомобилна катастрофа с много свидетели, помисли си Дияна. Всеки от тях вижда събитието по собствен начин,

но инцидентът може да бъде възстановен със задоволителна точност само след наслагването на мненията на всички очевидци.

— Така ли предлагаш да лекуваме Лирбо? — попита тя.

— Не съвсем. Вече съм готов с електронен модел на целия мозък. Заключениеята ми са валидни и за него. Само обемът на работата ще бъде значително по-голям.

— Но как според твоята теория ще възродиш едновременно всички впечатления и познания на Лирбо, така че да се възстанови предишното му съзнание?

— Не е необходимо да пресъздаваме целия декор — обясни й Аскол, — а само механизма на смяната му. Основата на предишното познание е заложена подсъзнателно в мозъка, въпреки пълната амнезия. Чрез шок ще се отрицят междинните връзки, които, както казах вече, не е необходимо да бъдат последователни. Иначе би било невъзможно да ги възстановим. По който и път да тръгнат обратно спомените, ще избродират своята мозайка до деня на катастрофата. Ала само дотам. За ужаса от преживяното от Лирбо вече се погрижихме — той си отиде, заедно с премахнато от нас вещество на страха.

— Все пак ще имаме немалко работа. Трябва да изпробваме твоите предположения в компютъра. Дано този път да ни провърви.

Един глас прекъсна разговора им:

— Докторе, търсят ви по спешност от Центъра по космонавтика.

ГЛАВА ВТОРА

И СЪРЦЕТО ИМА СВОИТЕ БУРИ

1

Сет Ланкони, един от пилотите на екскурзионния ракетоплан по маршрута Земя — Луна и обратно, тази нощ спа много лошо. Разправиите му с Ана Клос напоследък зачестиха. Той предсещаше, че бавно се къса връзката, на която бе заложил всичките си надежди. Мъжете са много по-уязвими при раздялата, стига да са били искрени в чувствата си. И този път не му бе провървяло. Именно затова Ана го изоставяше. Не беше виновен за нищо — вложи всичките си сили да преуспее, но...

Той чуваше стъпките на младата жена в съседната стая. Болезнено се свиваше при всяко хлопване на гардероба. Шумоленето на роклите в куфара го изпълваше с отчаяние — Ана си отиваше и Сет не можеше да я спре по никакъв начин. И друг път се бяха карали сериозно и тя бе напускала дома му, но сега Ланкони бе сигурен — това беше краят.

През открянатата врата надникна красиво лице, обсипано със ситни лунички. С какъв копнеж бе галил тези червеникави коси и леко мъхестата кожа.

— Ще взема холографския апарат — каза сухо Ана. — Ти ми го подари, нали?

Сет кимна, после стана, облече се набързо и отиде при нея. Гледаше тъпо как се разстилат дрехите ѝ в многобройните отделения на куфарите. Дали все пак да не опита още веднъж да я спре?

— Ана, защо ме съсипваш? — В гласа му имаше молба и обич.

Тя го погледна едва ли не с презрение.

— За да не ме съсипваш ти!

— Нима винаги не съм правил това, което искаш?

— Да не започваме отново — с досада изрече жената. — Не е достатъчно да вършиш само онова, което пожелаея. Това дори е обидно за мен. Лошото е, че аз се излъгах в тебе, Ланкони...

Сет потрепера — никога, откакто бяха станали близки, тя не бе се обръщала към него така официално.

— Чаках години, за да направиш нещо голямо. Прощавах ти всеки неуспех. Утешавах се с мисълта, че един ден непременно ще изгрее и твоята звезда. Но този ден не дойде. Затова аз трябва да потърся сполуката другаде, а не да я очаквам до безкрайност в тоя опротивял ми дом.

— Когато пожелаеш, той ще бъде твой.

— О, благодаря! Като си помисля само, че бях готова да се оженя за теб...

— Не смятам, че съм чак толкова лош — Ланкони се стараяше да бъде спокоен, ала вече гневът му го стягаше за гърлото.

— Напротив! — Ана направи подигравателна гримаса. — Ти си чудесен — умен, добър и възпитан. Само че никой освен мене не е оценил досега това, Ланкони.

Ситни капчици пот бяха избили по челото му от усилията да се въздържа.

— Ти не удържа на обещанието си — обвинителната реч продължаваше. — Трети път пропадна на изпитите за експериментални полети по границите на Слънчевата система. Всичките ти колеги се преквалифицираха. Станахме за смях. Най-възрастният, най-опитният от тях да не може да се класира. Аз не съм в състояние да гледам повече хората в очите, разбираш ли?

Ана хлопна с все сила гардероба. „Още малко и вградените в стените климатични датчици ще се повредят“ — помисли си Ланкони.

— Сигурно аз ти преча — смени тона си жената. — Иначе ти си способен, упорит. Но когато сме заедно, нещата не вървят. Тогава?

— Знаеш, че винаги си била единствената ми опора — тъжно изрече Сет.

— О-о, тази история ми е известна — оживи се Ана. — Отхвърлен от семейството, подигран от братята и сестрите. Никаква обич, никаква нежност... Защо, Ланкони? Все пак сигурно е имало защо да не те обичат в къщи?

Колко жестока била жената, за която той бе готов да преобърне света. На Сет му се доплака.

Едно измършавяло, неугледно момченце, което все боледуваше, протягаше ръчички към майка си. Но тя бе потънала в служебни задължения и не усети неговата чувствителност. По-големите му братя и сестри страняха от хилавото си братче и той си мислеше, че в къщи

всички го презират, защото е слаб и болнав. Тогава се закле да стане силен мъж като героите от космоса. Само Сет си знаеше какво му бе струвал пътят към Академията по астронавтика. Напусна семейството си, за да не го обезкуражават. Не се срещаше с приятели, защото те не му вярваха. И работеше непосилно да укрепи тялото и духа си.

Завърши с много добър успех Академията и от десет години обикаляше по първия граждански маршрут Земя — Луна. После срещна Ана Клос и тя го запали да стане космонавт-изпитател. Още веднъж впрегна силата на волята си, но тя отказваше повече да му служи. Беше я изхабил. Приемната комисия забеляза отклоненията в психическата му устойчивост и отказа да го прекатегоризира. Ана непрекъснато го насилваше, бе заложила честолюбието си на неговата карта. И когато тя се бе оказала бита, тръгваше да си търси по-удачен партньор в наддаването.

— Защо никога не ми вярват? — пошепна с горчивина Ланкони.

— Не търси причината другаде, освен у себе си. — Ана имаше изключителен слух. — Ти си мекушав и безличен.

— Жалка комедиантка! — закрещя Сет. — Криеш собствената си слабост зад моите неуспехи. Ти никога не си ме обичала, а аз съм бил луд по тебе. Къде е женската ти нежност и топлина? Колко ли усилия ти е коствало да се преструваш? Да, мен ме отхвърлиха, но за това си виновна ти, тщеславно създание. Твоят непостоянен нрав ми създаваше непоносима обстановка. А без спокойствие и радост в къщи не може да се постигне нищо.

Ланкони, целият почервенял от гняв, пристъпваше. Ана страхливо се сви в ъгъла. Изведнъж настъпи тишина.

— Извинявай, не се овладях — Сет бе впил ноктите си в дланите, ако може да заглуши с физическа болка стонове на сърцето си. — Какво ще стане с тебе сега?

— Ще се оправя някак си — троснато отвърна Ана, като усети, че е отново господарка на положението. — Имам хубава професия. Все още не съм престаряла. Професор Динд от Института по астропалеонтология не е загубил интереса си към мен.

Пак искаше да го уязви, като му припомняше студентските си истории. Знаеше, че я ревнува.

— Ще ми се обадиш ли?

— Не, Ланкони, няма да ти се обадя. Не желая да си спомням за времето, прекарано с един човек, който не е способен на нищо значимо.

Когато входната врата се затръшна зад стройната фигура на жената, която обичаше, Сет искаше да вие след нея. Обзе го мрачно отчаяние. Сред нестройния ход на мислите му се мярна една — следобед трябваше да лети.

— Тони, ставай, моето момче! — Възрастната жена се надвеси над издутия електрически юрган, който равномерно се издигаше и спускаше в такт с дишането. — Не се прави на заспал. Време е!

— Не оставят човек на мира дори в първия ден от ваканцията — запротестира живият юрган, но жената, която очевидно бе очаквала подобна маневра, ловко го дръпна и отдолу изскочи намусено полудетско, полууношеско лице.

— Забрави ли? Трябва да купиш някои подаръци за мама и татко.

Тези думи имаха магически ефект. Момчето скочи от леглото, с един шут отпрати пижамата в другия край на стаята.

— Наистина! Бях забравил, че ще пътувам, бабче — хвърли се той да целува старата жена.

— Полека, ще ме събориш — престори се на сърдита бабата. — Приготвила съм ти закуска, но преди това си оправи добре леглото.

— Дадено — впусна се отново да я прегръща момчето. — Днес съм съгласен на всичко. А с какво ще ме гощаваш? Дойде ми до гуша от синтетичните храни. Да си похапнем нещо друго, а, бабче?

— Във фурната на инфрачервената печка те чакат чудесни пържени филийки.

Момчето я грабна и се завъртя заедно с нея из стаята.

Тони за първи път щеше да пътува с експресния ракетоплан при родителите си на Луната. Това го изпълваше с трепетно очакване. Отдолу позвъниха.

— Дай ми акредитивите за покупки — извика момчето, наляпвайки наведнъж последните залци. — Мая ме чака. Ще ходим заедно да пазаруваме.

Тони знаеше колко дълбоко бе засегнато въображението на приятелката му от това, че той ще лети до Луната. Кой от техните връстници не мечтаеше за такъв рейс? Само че пътници под четиринайсет години не се допускаха по този космически маршрут, а и все още една екскурзия до Луната струваше скъпо. Отстъпки се

правеха само за близките на хората, които работеха на естествения спътник на Земята.

Тони се опитваше да се държи, като че ли нищо особено не се бе случило, ала Мая навлизаше в опасните води на неприятния разговор.

— Колко време ще останеш горе? — привидно небрежно попита тя.

— Мама и татко искат през цялата ваканция да бъдат при тях.

Момчето видя как мъчно преглътнаха тази новина и примирително добави:

— Не знам дали ще мога да издържа толкова дълго в жилището с гравитационен усилвател. Пък и сигурно няма да имам подходяща компания. Останалите ще бъдат заети. Кой ще се занимава с мен?

— А ще ти позволят ли да се разхождаш по лунната повърхност?

— Да, само ще трябва да изкарам подготвителен курс за боравене със скафандър. Нали знаеш — горе извън обитаваната зона не може да се излиза без предпазни съоръжения.

Момичето посърна още повече. Изведнъж на Тони му хрумна много хубава идея как да подобри настроението ѝ.

— Мая, искаш ли да ти донеса лунни камъни за твоята петрографска сбирка?

Приятелката му остана за миг да се бори между гордостта и изкушението да откаже и силното желание да има проби от лунни минерали. Накрая се усмихна обезоръжена.

— Добре, като се върнеш, можем заедно да разработваме в училище моята тема за произхода на Земята. А ако искаш, довечера ще си поговорим по-подробно по радиостанцията за това.

Мая и Тони бяха запалени радиолюбители, имаха свои радиостанции и собствен код за свързка и макар че живееха на две крачки, помежду си говореха не по видеотелефона, а с радиостанциите. Отначало да се упражняват, а сетне им се стори много необикновено и романтично. Сякаш бяха корабокрушенци.

Тони си помисли колко отстъпчива е Мая, колко добри бяха всички и тайничко погледна датника на часовника си. До излитането оставаше още малко време.

По навик госпожа Сола Сегура се събуди рано. Тази сутрин тя се погрижи всичко да бъде много тържествено. Сама изглади официалния си костюм — иначе дрехите ѝ идваха готови, изпрани и изгладени, от центъра по битови услуги по пневматичната поща. Закуси обилно и се зачете в списъка от неща, които трябваше да извърши, преди да отиде на космодрума. Обичаше да прави всичко последователно.

На първо място, разбира се, щеше да се отбие при приятелката си Селма, но след като минеше през банката, за да преведе акредитивите си в сметката на туристическата агенция. Тя можеше да свърши това и по видеотерминала на телефона си, ала обичаше да ходи по учреждения, да се включва в тълпата от делови хора. От една страна, това разнообразяваше самотния ѝ живот, а от друга — много по-важно — ѝ напомняше за Пол. Нейният мъж бе специалист по общопланетарно административно право и прекара голяма част от живота си в пътуване от едно място на планетата до друго. С окончателното заселване на Луната и опитите да се подготвят за постоянно местопребиваване близките планети от Слънчевата система и Юпитер, конфликтните въпроси из космическата юриспруденция бяха нараснали. И Пол бе един от тези хора, които участваха в изработването на новия кодекс за космическо сътрудничество.

Сола и Пол Сегура бяха живели щастливо, макар че нямаша деца, докато не ги сполетя нещастieto.

Съобщиха ѝ, че Пол е получил сърдечен удар по време на едно бурно заседание в Палатата на законите и справедливостта. Последните ѝ посивяха, станаха като косите ѝ. С допълнителните акредитиви, които получи от социалната осигуровка на мъжа си, можеше да си позволи всякакъв разкош, но госпожа Сегура имаше нещо друго предвид. Трябваше да осъществи, макар и сама, мечтата на Пол да отидат заедно на Луната. Въпреки че нейният мъж бе прекарал живота си в дискусии относно правата и задълженията на преселниците в космоса, той никога не беше напускал Земята. Ето защо Сола Сегура искаше да изпълни неговото неписано завещание.

Лекарите от медицинската комисия, която трябваше да я освидетелствува преди полета, бяха удивени от здравето и жизнеността на тази седемдесетгодишна жена. Затова ѝ позволиха да вземе участие в екскурзионното пътуване, макар че бе прехвърлила разрешената възраст за извънземни рейсове.

Сегура дълго и старателно се бе подготвяла за този ден. Днес ѝ оставаше да довърши някои подробности — да пренесе цветята от зимната си градина в кварталния цветарник, да съобщи — това щеше да направи лично — в службата по климатизация на жилищата, че ще отсъства цял месец, и да занесе Топси, кученцето си, у Селма. Беше ѝ малко тъжно, че ще се раздели с животинчето, което откакто бе починал нейният съпруг, бе най-верният ѝ другар. Но какво да се прави — в ракетоплана не допускаха четириноги пътници.

Сола Сегура включи машината за миене и подсушаване на съдове. След малко чинийката и чашката от закуската се озоваха отново в шкафа, откъдето като че ли ѝ се усмихваха с лъщящата си повърхност. Погледна със задоволство около себе си — както винаги и кухнята, и спалнята ѝ блестяха от чистота. Така щеше да ги остави и сега.

Първите часове, след като се раздели с Ана, Сет Ланкони бе изпаднал в мрачно меланхолично равнодушие. Прекарваше през паметта си целия си досегашен живот и странно — не се чувствуваше нито оцетен, нито оскърбен от съдбата. После постепенно нервното напрежение отново се върна. Изпадна в ярост. Проклинаше деня и часа, в който се бе срещнал с Ана. Как се остави да го води за носа тази лицемерка? Защо навреме не издигна срещу чудовищния ѝ егоизъм своя вътрешна бариера? Най-тежко му ставаше, когато си помисляше за бъдещето — какво ли го очакваше занапред?

Отначало реши да си подаде оставката. Глупости! Та така Ана щеше още веднъж да злорадствува, да си въобразява, че е била права. Не, той не е душевен слабак, за какъвто го третираше онази жестока, неблагодарна жена. Малко по малко у Ланкони назряваше убеждението, че той е длъжен да направи нещо изключително, нещо велико, за което да заговори целият свят. Представи си своето име на първите вестникарски колони с едър шрифт. Интервю по телевизията: „Как постигнахте вашите смели идеи, Ланкони?“ И тогава той щеше да разкаже на всички за жената, която си бе в тълпила, че ще играе фатална роля в живота му. Само че тази комедиантка — този израз много му харесваше — не си бе направила добре сметката. Истинският мъж може и трябва да върви сам в тъжните си дни. Нейното вероломство му бе отворило очите и той бе осъзнал, че е създаден не да линее сред изнежващите обятия на семейното огнище, а да сътвори подвизи...

И всичките му роднини щяха да се втурнат да му се подмазват. Ще се умилкват около него като паленца, а той ще бъде резервиран към тях, както бяха те към него в най-тежките му години. Мисълта за всемогъщество го опияняваше. И кой знае още колко време Сет Ланкони щеше да мечтае за бъдещото си величие, ако не трябваше да се яви на контролния предстартов преглед.

В кабинета го посрещна старшата екзаминаторка.

— Как е, шефе? — Тя си позволяваше да разговаря с него фамилиарно, защото го познаваше още от постъпването му на космическа служба. — Ще летим ли?

Кой знае каква усмивка бе направил пилотът, защото екзаминаторката се вгледа втренчено в него.

— Нещо не е в ред ли? Да ти дам ли почивка?

— О, не — чувствавам се превъзходно — този път Сет се постара да раздвижи по-енергично лицевите си мускули.

— Да, функционалните ти проби както винаги са добри — потвърди жената, която отчиташе показанията на универсалния диагностатор на космодрума. — Сърдечна дейност — отлична. Дробове — чисти... Хормонален баланс — нормален... Всичко е както трябва.

И тя се разписа в протокола за прегледа.

— Остава твоето съгласие — протегна му документа.

Ланкони грабна писалката. Предстоеше последната формалност. Изведнъж погледът му спря в долния край на бланката, където с тлъсти букви се мъдреше такава забележка: „АКО ИЗПИТВАТЕ И НАЙ-МАЛКО СЪМНЕНИЕ, ЧЕ НЕ СТЕ ВЪВ ФОРМА, ПО-ДОБРЕ ДА СЕ ОТКАЖЕТЕ ОТ ПОЛЕТА. САМОЧУВСТВИЕТО НА КОСМОНАВТА Е СЪЩЕСТВЕН ПОКАЗАТЕЛ ЗА БЛАГОПОЛУЧНИЯ ИЗХОД НА РЕЙСА. НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, ЧЕ ВЪВ ВАШИТЕ РЪЦЕ Е ПОВЕРЕН ЖИВОТЪТ НА ПЪТНИЦИТЕ!“

Сет, който винаги бе гледал с насмешка на тези надуте служебни фрази, усети как ръката му леко потрепера, когато слагаше подписа си. Въздъхна облекчено. До един час преди полета бе свободен.

Мая и Тони здравата се поизмориха, докато обиколят магазините. Все не можеха да изберат достоен подарък за майката и бащата на Тони, които живееха на Луната.

— Дай ми съвет какво да им купя — умолително гледаше приятелката си момчето. — Помисли си на какво най-много биха се зарадвали твоите родители.

— Баща ми ще бъде щастлив, ако му занеса една нова въдица — каза убедително Мая.

— Само че на Луната няма реки, нито риби — констатира унило Тони.

— Вярно е.

„Тогава какво?“ — бе готов отново да запита Тони, но в този момент подскочи от радост:

— Сетих се! Ще му взема новия астрономически атлас, за който съобщиха снощи по телевизията. Той още не е изпратен до Луната и аз пръв ще му го занеса.

— Ами за майка ти?

Не беше честно от страна на Мая да го лишава толкова бързо от радостта на откривателството и да го хвърля отново в колебания и съмнения. Тя скоро осъзна грешката си и се постара да я изкупи с няколко според нея блестящи предложения.

— Защо не ѝ подариш пръстен или колие?

Тони тъжно гледаше витрините.

— Къде ще ги показва на Луната?

— Не виждаш ли колко си смешен? — ядоса се Мая. — Много ѝ е потрябвал на майка ти някакъв подарък. За нея е най-важно ти да отидеш при тях и тя ще се зарадва на всичко, което ѝ занесеш. Дори на електрическа самообръсначка или на тиранти.

Тони мълчаливо се съгласи с желязната логика на своята приятелка, на която изведнъж настроението се бе развалило.

— Вземай нещо и да се пръждосваме — каза му тя. — И заминавай по-скоро при тези, които те обичат. А ние тук... — Мая

почти се разплака.

Тони повдигна рамене. Понякога момичетата се държат толкова странно. Сякаш да потвърди това, Мая го погледна с укор в очите:

— Значи все пак утре ще отпътуваш. И няма да бъдем заедно на морето през лятото. Бях говорила на мама и татко, че ще дойдеш с нас във вилата край Лазурния залив. Жалко, че толкова време се готвихме заедно в секцията по акванавтика.

Момчето виновно присви устни, но не можа нищо да каже.

— Съвсем скоро имам рожден ден — продължи Мая. — Досега, откакто се помним, на този ден сме били заедно.

— Съжалявам, Мая, но трябва да тръгна. Резервирали са ми билета и не мога да отлагам.

— Дори заради мене ли?

Момчето остана безмълвно. Неусетно двамата бяха стигнали тяхната беседка, която вече цялата беше потънала в зеленина. Влязоха вътре и приседнаха. Отнякъде долиташе музика. Изведнъж Мая се изправи:

— Слушай, Тони, бях решила никога да не ти казвам, но сигурно сега ми е много мъчно и затова ще говоря. От известно време у нас отношенията между майка ми и баща ми се изостриха. Не е поради нито една от причините, за които можеш да си помислиш. Просто мама иска да замине на Марс, а татко не я пуска. Но най много се карат заради мен — дали да отида и аз с нея или не. При това, забележи, още не са ме попитали дали съм съгласна.

— И какво е твоето мнение?

— Доскоро смятах, че никой не би могъл да ме накара да тръгна, защото ти оставаш тук...

— Така само си приказваш, Мая. Ако майка ти те помоли, ако поставят въпроса ребром, ако те заставят...

— Кой може да ме застави, щом аз не желая?

Момчето се мъчеше да я обори: не му стигаха аргументи.

— Това са детинщини. Знаеш, че не е така.

Мая бе обхваната от някаква мрачна решителност.

— Така е, Тони. И аз ще ви докажа. На всички. Ще забъркам страшна каша, та да се убедите, че имам характер и постъпвам, както съм си решила.

С тези думи момичето изхвъркна от беседката, оставяйки своя приятел подтиснат и обезпокоен.

Повече от двайсет години Земята поддържаше редовни транспортни връзки със своя естествен спътник. Ежедневно към Луната летяха пътнически ракетоплани, а през месеците на усилените годишни отпуски техният брой нарастваше многократно. За да се намалят „мъртвите“ часове, космодрумите, които бяха определени за граждански полети, се използваха и като летища. Така животът в тях течеше със сложния ритъм на човешкия поток.

Хората вече бяха попривикнали с космическите професии. Те все още бяха привлекателни за младежите, макар че до известна степен бяха загубили романтичното си очарование от пионерските години в завладяването на пространството. Като всеки юноша, и Тони бе мечтал да се понесе сред звездите. И ето, че най-сетне щеше да зърне Земята от космическите далечини.

Денят бе страшно горещ, а астрономическата пролет в Северното полукуълбо едва-що бе настъпила. Слънцето сякаш се бе условило с някого, че ще прогони всичко живо от улиците и ще го натика в хладния уют на сградите. Един час преди старта на космическия кораб пътниците трябваше да се явят в чакалнята. Оттам един по един преминаваха през формалностите около билетите и багажите и заемаха местата си.

Тони и баба му, които живееха далече от космодрума, както става в такива случаи, пристигнаха най-рано. Момчето с любопитство се оглеждаше, но трябваше с разочарование да установи, че сградата и съоръженията с нищо не се отличаваха по външен вид от тези на най-обикновено летище. Разбира се, той не можеше да надникне в централния диспечерски пункт, където сложни навигационни уреди изпращаха и посрещаха ракетопланите, ръководеха полетите им и осигуряваха безопасността на пътниците и екипажите. Зад непрозрачните блестящи стъкла на алуминиевата кула, в които се отразяваше слънцето, туптеше електронно-кибернетичното сърце на космодрума.

Най-интересно му бе при ескалаторите. Те слизаха надолу дълбоко под пистата, за да се издигнат отново непосредствено пред стълбичката на корабите. При лошо време с тях направо се влизаше в салоните на транспортните средства. Шахтата за пренасяне на багажа представляваше един голям отвор, през който чрез сгъстен въздух се придвижваха куфарите, пътните чанти, личните контейнери и всевъзможните принадлежности, от които по необходимост или престараване не се лишаваха повечето от пътниците.

В чакалнята на космодрума подухваше лек ветреца. Климатичната инсталация си знаеше работата, дори когато вътре се напълваше с пътници и изпращачи. На момчето му се искаше час по-скоро да свърши това мъчително очакване и да хвърли поглед отвисоко през илюминаторите. Само че дотогава оставаха безбройно много минути и те с баба му трябваше търпеливо да пият ягодов сок в бюфета.

На Тони му беше мъчно, че Мая не бе дошла да го изпрати на космодрума. Съвсем по друг начин си бе представял той своето отпътуване от Земята. Не, Мая не беше права да му се сърди. Но защо трябваше да се разделят така? Той надви гордостта си и позвъни у тях да се сбогуват, но нея я нямаше. Била излязла много рано сутринта, без да се обади. Дори му се стори, че баща ѝ бе разтревожен от това.

Постепенно чакалнята се изпълваше с народ. На огромния паркинг пред централното хале непрекъснато прииждаха електромобили. До тяхната маса се изправи възрастна жена със смешна сламена шапка.

— Ще ми позволите ли да седна при вас? — любезно попита тя и след като ѝ кимнаха, зае свободното място.

За около една минута цареше тишина, след което бабата на Тони реши, че не е възпитано да мълчи повече и подхвърли най-баналната фраза, каквато се употребява в такива случаи:

— Ужасна горещина!

Предизвиканата събеседника сякаш само чакаше повод да ги залее с порой от думи:

— Да, това е най-горещият април от петдесет години насам. Чух сутринта да съобщават по телевизията. Някои учени дори смятат, че наистина тропиците вече се изместват към по-умерените ширини.

— Тази песен се пееше още когато ние бяхме ученички, ако си спомняте? — изказа своето мнение бабата на Тони.

Смешната шапка внимателно се наведе напред да провери доколко бе обективна оценката за възрастта, която между другото ѝ бяха направили. После, като не видя нищо обидно в сравнението, отново зае първоначалната си величествена поза.

— Да, само че сега науката разполага с много по-съвършени измерителни средства.

На Тони му се струваше, че ще се пръсне от този разговор. И все пак той беше хиляди пъти за предпочитане пред онова, което последва.

— Изпращате ли? — разстла усмивката си баба му.

— Не, ще пътувам — съвсем като в реда на нещата отвърна непознатата събеседничка.

„Така ѝ се пада“ — Тони със злорадство погледна полуотворената от удивление уста на баба си.

— Лекарите намират, че съм здрава и леко ще понеса пътуването — с нескрита гордост заяви жената с шапката.

От другата страна на масата очевидно не ѝ вярваха. Нищо, тя не държеше на това.

— Значи ще пътувате заедно — съвзе се от изненадата бабата на момчето и посочи към него.

— Така ли? Много се радвам. Какво симпатично момченце — и сламената шапка си позволи да го погали по косата, от което му стана страшно неприятно. Не заради докосването, разбира се, а заради покровителственото отношение. — Тогава позволете да ви се представя — продължи с обезоръжаваща усмивка новодошлата. — Казвам се Сола Сегура.

— А той се казва Тони — отговориха вместо него. — И ако ви е приятно, можете да седнете един до друг в кораба.

— Ще бъде чудесно.

На момчето му се отця да пътува. Последва, както можеше да се очаква, една продължителна тирада от страна на неговата баба колко добър ученик е и колко е послушен, как с нетърпение го очакват неговите родители на Луната и колко се гордее цялото семейство с надарения си наследник.

Тони използва една пауза, за да измъкне нещо, и се омете от неприятния подиум за похвали. С безпокойство следеше отдалече как нараства разбирателството между двете възрастни жени. После му

омръзна да ги следи и започна да зяпа наоколо. А може би все пак в последния момент щеше да дотича Мая?

На отделни места се тълпяха хора. Навярно човечеството никога нямаше да преодолее своя афинитет да се трупа на групички. Бяха им предоставили огромна зала със забележителни удобства, а те се намушваха в единия или в другия ъгъл, скупчваха се пред автоматите за кафе и напитки или пред електронните игри. В един момент вниманието му привлече млада двойка. Мъжът, облечен в синя риза и червен панталон, тревожно следеше как претовареният робот-носач едва напредва към отвора на шахтата. До него вървеше жената — с изящна бяла плисирана пола и свободно пусната розова блуза от ефирна материя.

— Заради твоите приумици и капризи ще повредим техниката — едва въздържаше яда си мъжът.

— Защо искаш да развалиш сватбеното ни пътешествие с нетактичните си забележки? — припряно ситнеше на високи токове жената, която сигурно вече съжаляваше, че беше попрекалила с багажа.

Все пак носачът се справи с него и го натъпка в устата на багажната камера.

— Виждаш ли, всичко е наред — поуспокои се хубавицата и оправи гънка на блузата си. — Дори не ни взеха такса за свръхбагаж.

— Така е, защото чиновникът зяпаше повече в тебе, отколкото в теглилката.

— Не си ли доволен, че харесват жена ти? — победоносно го погледна тя.

— Остави това, но ми кажи как да се доберем до бюфета да си разквасим устата — поде мъжът, като крадешком и с удоволствие огледа безупречната ѝ фигура.

— Не ми се пие на крак, а вътре е лудница.

На Тони, който без да иска следеше разговора на двамата, му хрумна спасителна идея. Защо да не подхвърли за жертви на оная устата бабичка със странното име Сола това младо семейство? Каквито са приказливи, ще си правят компания из пътя и ще го оставят на мира.

— Извинете, ако желаете, мога да ви намеря място в бюфета — обърна се той към двойката.

— Ще ти бъдем особено задължени, момченце — лъхна го с очарованието си младата жена, така че Тони забрави да ѝ се разсърди за умалително-снизходителното обръщение.

Както бе предвидил, госпожа Сола Сегура беше възхитена от новото си запознанство. Скоро тя наричаше младоженците по име — Ева и Виктор — и им разказваше с подробности за своето решение да пътува сама до Луната. Тони стоеше доволен край тях, когато безстрастният електронен глас на информатора ги подкани: „Пътниците за екскурзионния ракетоплан до Луната да се отправят към перонните ескалатори. Туристическата агенция «Отдих в космоса» ви желае приятно пътуване.“

— Ей, да внимаваш — целуна го за довиждане баба му. — Нямам много вяра на майка ти и на баща ти. Да не те оставят да се заплетеш в някоя лудория...

Тони направи отегчена физиономия — пак тия напътствия.

— Нали ще се грижите за него, госпожа Сегура? — предателски напомни бабата.

— Но да, разбира се — хвана го за ръка смешната сламена шапка, която всъщност съвсем не беше смешна, а ужасна, — ние ще седнем един до друг, нали, моето момче? А от другата ни страна, ако нямат нищо против, ще се настанят и новите ни познати...

Тони усети, че капанът му хлопна напразно. Как не се беше досетил по-рано — младоженците никога няма да се разделят. И така той трябваше да седне до натрапената му спътничка. Примирено наведе глава и потъна в ескалаторната капсула. Всъщност всичко му бе все едно, след като Мая не бе дошла.

Точно един час преди полета Сет Ланкони беше на космодрума. На входа на административния комплекс го посрещна главният диспечер.

— Здравей, Сет. Ще имате чудесно време за полета. Магнитните бури отшумяха, протуберансите са в умерени граници...

— Кои са другите от екипажа?

— Юри Ликшо и Максим Грейси. Очакват те в пилотската стая за предварителните наставления.

Като старши пилот Ланкони трябваше да инструктира своите подчинени преди старата. Но Юри и Максим бяха едни от най-опитните космонавти в службата. „Сигурно скоро и те ще се преквалифицират да летят на далечните експериментални рейсове“ — злорадо си помисли Сет. Чувствуваше се ужасно. В определени моменти му се струваше, че не е в състояние да контролира мисълта си. Влезе, без да чука, в пилотската стая. Двамата, които го очакваха, станаха на крака. Той се ползуваше с репутацията на взискателен, но справедлив командир.

— Днес няма да има инструктаж, момчета. Вие си знаете работата.

Само един поглед на Юри и Максим им бе достатъчен да схванат, че нещо много неприятно се бе случило с Ланкони. Затова ли отбягваше да ги погледне в очите? Отменяше инструктажа — досега не бе правил такъв пропуск. За пилотския състав не бяха тайна напрегнатите отношения, в които Сет живееше със своята приятелка. Но днес той изглеждаше зле както никога.

Пет минути Ланкони се въртеше като звяр в клетка в собствената стая, с която разполагаше на десетия етаж на административната сграда. По едно време му идеше да отвори прозореца и да свърши веднъж завинаги с мечтите си. Представи си презрителната усмивка на Ана: „Ти излезе дори по-слаб от моите предвиждания.“ Отвори аптекката и нагълта няколко от абсолютно забранените преди полет хапчета за успокоение. Главата му се изду като балон. В коридора се

носеше женски смях, който болезнено заседна в сърцето му. Ето — тръгва в последния си рейс Ланкони Нищото, провалилият се пилот, от когото всички бягат. Не е ли по-добре да си потъващ кораб, отколкото мишка, която трепери за кожата си? Над леглото му висеше голяма холографска снимка на Ана с посвещение: „На моята единствена любов“ или нещо такова. Не можеше да си спомни точно.

Сети се за първите им ласки. Една ослепителна в своята зеленина планинска поляна. Дъх на мащерка. Отнякъде бълбукаше поточе, приглушен порив на вятъра се бе приютил в отсрещната дъбрава. Никога не бе виждал синьото небе по такъв начин. Помисли си, че не са прави, когато мърсят с горивото на ракетите си неговата прозрачна чистота. Нежността на Ана го правеше щастлив. До този момент той не бе обичал истински. Майка му не бе отвърнала със същата всеотдайност на неговата детска любов. После се увлече по своите амбиции и жените отшумяваха покрай него като ненужни спомени. Но с Ана беше друго. Когато заравяше глава в косите ѝ и усещаше горещия дъх на ерата си, му се искаше да дойде краят на света.

Сет грабна снимката от стената и я захвърли на пода. Тя се счупи на няколко парченца, които според необикновените свойства на холографията възстановяваха целия първоначален образ. Наведе се. Отдолу загадъчно се усмихваха една, две, три Ани...

— Чуваш ли ме, Ана? — заплашително изръмжа Ланкони. — Сет не е свършен човек. Грешно си го преценила. И той ще ти докаже това. Сет ще извърши такова чудо, че целият свят да заговори за него. Ще го направя, та ако ще и всички изчадия на ада да повикам на помощ.

Обхванат от нервна тръпка, Ланкони скочи и блъсна вратата. В чакалнята звучеше последното повикване на пътниците за екскурзионния ракетоплан до Луната.

Макар експресният ракетоплан, с който щяха да летят, да беше от по-стария модел, той разполагаше с всички удобства за пътниците. Настаняваха ги в обширен салон, където можеха да заемат самостоятелни места, по двама или в групови отделения. Чрез проста автоматика креслата за сядане се превръщаха в легла или в маси. Всеки пътник на борда имаше възможност да се отдели в звуконепроницаема кабина или да се усамоти в общата зала. В задната част на космическия кораб се помещаваха комфортно аудиовизуално отделение за танци, киносалони, библиотека, стая с електронни игри, място за спортуване.

Стиснала ръката на Тони, Сола Сегура отговори любезно на поздрава на стюардесата и двамата се отправиха към средната част на салона.

— Предполагам, че ще предпочетеш страната откъм илюминатора?

Момчето кимна и мълчаливо зае седалката до кръглото прозорче. В това време госпожа Сегура правеше знаци на другите си две жертви да се приближат и младата двойка послушно седна в съседните кресла.

— Ще бъдем като едно малко семейство — не скри възторга си възрастната дама, която трудно бе намерила място за натруфената си шапка.

Тони се помъчи да си представи своята спътница, нахлупила това сламено гърне под скафандъра, и моментално настроението му се подобри. Една от стюардесите грижливо обясняваше как да боравят с копчетата, които се намираха на пулта пред всяка седалка.

— Не се безпокойте, необходимите манипулации се извършват дистанционно от пилотската кабина — успокояваше тя Сола Сегура. — Не е необходимо да притежавате никакви специални технически познания. Бутоните на личните ви пултове са само в случай, че желаете някаква допълнителна услуга — да пиете сок или да се преместете под друг ъгъл спрямо илюминатора. Виждате — всичко е обозначено. Но ако това ви изморява, не си правете труд да разчитате

надписите. Достатъчно е да ме повикате, като натиснете тук — и стюардесата посочи голям бял Клавиш, поставен на дръжката на седалката.

Междинната врата между пътническото и пилотското отделения се отвори и се показа масивната фигура на мъж в елегантна униформа. На Тони му се стори, че той бе с безизразно лице и невиждащ поглед.

— Според графика вече приключвам с предварителните разяснения, Сет — обърна се стюардесата към униформения човек. — Готова съм за включване на двигателите.

Новодошлият направи някакъв опит за усмивка, но тя потъна в гънките на безстрастните му устни. След малко в тонколоните, монтирани на личните пътнически пултове, прозвуча приятен женски глас: „Драги пътници, след няколко минути ще стартираме по маршрута за Луната. Моля, отпуснете се свободно в креслата. Те са включени към централния антиускорител, който ще ви избави от повишените натоварвания и неприятните усещания, свързани с излитането. Докато наберем необходимата скорост и се установим на стационарен режим, трябва да запазите местата си. Ще ви информирам редовно за хода на полета. Командирът на кораба Сет Ланкони и неговите помощници Юри Ликшо и Максим Грейси ви желаят приятно пътуване, за което те ще сторят всичко необходимо.“

Тони се облегна назад и усети как креслото го обхвана здраво като в прегръдка. Какво ли правеше Мая сега? Срещу него Ева и Виктор му се усмихваха. Госпожа Сегура имаше напрегнато изражение. Върху илюминаторите се спуснаха защитните протектори. Докато пресичаха земната атмосфера, тези капаци щяха да закриват от погледа на пътниците огнените езици на триещата се във въздуха броня на кораба. Момчето си представи как в навигационната кула командуваният полета седи пред екрана с пулсиращите цифри: пет, четири, три, две, едно, нула Старт!

„Уважаеми пътници, току-що преминахме през зоната на ускорението. Пресякохме земната атмосфера и поемаме по курса към нашата крайна цел — Луната. След няколко минути предпазните мерки около излитането ще бъдат отменени и вие спокойно ще можете да се движите из ракетоплана. Всички негови удобства и забавления са на ваше разположение.“

Тони слушаше гласа на стюардесата и си мислеше, че навярно е много скучно да повтаряш едни и същи неща, макар и на различни хора. Да не говорим за глупавото съдържание на текста, което трябваше да се чете или научи наизуст.

Плавно, като мах на криле, се повдигнаха защитните капаци на илюминаторите.

— Каква прелест! — не се сдържа да не възкликне Сола Сегура, като се мъчеше да долепи челото си до прозорчето, притискайки Тони до седалката.

Момчето се изкуши да ѝ предложи да си сменят местата, ала така съвсем щеше да я изолира от останалите ѝ събеседници и щеше да се наложи да я забавлява сам.

— Погледнете, погледнете — възрастната дама се обърна към младоженците. — Как сияе Земята под нас.

Тони хвърли един поглед „надолу“ или „нагоре“ — не можеше да се каже. Виждаше се само синкава мъгла. Все още бяха много близко до повърхността на планетата и не се различаваха нито океаните, нито отделните континенти. Ева и Виктор както винаги бяха хванати за ръце с блажената физиономия на хора, които сигурно отиват към рая.

— Ще повикам стюардесата, за да ни каже след колко време ще пристигнем — каза Сола Сегура, макар че десетки пъти преди това бе прелистила проспектите на агенцията, където се даваха най-важните сведения за полета.

Сякаш разбрала безпокойството на старата жена, стюардесата се показва на вратата на централното отделение. Любезно, но твърдо тя отказа на упоритата бабка да ѝ дава подробни разяснения за

разписанието, защото в момента имаше по-важна задача. Под мишницата си носеше манекен. Тя застана на такова място, че да се вижда и чува от всички пътници в отделението, и каза с парфюмирания си глас:

— Сега ще преминаем един кратък курс за манипулиране със скафандър. Вероятно, когато пристигнем, някои от вас ще пожелаят да напуснат цивилизованата зона на Луната и да се поразходят из лунните планини. Нашата агенция ще ви осигури такава възможност. Но се налага да имате макар и елементарни познания за боравене със скафандъра, с чиято помощ ще се движите по лунната повърхност извън кислородния похлупак на населените места.

— Извинете, а дали скафандрите са надеждни? — Както можеше да се предполага, най-нетърпелива бе госпожа Сола Сегура.

— Разбира се — повдигна вежди стюардесата, — те са преминали през многобройните изпитания на нашите научно-технически лаборатории. Агенцията не би си позволила да ви предложи нещо непроверено. Ето, вижте — каза тя, приближи се до досадната възрастна дама и наклони скафандъра към нея. — Тук е поставен печатът на качествения компютърен контрол.

Навеждайки се да види щемпела, Сола Сегура забеляза, че от полуотвореното външно джобче на униформата на стюардесата се подава тънка синя книжчица. „Дали да не скрия за малко личното й тефтерче? — мярна се в главата на засегнатата старица. — Нека се поядосва, че го е загубила. После ще й го върна.“ И в същия миг тя усети, че я обладава едно необикновено желание. С разтреперани от възбуда пръсти измъкна незабелязано книжката от джоба й се облегна отново назад. Странно — не изпитваше угризение за постъпката си. Надменната неслужлива стюардеса заслужаваше такъв номер.

Тони се помъчи да внимава какво обясняваха за скафандрите, но се сети отново за Мая. Дали наистина нямаше да направи някаква глупост, както се заканваше? Момчето знаеше, че от нея всичко може да се очаква. Бе своенравна и упорита. Ева бе склонила глава на рамото на Виктор и съвсем сигурно нищо не чуваше от лекцията. Пътниците бяха нетърпеливи да се пръснат из разните помещения на кораба. Без самите да разбират защо, някакъв атавистичен страх ги тласкаше към развлечение и забрава. Но кой ги заплашваше и с какво? Не знаеха. Единствено натрупаното през вековете подсъзнателно

недоверие към летателните средства ги караше да се чувствуват слаби и уязвими на космическия кораб. А най-верният начин да превъзмогнеш своята несигурност е да отвлечеш вниманието си от неприятните мисли с някакво занимание.

— Сега Топси вече е закусил — подръпна Сола Сегура своя спътник, който изобщо не се интересува кой е тоя Топси и би дал всичко на света да завърши това досадно пътуване и да научи нещо за Мая.

Емил беше много изненадан от позвъняването на Тони. Не можеше да повярва, че Мая не е със своя приятел и няма да отиде да го изпрати на космодрума. Тя беше излязла рано сутринта, без да предупреди никого и ето — вече се смрачаваше, а от нея нямаше и следа. Емил почувствува познатото стягане в областта на слънчевото сплитане. Беше притеснен.

Когато Леда се прибра от Института, заедно с нарастващото си безпокойство, той трябваше да успокоява и нея. А това съвсем не бе лека работа, тъй като в подобни случаи майката е склонна да мисли най-лошото. Всеки изминат час усилваше тяхната тревога. Изведнъж входният компютър подаде сигнал, че отвън ги търсят.

— Така съм се заплеснал, че забравих да ти кажа — скочи и натисна бутона на входния автомат Емил. — Вчера най-последно се върна от заточението си Стефан и го поканих у нас.

Леда инстинктивно пооправи прическата си. За първи път щеше да се срещне „на живо“ с най-добрия приятел на мъжа си. В стаята влезе набит, едър мъж със сериозна физиономия. Или може би очилата го правеха да изглежда такъв. Беше видимо поостарял от времето, когато разговаряха преди десетина години по видеотелефона. Тогава все още Стефан Кречет беше на Марс и по-лесно се влизаше във връзка с него. После отиде на Фобос и Деймос, съобщителните линии на които бяха претоварени и се изискваше специално разрешение за частни разговори. Пък и времето винаги поохлаждаше желанието да се общува.

— Вие сте първите хора, които посещавам, откакто се завърнах — усмихна се широко новодошлият и Леда усети колко искрено я прегърна той.

Тримата седнаха и за момент се възцари неловкостта между хора, които прекалено дълго не са се виждали и не знаят откъде да започнат.

— Тук ли е Мая? — попита изведнъж Стефан. — Представям си колко много е пораснала. Виждал съм само холографското ѝ

изображение, което ми изпратихте преди... кой знае колко години. Беше съвсем малко момиченце.

— Мая не е в къщи — не успя да прикрие тревогата в гласа си Леда. — Очакваме я всеки момент да се върне.

Стефан изгледа проникателно Леда, после Емил, но замълча. Сетне разговорът се отприщи. Говореха си за работата, за плановете на Стефан за бъдещия му живот на Земята, за някои общи познати. През цялото време обаче домакините не можеха да се отпуснат. Непрекъснато поглеждаха към стенния часовник, вслушваха се в шумовете на улицата, докато накрая гостенинът не издържа.

— Случило ли се е нещо? — попита той. — Бих ли могъл да ви помогна?

— Безпокоим се за Мая — въздъхна Емил. — Не сме я усетили как е излязла рано сутринта, а вече приближава полунощ. Не е предупредила къде ще ходи.

— Никога досега не е постъпвала така — видимо отпаднала добави Леда. — А най-много ме тревожи това, че нейният приятел, с когото са неразделни, също не е знаел къде е. Днес той замина при родителите си на Луната, а тя не го е изпратила до космодрума.

Всички отново замълчаха. Прозорците бяха полуотворени и отнякъде долиташе музика. В близкото езерце крякаха изкуствени жаби. Леда се обърна към Емил:

— Много ми е неприятно, но ще трябва да се обадим в Службата по безопасността. Повече не мога да издържам на тази неизвестност. Представи си, че Мая е в опасност и има нужда от помощ.

— Не се паникьосвай, мила. Семейният ни компютър щеше да сигнализира, ако е попаднала в болница или в отделение на Службата...

— И все пак трябва да предприемем нещо — настояваше разстроена Леда. — Имам чувството, че ние тук си говорим спокойно, а Мая ни зове.

Докато слушаше разговора между двамата, Стефан бавно се разхождаше из просторния хол. Накрая спря пред старинно огледало.

— Ако човек иска да излезе от къщата, непременно трябва да мине оттук, нали? — посочи той входното антре, което започваше до самото огледало.

— Да, нямаме друг изход — учуди се на необикновения въпрос Емил.

Стефан бързо се върна, приседна отново при двамата и ги погледна в очите:

— Ще се опитам съвсем скоростно да открием къде е Мая, без да ангажираме Службата за безопасността. Знам, че ви е неприятно да ги безпокоите. Само че не искам да ме сметнете за самозван детектив или ненормален учен. И преди всичко, обещавайте ми да не се изненадвате нито от въпросите ми, нито от действията ми, колкото и странни да ви изглеждат те.

Леда и Емил бяха толкова смаяни от неочакваното предложение, че не намериха думи за отговор. Като видя, че не възразяват, Стефан се върна до старинното огледало, откачи го от стената и им каза:

— Ако позволите, ще го взема за съвсем кратко време в моята лаборатория по лазерна физика. Няма да се забавя повече от час и вярвам — ще се върна с добри новини. Ако дотогава момичето се върне, предупредете ме да прекратя издирванията. Дано ни помогнат огледалните лъчи.

Докато Леда и Емил се опомнят, отдолу изсвистя електромобилът на Стефан.

След като излязоха от зоната на ускорение, Сет Ланкони се освободи от грижата да надзирава непрекъснато показанията на уредите. Отсега нататък до края на полета настъпваше нормално дежурство. Тримата космонавти щяха да се редуват пред главния навигационен компютър през осем часа — единият спеше, другият оставаше на разположение в пилотската кабина, а третият се занимаваше непосредствено с управлението.

— Можеш вече да си лягаш, Юри — на Сет му се стори, че ще доловят лукавството в гласа му.

— Веднага, шефе. Ако има нещо важно, спокойно ме събудете.

— Ако се случи неприятност, не се надявай да се събудиш спокоен — засмя се Максим. — Но за твой късмет, всичко ще бъде наред. Приятни космически сънища.

Юри Ликшо излезе и в командния пункт на ракетоплана останаха двамата пилоти.

— Откакто срещна новата си любов, е станал много мечтателен — продължи разговора Максим. — След този полет си взима отпуск и ще ходят заедно на някакви си острови.

Сет изобщо не чуваше, че му говорят. Пред очите му се мяркаше счупената холографска снимка на Ана. Представи си физиономията, която щеше да направи тази лицемерка, като разбере какво е сторил. Дали ще съжалява, че го е отхвърлила? После, когато славата дойде при него, за нея няма да има място. Пък може и да се смили и да я приеме отново. Само майка му, братята и сестрите му не трябва да очакват снизхождение. Колкото и да му се молят. Ланкони злорадо се подсмихна. Без да осъзнава, той бе започнал да се вживява в налудничавите си идеи.

— Сет, ти май не си в добро разположение на духа — осмели се да отбележи Максим. — Отстъпи ми надзора на компютъра, а ти заеми моето място.

— Не, не, чувствавам се отлично — сепна се главният пилот. — Остават ми още два часа и ще ги изкарам докрай. Дали отзад вече са се

разшавали пътниците?

— Точно сега им изнасят беседата за скафандрите.

Сет бе готов да извика от радост — случаят му идваше на помощ. Съвсем безразлично на пръв поглед, той предложи:

— Защо не отидеш да помогнеш на Лия? Нали знаеш колко трудно се борави с манекените.

— Но, шефе, как ще те оставя сам? Забранено е!

— Аз отговарям. Виждаш, че всичко е спокойно. Освен това трябва да се проверят вентилационните шахти отзад. Предполагам, че няма да допуснеш да вдигаме Юри от леглото заради контрола.

Максим добре знаеше, че дългът му го задължава да спазва устава и да не напуска пилотската кабина, когато там има само един космонавт. Но не беше честно да се безпокои Юри точно в най-сладкия му сън за нещо, което можеше да свърши сам. А и какво да крие — страшно му се искаше да си побъбри с красивата стюардеса. Пък и началникът му поемаше цялата отговорност.

Когато вратата зад гърба на Ланкони хлопна, на него му се стори, че е най-щастливият човек на света. „Всички попаднахте в клопката“ — доволно потри ръце той. После пусна защитното поле на пилотската кабина, което я правеше неуязвима за всякакви външни въздействия, захерметизира вратата и отиде пред екрана на комуникационния възел. Беше време светът да научи за неговото велико решение.

Когато Дияна завари Аскол в кабинета му, се зачуди, че отново е напрегнат. Нали бурята с Лирбо бе отминала?

— Тръгваме веднага за Центъра по космонавтика — припряно ѝ каза той. — Случило се е нещо неприятно.

Не ѝ се искаше да разпитва. Знаеше, че скоро ще научи подробностите.

— Подробностите и аз не ги знам — сякаш отгатна мислите ѝ докторът. — Пилотът на екскурзионния ракетоплан до Луната вероятно се е побъркал. Затворил се е сам в командния сектор и заявява, че ще извърши пръв в летописите на космическите полети граждански рейс по границите на Слънчевата система.

— Каква история! — възкликна Дияна. — Прилича ми на някогашен криминален роман. Отвлечения на самолети...

— Има съществена разлика — отбеляза Аскол. — Героите от онова време са похищавали за пари или в името на някакви съмнителни политически подбуди, а в нашия случай е направено, така да се каже, за слава.

— Сигурен ли си, че космонавтът не е с всичкия си? Да не е някаква лоша шега?

— Да се шегуват от комисията по екстремни ситуации в извънземното пространство? Изключено!

След няколко минути те летяха с електромобилчето на Аскол към Центъра по космонавтика.

— Може би става дума за маниакална депресия? — предположи Дияна.

— Това трудно бихме узнали — поклати глава Аскол. — Та ние никога не ще можем да се доберем до този наш пациент, за да го прегледаме обстойно.

— Не се знае — опита се да се пошегува Дияна.

Още отвън се виждаше, че в Центъра се бе случило нещо необикновено. По входните ескалатори се тълпяха хора. Пневматичните врати непрекъснато се издуваха ту на едната, ту на

другата страна. Суетенето по коридорите беше още по-голямо. В заседателната зала вече се бяха събрали повечето от членовете на КЕСИП — комисията по екстремни ситуации в извънземното пространство. Те погледнаха въпросително младата жена, която придружаваше доктора.

— Моята първа помощничка Дияна Фрай — представи я той. — Специалист по психология.

Всички мълчаливо кимнаха.

„Какво са обесили нос? — помисли си Дияна. — Сигурно има някакъв изход от положението?“

— Доктор Варо — започна да говори най-възрастният мъж в залата, — по всичко изглежда, че инцидентът, заради който сме се събрали, е от психогенен характер. Затова решихме да се обърнем към вас. Досега лекари не са заседавали в състава на нашата комисия. Нещо повече — гласувахме да ви предадем пълномощията на председателстващ, макар че за първи път ще участвувате в работата ни. Но и за първи път се сблъскваме с подобен случай. Няма да скрием, че препоръките за вас от Световната здравна организация бяха отлични. Приемате ли да оглавите разследването?

„Ето още едни, които бягат от отговорност“ — рече си Дияна.

— Притеснявате ме с прекаленото си доверие — отвърна Аскол, като си представи какви референции би дала за него Световната здравна организация след злополучната операция на Лирбо. — Но доколкото разбирам, нямаме време за размяна на любезности. Приемам оказаната ми чест при условие, че не ме затруднявате, когато издирваме фактите и материалите и няма да се противите, ако се наложат извънредни мерки.

Присъстващите кимнаха в знак на съгласие, макар че едва ли им беше приятно един новак да поставя пред тях — заслужилите ветерани — предварителни условия.

„Изглежда, положението наистина е сериозно, щом са съгласни на всичко“ — помисли си Дияна.

— Каква е главната опасност от инцидента? — влезе в ролята си току-що избраният председател.

— Да загинат всички, заедно с космическия кораб.

Настъпи мълчание.

— Дайте ми електронната справка за Сет Ланкони — нали така се казва пилотът? — наруши тишината докторът. — След колко време той ще се обади отново?

— След един час.

Аскол трескаво запрелиства страниците. В протокола на комисията за космонавтско освидетелствуване бе написано: „лека психическа неустойчивост“, което по-късно не бе отбелязано в личния картон и бе попречило на електронния диагностатор да се намеси. Небрежност или лоша приятелска услуга и ето какво се получаваше... Все пак психическите отклонения на Ланкони бяха регистрирани от комисията за прекатегоризация и тя бе отказала да го направи космонавт-изпитател. Може би така е станало по-лошо, разсъждаваше Аскол. Травмирали са го и нищо чудно това да е една от главните причини за сегашното поведение на пилота.

— Не мога да се начудя на нашата небрежност — внезапно възкликна докторът, разтърсвайки гневно изписаните с равномерния шрифт на електронна машина листа. — Днес най-малко на трима души е направило впечатление, че Ланкони изглежда превъзбуден — и на старшата екзаминачка (посочва го в доклада си), и на стюардесата (споделила го е с ръководителя на движението), и на главния диспечер (отбелязал го е в дневника си), но никое от тези служебни лица в случая не е изпълнило своя дълг. Така пилотът, въпреки подозрителното си поведение, не е бил отстранен от борда.

— Извинете — намеси се един от присъстващите. — На персонала на космическите линии е било известно, че Сет Ланкони не живее добре със своята приятелка. Често са се карали и на тази причина са отдали неспокойното му поведение.

— Позната история — продължи ядосано Аскол. — Да утешаваме нещастниците, да не им се месим в личния живот. А защо се допускат лица с утежнени семейни отношения да отговарят за живота на пътниците?

— Но ние не сме в състояние да следим кой кога се кара с жена си — възрази от комисията.

— Дължни сме — избухна докторът. — Ако искаме да няма инциденти. Разполагаме със съвършена техника за това. Рано или късно — продължи по-спокойно той — такава неприятност щеше да се случи, щом като управлението за граждански полети отказва да се

извършава психогенен преглед на космонавтите преди всеки рейс. Смятаха, че е излишно, след като се представя месечно освидетелствуване от невролог и се задоволяват само с общ преглед. Разбира се, пилотите могат да се откажат от полета, ако не се чувствуват във форма. Само че, ако някой е полудял, той няма да си признае доброволно, нали?

Присъстващите, стъписани, слушаха този гневен водопад от думи, който ги караше да се чувствуват едва ли не виновни за случилото се.

„Сега вече ще имам силни позиции, когато настоявам за психогенните прегледи“ — каза си Аскол, но тази мисъл не му достави никакво удоволствие.

— На всичкото отгоре изглежда, че останалите космонавти са нарушили устава, като са оставили Ланкони сам в командния пункт — отбеляза някой. — И той се е възползвал от възможностите, които му дава системата за защита на пилотската кабина в случай на авария. Блокирал се е там и ни шантажира.

— Има и по-лош вариант — добави друг член на комисията. — Да се е „отървал“ по някакъв начин от останалите двама. Ами ако е сторил нещо на пътниците? Ние не знаем каква е съдбата им. Той ни изнудва, защото е сигурен, че бихме направили отстъпки само в името на живота им. Но не ни дава никакви гаранции за това.

— Трябва на всяка цена да влезем във връзка с ракетоплана — съгласи се Аскол. — Изобщо нужна ни е информация за положението там. Иначе ще преговаряме със завързани очи.

Дияна си каза, че трябва да стане някакво чудо, за да се разреши тази заплетена история, в която можеха да загинат множество невинни хора.

Щом дойдоха на себе си от чудачествата на Стефан, Леда и Емил се спогледаха.

— Стефан е умен и прозорлив човек и никога не би говорил на вягъра — опита се да го оправдае Емил. — А и нашият случай изключва шегата. Вероятно има сериозни причини да постъпи така. Но нека не умуваме, а да имаме малко търпение.

— Дано в това време да не се случи нещо с Мая — кършеше ръце Леда, започвайки да подозира истинската причина за отсъствието на дъщеря им. — Може би ние сме я обидили с нещо, Емил?

— Успокой се, мила. Няма нищо лошо. Мая е в такава възраст, че... — замлъкна, защото не знаеше как да продължи.

Леда седна в креслото до прозореца и се опита да се съсредоточи. Какво ли имаше пред вид Стефан с огледалните лъчи? Те бяха едно от последните открития на лазерната физика — нещо като побратими на лазерния лъч, само че с редица противоположни свойства. Отразяват се от всички негладки предмети, включително и от абсолютно „черно тяло“. В замяна на това пък се поглъщат от огледалните повърхности, върху които се запечатват обемните образи на предметите. Но най-интересното е, че Слънцето се оказа естествен източник на огледално лъчение. Правейки аналогия с лазерните лъчи в холографията, учените бяха създали огледалографията. За възпроизвеждането на огледалограмите бе необходим сноп от огледални лъчи с по-голяма интензивност, отколкото при „снимането“. Слънчевите огледални лъчи бяха достатъчно силни за фотографиране, но не и за „изваждане“ на огледалограмите, което можеше да стане само с мощен огледален генератор. Иначе хората щяха да виждат какви ли не изображения, когато върху домашното огледало например паднеше слънчева светлина...

— Досещам се защо Стефан взе огледалото — наруши мълчанието Леда. — Дано предположенията му се оправдаят.

Емил нямаше време да й отговори, защото в този момент дойде сигнал от входната врата и двамата се втурнаха да посрещнат Стефан.

Тони едва издържа на едно място до края на беседата, макар че стюардесата и един от пилотите, който ѝ помагаше, се стараеха да бъдат забавни лектори.

— Защо мъжете не отидат да си поиграят с електронните играчки? — предложи Сола Сегура на момчето и Виктор. — А ние с Ева в това време ще си побъбрим по женски.

Като че ли това беше най-разумното, което можеха да направят, ако не искаха да се превърнат в слушатели-мъченици на двете приказливки.

В помещението за електронни игри вече бяха дошли доста хора. Интересно бе да се наблюдава как солидни мъже се бяха отдали изцяло на флиперите или на електронното стрелбище. Виктор усети как у него трепна скритото дете, което толкова пъти се бе опитвал да обуздае, и потупа Тони по рамото:

— Къде ще си премерим силите?

— В космическото сражение.

— Не съм играл от времето, когато бях на твоите години — усмихна му се Виктор. — Някога бях страшна сила. Но да опитаме...

Само че не им беше писано да играят. На вратата внезапно изникнаха Сола Сегура и Ева.

— Ще ни обърнете ли малко внимание?

На двамата съвсем не им се искаше да слушат отново женски приказки, но трябваше да се подчинят.

— Виж какво, мили — зачурулика Ева, — госпожа Сегура има странни предположения. Дано да не се потвърдят.

— Струва ми се, че се е случило нещо недобро — поклати глава възрастната жена. — Този дълъг и напрегнат разговор на екипажа не ми харесва.

— За какво става дума? — разсеян попита Виктор.

— Погледнете онази маса — посочи Сола Сегура най-отдалечения ъгъл на общия салон. — Там повече от два часа се карат пилотите.

— И какво чудно има в това?

— Чудното е, че те изобщо не трябва да бъдат тук.

Виктор направи гримаса, че нищо не разбира.

Старата дама набързо им разказа за поредността на смените: управление — бдене — почивка, които тримата космонавти бяха задължени да спазват.

— Но дори да се случи двама да бъдат едновременно извън командния пункт — продължи тя, — това не бива да трае повече от половин час.

— Откъде знаете всичко това? — удиви се Виктор.

— Сдобих се с Устава за космически граждански полети — дяволито отговори възрастната жена, като им показва една синя книжка. — Обичам, когато предприемам нещо, да го изуча от всички страни.

— И вие сте уверена, че в случая има нещо нередно?

Сола Сегура кимна с глава. После им посочи мълчаливо стюардесата, която преминаваше покрай тях с припряна походка. Нямаше и помен от очарователната, макар и служебна усмивка на момичето. Лицето ѝ бе напрегнато и уплашено. Виктор се замисли. Дали наистина имаше нещо вярно в тези тревожни предположения. Във всички случаи — каза си той — старата чудачка е наблюдателна и хитра жена.

— И какво ще правим сега? — усети колебанието му и закърши ръце Ева.

— Успокой се, мила — приветливо се усмихна Сола Сегура. — Веднага ще отида да попитам какво е станало.

— Имаме още малко време, преди Ланкони да се обади повторно — каза Аскол на членовете на КЕСИП. — Нека обсъдим какви са неговите искания.

— Той ни поставя условие да му изпратим маршрутния кодер — скочи едно нисичко старче от комитета на астронавтите-ветерани.

— Моля, обяснете ми техническата страна на въпроса — помъчи се да не се поддава на общата нервна атмосфера Аскол.

— Екскурзионният ракетоплан, който в момента се движи към Луната, не е напълно пригоден за далечни рейсове — заобаждаха се от всички страни специалистите по космическа техника, които представляваха мнозинството от комисията. — Липсва му закодираният маршрут, а той се съхранява в маршрутния кодер. Сет Ланкони, който е опитен космонавт и е преминал през всички фази на обучението за полети по границите на Слънчевата система, отлично знае това. Ето защо настоява да получи кодера.

— Ще бъде ли в състояние, ако го притежава, да извърши този полет?

— Страшно рисковано е — никой не е изпитвал този тип ракетоплани на такива далечни разстояния. Пък и винаги могат да възникнат непредвидени обстоятелства. Не случайно от Земята все още не се решаваме да извършваме редовни граждански рейсове по този маршрут с многоместни ракетоплани, макар че технически пречки няма и вече летят до десетместни кораби...

— Да не говорим, че пътниците не са осигурени с хранителни припаси — добави някой.

— Внимание! — прекъсна разясненията равномерният глас на робота-свързка. — Сигнал за повикване. Отсреща е Сет Ланкони.

Членовете на комисията по екстремни ситуации в извънземното пространство се засуетиха. Всеки гледаше да заеме колкото се може по-важна поза, докато на екрана на внушителния холовизор в залата изплува образът на човека, който засега държеше в шах научния елит на Земята.

— Здравейте, Ланкони — правилно усети лекарят, че трябва да вземе инициативата в свои ръце. — Казвам се Аскол Варо — доктор по медицина. Упълномощен съм да председателствувам комисията, която ще разговаря с вас.

Съзнателно Аскол избягна да спомене думата „пеговаря“.

— Драго ми е, докторе — разтегна се в кисела усмивка холовизорът. — Какво решихте? Ще ми изпратите ли маршрутния кодер?

— Слушайте, Ланкони. Още веднъж ви призовавам да разсъдите. Вие много добре знаете, че в момента нарушавате законите на Земята и на цялата Слънчева система. Вършите клетвопрестъпление, заради което, дори и сполучливо да завършите опасното си начинание, ще бъдете наказан. На какво разчитате?

— Разбирам, че малко ме познавате, доктор Варо — навъси се лицето на непознатия събеседник от ракетоплана. — Иначе не бихте ме заплашвали. Не ме интересуват никакви наказания. За мен е важно да бъда първият пилот, който е пресякъл с многоместен ракетоплан Слънчевата система. Имам си лични съображения да го правя.

— Ланкони, историята познава не малко личности, които са се покрили с мрачна слава. И вие ли искате да окачите лика си в тази зловеща галерия?

— Но все пак портретите им са познати на всички, нали? — разтреसे се холовизорът от налудничав смях, който накара да настръхнат косите на мнозина от залата.

Аскол разбра, че трябва да смени тактиката.

— Добре, Ланкони. Сигурно вие сте смел човек, макар че според мен бихте намерили и по-подходящо поле за изява...

— Радвам се да го чуя от вас, докторе — го прекъснаха. — Само че в управлението по космонавтика не мислят като вас.

Аскол си каза, че в никакъв случай не трябва да влиза в спор с ненормалния си събеседник и да не губи самообладание, а твърдо и последователно да поддържа своята теза.

— Прави ви чест, че сте готов да жертвувате живота си в името на една благородна идея. Но защо поставяте на карта живота на пътниците без съгласието им?

— Правя го за тяхно добро — му отвърнаха нахално. — Имената им ще останат също в историята. При това, да се надяваме, че ще се

върнем живи и здрави. На мен също не ми се умира. Искам да доживея до славата си.

И отново Ланкони избухна в сатанински смях.

„Нима и аз не постъпих като него с Лирбо? — внезапно се мярна в главата на лекаря. — Нима и аз не подложих пациента си на смъртоносен риск в името на славата на хирургическия скалпел? Или на моята собствена слава? Не, не — тръсна глава той. — Съвсем не е време да се поддавам на такива размишления. Най-напред на всяка цена трябва да спасим пътниците, невинните хора от ракетоплана.“

— Но вие не разполагате с достатъчно удоволствия — атакува от друга позиция Аскол.

— Ще наредите да ме снабдят. Или не — по-добре пътниците да продължат в анабиоза. Предвиден е и такъв спасителен вариант в случай на авария. И той се командува от кабината. С други думи те са в ръцете ми. Както виждате, трудности с изхранването няма да имам — победоносно погледна човекът от екрана. — Но доста дълго разговаряме. Очаквам вашето решение. Ще ми изпратите ли маршрутния кодър или не? Длъжен съм да ви кажа, че ако не го получа, няма да се отклоня от намеренията си. Ще се опитам сам да определя маршрута. Само че шансовете ми за успех стават нищожни. И тогава вие ще отговаряте за нашия нещастен край.

Не ще и дума — полуделият космонавт добре беше премислил всички възможности за шантаж. И не отстъпваше.

— Още нещо, Ланкони. Другите космонавти на борда знаят ли за взетото от вас решение?

Очевидно той беше очаквал този въпрос, защото доволно се усмихна:

— Сигурно вече се досещат.

— А пътниците? Не царува ли паника на кораба? Как можем да бъдем сигурни, че нищо не им се е случило?

— Засега всичко е спокойно — със зловеща сериозност отвърна умопобърканият космонавт. — Но не ви задължавам да ми вярвате. Вие просто нямате друг изход.

Аскол погледна към комисията, която малодушно мълчеше.

— Нямаме пълномощия да дадем съгласието си — каза накрая председателстващият, който все повече усещаше как нервите му се изопват. — Очакваме да се събере Върховният съвет на нациите. Само

той има право да реши дали ще ви предоставим маршрутния кодер или не.

— Ако искате да печелите време, не си струва — мрачно предупреди Ланкони. — Взел съм всякакви предохранителни мерки, за да не ме изиграете. Освен това, колкото повече се отдалечаваме от Земята, толкова по-трудно ще ме настигне вашият посланик с кодера, ако разбира се, го изпратите. Така че, когато сте готови, ме повикайте. Имате ми адреса...

Дияна Фрай, която заедно с всички останали членове на КЕСИП безмълвно следеше диалога между Аскол и Ланкони, за трети път потрепера от ужасния смях на полуделия космонавт.

Стефан влезе запъхтян и закачи огледалото на мястото му до входното антре. Леда и Емил щяха да го разкъсат от въпроси. Разбрал ли е къде е Мая? Има ли поне някакви предположения?

— Сега ще станете свидетели на нещо съвсем ново — усмихна им се Стефан.

При тези думи той извади една цветна снимка и им я показа:

— Това е огледалограма, възпроизведена като обикновен фотографски позитив — техническа новост на нашия институт. Предполагам, че момичето от снимката е вашата дъщеря.

— Да, наистина е Мая — с разтреперани ръце посегна към снимката Леда. — Но защо е облечена в акванавтски костюм? Тя никога не го е носила в къщи.

Стефан не можа да прикрие тържествуващия си тон:

— Смятам, че точно тук е отговорът на загадката, която ни измъчва. Виждате последната огледалограма на Мая, запечатана от слънчевите лъчи върху огледалото. След това момичето е излязло от къщи и не се е прибирило, защото няма по-нови нейни образи. Вие ще ми кажете къде може да е отишла, вземайки със себе си костюма за подводно плуване.

— Как не се досетих по-рано? — подскочи Емил. — Разбира се, че е във вилата край морето. Тя толкова обича да се гмурка, но никога досега не е ходила сама там.

— Да отиде и да не ни се обади — съкрушено се отпусна в креслото си Леда. — Невъзможно е да постъпи така. И кое ви дава основание да сте сигурни в предположенията си?

Емил сякаш не я чуваше. Като на видеозапис пред него оживяваше всичко. Мая бе решила да замине внезапно, без да ги предупреди. Тайно е донесла акванавтския си костюм от закрития басейн, където заедно с Тони ходят в секцията по подводен спорт. Рано сутринта, преди да излезе, го е изпробвала пред огледалото. Дали й стои добре? Обикновена момичешка суетност... И все пак защо й е

трябвало тихомълком да изчезва? Да ги хвърля в тревога... Да наранява Тони...

Емил спря да се разхожда нервно и лицето му се разведри.

— А може би тъкмо заради това...

Останалите нямаха време да проумеят какво искаше да им каже, защото в този момент видеотелефонът просветна и всички впериха поглед в екрана. Оттам изплава образът на Мая.

— Здравейте — каза тя смутено. — Радвам се, че не съм ви събудила. Доста е късно.

Леда се втурна към екрана, забравяйки, че оттам говореше не истинската ѝ дъщеря, а само нейното изображение.

— Какво става с теб, Мая? Откъде се обаждаш? Вече е три часа сутринта...

— Във вилата на морето съм, мамо. Макар и късно, реших да ви телефонирам да не се безпокоите.

Емил усети как постепенно умората от преживяното напрежение го обхваща:

— Защо не ни предупреди къде отиваш? — вяло попита той. — Тони те търси. Не знаеше ли, че днес заминава?

Момичето гледаше настрана и мачкаше притеснено някаква кърпичка.

— Затова заминах. Страхувах се да не отстъпя. Ако бях чула гласа му, щях да отида на космодрума... Изобщо направих куп глупости — Мая съвсем заприлича на безпомощно малко момиченце. — Бях решила да бъда твърда... Да проявя характер... Обещах му, че ще извърша нещо на своя глава... Обвиних го несправедливо в слабоволие... Искях да го засегна... А сега ми е тежко... Мъчно ми е за него... Милият Тони, колко ли дълго ме е чакал на космодрума? — Сълзите напиреха в очите ѝ.

Леда даде воля на гнева си:

— А ние тук с чичо ти Стефан щяхме да умрем от тревога.

В стеснението си Мая не бе забелязала, че освен майка ѝ и баща ѝ, в стаята имаше и друг човек.

— Аз съм приятелят на баща ти, Стефан — кимна ѝ усмихнато той. — Ето че се запознахме при необикновени обстоятелства.

— Здравейте, чичо Стефан. Толкова съм слушала за вас. И много исках да се срещнем. Нали няма да ме смятате за малка глупачка, която

забърква тия... необикновени обстоятелства? — виновно погледна тя.

Изглеждаше толкова чаровна в искрената си срамежливост, че на Стефан Кречет му се прииска да я целуне бащински.

— Необикновените обстоятелства съпътствуват само необикновените хора, моето момиче. Искане ми се да вярвам, че и ти ще станеш такава.

Максим много харесваше Лия. Или както се изразяваше Юри в такива случаи, тя му действуваше като магнит. Ухажваше я настойчиво винаги, когато летяха заедно по космическия маршрут до Луната. Но за негово най-голямо разочарование Лия беше твърде резервирана. Това, разбира се, още повече подклаждаше мъжкото честолюбие на Максим и той с търпението на булдог се домогваше до благосклонността на красивата стюардеса. Както добре беше преценил Сет Ланкони, неговият съекипник се съгласи да напусне служебното си място и наруши с това устава, за да не събуди приятеля си Юри и най-вече за да бъде по-дълго време с Лия. Системата на полети с трима космонавти не даваше богати възможности да остава насаме с нея и той трябваше да краде от осемчасовата си почивка.

Максим нямаше представа колко дълго се бе забавил в общия салон по време на лекцията за употребата на скафандрите, на която прие доброволно ролята на демонстратор. За него часовете, прекарани с Лия, течаха като минути. И все пак, след като порядъчно си бяха побъбрили, му се стори, че е време да се връща в пилотската кабина. Но там го очакваше безкрайна изненада. Вратата беше заключена. Помисли си, че Сет неволно е превъртял ключа и натисна звънеца. Никакъв звук. Не работеше и микрофонът, чрез който стюардесата се свързваше с членовете на екипажа в случай на нужда. А това означаваше, че Ланкони бе пуснал защитното поле от командния пулт и кабината оставаше недосегаема за каквито и да било сигнали или опити за външна намеса или въздействие. Състояние на първостепенна тревога! Може би внезапно се е появила някаква опасност и командирът бе реагирал моментално? Не, едва ли би се лишил в такъв момент от помощта на останалите космонавти. Тогава защо не ги бе повикал?

Максим си спомни напрегнатото и разстроено лице на Ланкони, неспокойното му държане, докато бяха заедно в кабината. Дали Сет преднамерено не бе го отстранил от командния пункт, за да разполага сам с управлението? Ако беше така, то сега наистина Ланкони

държеше всички в ръцете си, неуязвим зад бариерата на защитното поле, можеше да прави каквото си пожелае с кораба. „Трябва веднага да събудя Юри — помисли си Максим. — Да го вземат дяволите, този влюбен мечтател, той сякаш предчувствуваше, че няма да изкара докрай почивката си.“

Въпреки че Юри се опита да успокои Максим, и двамата бяха сериозно разтревожени. Провериха вътрешнокорабната система за връзка — тя не функционираше. Това изключваше възможността от случайна авария и все повече насочваше подозренията към някакви нарочни, все още непонятни за тях действия от командния пункт. Какво ли се бе случило със Сет Ланкони?

— Заслужаваш да те дадат под съд — намръщено каза Юри. — Защо напусна пилотската кабина бе, човек? Заради оная хубавица ли?

— Ти като че ли не си правил същото — заоправдава се Максим, премълчавайки другите си доводи да наруши устава.

— Какво ли е станало с Ланкони?

— Нищо не знам, само че не ми харесва тази негова изолация. Ако намеренията му бяха чисти, защо ще се крие?

После двамата заспориха как да постъпят в неочаквано изпречилото им се изпитание.

— Струва ми се, че не е време за разпавии, момчета — сепна ги любезен глас.

Космонавтите живо се обърнаха. Пред очите им изплува решителната физиономия на дребничка възрастна жена.

— Сола Сегура — представи се тя.

— Какво обичате? — окопити се Максим.

— Моля да не ми се сърдите, но вашето продължително разгорещено разискване ми напомни, че в момента третият пилот е останал сам. А вие най-добре знаете, че не е позволено.

Юри изненадан изгледа непознатата чудачка.

— Откъде сте научили това? — почти се усмихна той.

— О, аз знам още много неща — продължи лукаво старата жена, показвайки му книжката, която бе измъкнала от джоба на стюардесата. — Например, че в момента не работи връзката с кабината — видях ви как напразно се опитвахте да се обадите. А я погледнете стюардесата, колко несполучливо се старее да си придаде безгрижен вид. Ако

питате мене — снижи гласа си възрастната особнячка, — тя е много разтревожена. Ще ми кажете ли защо?

Само тази проклета бабичка им липсваше сега. И откъде се беше докопала до космонавтския устав? В първия момент Максим бе готов да я наругае. Но какво щеше да спечели от това? Можеше да избухне скандал, който да прерасне в паника, ако до пътниците достигне вестта, че пилотът по неизвестни съображения се е самоизолирал в кабината и никой не е в състояние да отгатне намеренията му. Не, трябваше да бъдат много внимателни с тази хитра старица.

— Вие сте изключително наблюдателна и осведомена — поласка я Максим. — Само че наистина няма нищо опасно. Командирът на кораба обича от време на време да ръководи полета сам.

Веднага разбра, че бе подценил бабката-всезнайница.

— Правилникът не разрешава това — размаха под носа му устава тя. — И вие се опитвате да скриете истината от мен. Защо пропадна връзката ви с командния пункт?

Младият мъж едва се въздържа да запази спокойствие.

— Вярно е, че имаме временни затруднения с връзката — усети как се уплита Максим. — Скоро всичко ще бъде наред.

— Видях, че безуспешно се мъчехте да отворите вратата на кабината. И тя ли е повредена?

— Слушайте — намеси се в разговора Юри с желание да прекрати неудобните въпроси: — Аз ще ви кажа истината, само че ще ми обещаете, че тя ще си остане между нас. Нали разбирате — не е необходимо да се създава безпричинна паника.

Сола Сегура кимна съпричастно.

— В момента и ние не знаем какво точно е станало. Командирът се е заключил вътре и е пуснал защитното поле, което ни лишава от всякаква възможност да влезем във връзка с него или да му повлияем. Какво се е случило и какво възнамерява да прави той, за нас е толкова непонятно и загадъчно, колкото и за вас.

— Защо не се обадите на Земята? — разумно предложи възрастната жена.

— Защото от кабината е изключена апаратурата.

Сола Сегура се замисли. Явно, че и на нея не ѝ се нравеше странното поведение на командира на кораба.

— Естествено, ние ще направим всичко възможно, за да се изясни случаят. Смятаме, че няма причина за безпокойство — искаше примирително да приключи разговора Юри.

— А ще успеете ли да говорите със Земята, ако ви предоставят частна радиостанция? — внезапно каза жената.

И двамата космонавти подскочиха:

— Вие разполагате със собствена радиостанция за далечна връзка?

— Не, не аз — махна с ръка Сегура. — Чух как Тони, момчето, което пътува с мен, разговаряше за това с другия наш спътник. То е радиолюбител и носи със себе си радиостанцията, подарена му от родителите, при които сега отива на гости. Исква да им покаже как си служи с нея.

— Трябва на всяка цена да е възползуваме от случая и да се опитаме да влезем във връзка със Земята — каза сериозно Юри.

— Но това означава, че ще събудим подозренията на момчето — възрази Максим. — Истината ще разбере и неговият събеседник, и може би всички на кораба. Не е ли възможно някак да избегнем обясненията с притежателя на станцията. Вероятно тя е в трюма на кораба. Знаете ли кой е неговият багаж?

— Не, така няма да стане — остро реагира възрастната жена. — Не съм свикнала да си служа с лъжи. Пък и не мога да разпозная багажа му. Ще приказвам откровенно с моите спътници. Аз отговарям за тяхното поведение. Обещавам ви, че тайната ще си остане между нас.

Юри Ликшо и Максим Грейси нямаха друг изход, освен да се надяват на гаранциите на оправната бабичка.

— Възмутена съм от поведението на КЕСИП — разпалено запротестира Дияна, след като останаха насаме с Аскол. — Поставят те в устата на лъва — да се оправяш сам.

— Как иначе биха могли да постъпят, Дияна? Това са хора техници, които не са свикнали да вникват в човешката душа.

— Защо тогава съществува гръмкото име „комисия за екстремни ситуации в извънземното пространство“?

— Не си права. Досега те са овладели редица инциденти в космоса. Но аварията с Ланкони няма нищо общо нито с изтичането на гориво, нито със засечки в електронната апаратура. И те са безсилни.

— Какъв е изводът? — повдигна веждите си младата жена, иронизирайки вековния изразен шаблон.

— Че във всяка институция, свързана с въпросите на космонавтиката, вече е абсолютно необходимо да има представител на медицинските среди — поне психиатър.

— Така те искам — потупа го развеселено Дияна. — Отстоявай твърдо нашите права. — След това отново се намръщи:

— Не мога да разбера, Аскол, защо се съгласи да участвуваш в телевизионното предаване „Събитието на деня“? Трябва ли изобщо да се прави достояние на обществеността похищението на ракетоплана?

— Това е единственият ни шанс, Дияна, да научим нещо повече за причините, които са извадили от равновесие Сет Ланкони. Що за човек е той? Какво го е разочаровало? Как е прекарал фаталния ден преди старта, когато очевидно е загубил контрол над психиката си? Жената, с която е живял, го е напуснала — взела си е багажа от квартирата им. Защо? Къде е отишла? Все още не можем да я открием, а тя, вярвам, е в състояние да хвърли светлина върху много от нашите въпросителни.

— Наистина е важно да разберем защо космонавтът е получил нервно разстройство, но преди всичко трябва да насочим усилията си да предотвратим последиците от това.

— А как ще уговаряме Ланкони да освободи пътниците, ако не вникнем в неговите подбуди? И още нещо, Дияна. Аз гледам на заболелия космонавт като на бъдещ пациент. И най-бързият начин да се доберем до интересуващите ни факти, свързани с него, е телевизията. Любопитен съм да узная какво мислят родителите и роднините на Ланкони за неговия безумен план. Може би те ще ни помогнат да го възпрем?

Дияна Фрай трябваше да се съгласи с доводите на Аскол и да се върне в къщи, за да види предаването „Събитието на деня“, което милиарди телевизионни зрители редовно следяха със затаен дъх.

Когато тя включи холовизора си, доктор Варо седеше в центъра на програмното студио. Интересното в предаването „Събитието на деня“ бе това, че зрителите чрез индивидуалните си компютри имаха възможност да влизат във връзка направо с водещия в студиото — да задават въпроси, да му опонират. По този начин част от от публиката се превръщаше в съавтор и участник в предаването. Именно на това се надяваше Аскол — да предизвика хората, от чиито показания се интересуваше, да се обадят. Разказа с няколко думи за произшествието с ракетоплана. На светлинното табло пред него засвяткаха имената на зрителите, които желаеха да разговарят с водещия. Той ги подбираше — предимство имаха роднините и близките на пътниците.

На малкото екранче излезе странно позната русокоса жена със сини очи. „Къде ли съм я виждал?“ — попита се Аскол и в следващия миг се сети — та това беше Леда, приятелката на Дияна, у която бяха гостували. Жената се владееше отлично. Говореше ясно и отчетливо:

— В ракетоплана е моята сестра, заедно със съпруга си. Те правят сватбено пътешествие...

Аскол си припомни младоженците — красавицата Ева и готовия да задоволи всичките ѝ капризи, ревнивия Виктор, и сърцето му се сви.

— Ние разполагаме със средства да върнем кораба на Земята — твърдо заяви той. — Искаше му се да каже нещо топло и успокояващо, извън официалната сериозност на предаването, но положението на водещ не му позволяваше фамилиарност, пък и нямаше време за това.

— Тони, моето момче — почти плачейки, нареждаше следващата участничка в предаването. — Никога ли повече няма да те видя? Извинете ме, докторе, за слабостта, но Тони е израсъл при мен. Аз съм

му баба. Неговите родители са на Луната и точно сега той отиваше при тях през ваканцията.

— Напразно се безпокоите — постара се да ѝ вдъхне увереност Аскол. — Съвсем скоро момчето ще бъде при вас. Дори може би ще се сърди, че сме прекъснали пътуването му до Луната. Не след дълго ще се види с майка си и баща си.

— Само веднъж да се върне — въздъхна старата жена.

И така цял час. Обаждаха се от всички краища на Земята — разтревожени близки и роднини на пътниците, случайни доброжелатели. Задаваха объркани въпроси, стигаха дори до заплахи. Правеха се предложения как да се спаси корабът — някои смехотворни, други оригинални. Те варираха от унищожаване на похитителя до обещания за богати откупи за застрашените пътници. Колко бързо се пренастройваха хората на станалата вече историческа вълна на пиратството и насилията. Само онези, заради които всъщност доктор Аскол организира предаването, не се обадиха. А той трябваше колкото е възможно по-скоро да открие жената, която последна бе видяла Ланкони в нормално състояние.

Мая гледаше заедно с майка си и баща си предаването „Събитието на деня“. Когато от него научи за отвлечения ракетоплан, тя беше зашеметена. Първата ѝ мисъл беше за Тони. Какво ли го очакваше? После осъзна, че в опасност се намираха също и леля ѝ Ева и Виктор. Като в сън проследи прякото включване на майка си в предаването, обаждането на бабата на Тони, следеше в хипнотичен унес обясненията на станалия ѝ симпатичен при гостуването у тях доктор Аскол. По едно време не издържа, скочи и се затвори в стаята си. Искеше ѝ се да плаче, но нямаше сълзи. Постепенно първоначалният шок премина и тя започна да разсъждава по-трезво. Вероятно от командния център наистина разполагаха със средства да върнат кораба. Иначе нямаше да се ангажират с това предаване пред целия свят. Ами ако все пак се случеше нещо? Ех, защо Тони не остана за рождения ѝ ден? Защо трябваше да се кара с него? Беше се показала като несправедлива и глупава спрямо своя приятел. Какво ли си мислеше сега за нея? Щяха ли да се видят отново? Само да можеше да си поговорят... В следващия момент Мая скочи отново и се втурна към стаичката, където стоеше радиостанцията ѝ. Настрои я на вълната, на която се свързваха с Тони, и започна да изпраща непрекъснато в ефира условния им код. Разбира се, нямаше никакъв отговор. Така след няколко часа я завариха майка ѝ и баща ѝ — със слушалки на ушите, вперила поглед в сигналния кодер.

— Но откъде си внуши, че Тони ще ти се обади? — започна да я разубеждава Емил.

— Той си взе радиостанцията в кораба.

— Та вие нямате никаква уговорка за сеанс. Твоят приятел дори не подозира, че го търсиш.

— Ще се обади — настояваше Мая. — Сигурна съм, че ще се обади. Той сега има нужда от мен и ще ме потърси.

— Мая, бъди разумна — колкото и да беше разстроена, майка ѝ се държеше и се мъчеше да ѝ въздейства. — Утре ще продължиш. Легни си.

— Ами ако точно в този миг Тони ме потърси? Не, няма да спя. И никога няма да си простя, че се скарах с него и се разделихме така.

— Остави станцията на автоматичен режим и се прибери в спалнята — продължи Емил. — Тя ще сигнализира, ако се установи връзка.

— Не, нямам вяра на нищо. Нямам вяра у никого. Моля ви, оставете ме. Вие се разправяте зад гърба ми дали да ме пращате на Марс или не. Пазарите се, водите тайни преговори. Разпореждате се със съдбата ми, без да се интересувате от моето мнение. Не съм толкова малка и мога да преценявам и сама... Затова оставете ме... Нека си поблъскам главата... Не ми спестявайте усилията... Зная, че и двамата ми мислите доброто, но нека аз да реша кое е добро и кое не...

Леда и Емил разбраха, че в този момент е невъзможно да спорят с дъщеря си. Тя бе афектирана. Но думите ѝ, макар и пресилени и може би жестоки и несправедливи, ги накараха да се замислят. Дали не бяха объркали нещо в отношението си към нея? Тяхното малко момиченце беше пораснало и искаше да вземе полагащата му се част от съдбата си в свои ръце. Един ден пиленцата изхвъркват от гнездото. Но на Леда и Емил все не им се вярваше, че този ден е дошъл.

Въображението на Тони трескаво работеше. Изведнъж той се бе превърнал в действащо лице в заплетената развръзка на приключенски роман, каквито толкова обичаше да чете. Отвлечен ракетоплан! Съдбата на пътниците трябваше да се реши от неговата радиостанция. (Добре, че я взе.) Как ли щеше да му завижда Мая? От превъзбуда и фантазиране не му остана място да се страхува. Ами ако наистина се беше случило нещо с кораба или с неговия командир, както предполагаше старата чудачка Сола Сегура? Засега Тони отхвърли тревожната мисъл. Ева и Виктор също приеха външно спокойно неизвестността, която витаеше около експресния ракетоплан. Беше им лесно — те просто се скриха зад щастието си.

Разбира се, и четиримата спътници обещаха тържествено пред екипажа, че ще се държат нормално и няма да споделят опасната тайна с никого. Сега най-важното бе да се осъществи радиовръзка със Земята. Да се разбере всъщност какво става? Могат ли с нещо да си помогнат? Или да разчитат само на помощ отвън?

Юри и Максим се затвориха в спалнята на космонавтите, която бе добре изолирана от останалите помещения в кораба. Микрорадиостанцията, предоставена им от момчето, имаше достатъчна мощност, за да изпрати сигнали до Земята. Само че като любителска уредба тя не бе снабдена със специалните честоти, на които се свързваха космическите обекти и техните центрове. А това поставяше под въпрос възможността и вероятността да ги чуят и разберат. Трябваше да разчитат на някоя случайна връзка с радиолюбители. Ала те не знаеха дори техните кодови сигнали. Оставаше им само да отправят призив за помощ в ефира като корабокрушенци.

Юри и Максим включиха апаратурата. В приемника се чу музика. После двама многознайковци дълго се препираха кой ще победи в мача за световната купа по футбол. Космонавтите започнаха да излъчват съобщението: „До всички, които уловят нашия призив! До всички радиолюбители на Земята! Говори изпадналият в беда

космически кораб, който е на път към Луната. Търсим връзка с Центъра по космонавтика. Моля, окажете ни съдействие. Нашият код е...“

Колко пъти прозвучаха техните сигнали? Никакъв отговор. Вероятно в този диапазон не ги чуваха. А може би радиостанцията им не беше в ред? Слушалките изпукаха: „Говори спасителната радиостанция — дочу се дрезгав глас. — Можем да ви препоръчаме лекарство срещу морска болест. Лягайте си навреме и пийте поумерено.“ Юри и Максим не можаха да повярват на ушите си.

— Диваци! Да се подиграват с нас — едва се въздържаше да не изругае Максим.

— Те са си помислили, че и ние се шегуваме — успокой го Юри. — Сигурно на Земята още нищо не знаят за нашето премеждие. Този, с когото разговаряхме, смяташе, че е много духовит да ни отвърне в тона на нашата шега.

— Но нима е позволено в ефира да се говорят глупости?

— Като че ли не знаеш, Максим — служебните честоти са изолирани и там се говори сериозно. Но ние в момента имаме достъп само до любителския диапазон, където всичко е позволено. Както чу, някои се забавляват.

Сякаш да потвърди, казаното от Юри, познатият глас избоботи:

— Случай, Чико, познах те, макар да си сменил кода си. Само ти можеш да дрънкаш такива врели-некипели за космоса.

— Глупак! — удари с юмрук Максим радиостанцията.

— Внимавай да не повредиш единствената ни надежда за спасение — хвана ръката му Юри.

— Надеждите ни увяхнаха — троснато отвърна Максим. — Така може цял живот да си повтаряме, че ни е нужна помощ, а отдолу да си мислят, че се забавляваме и да ни засипват с остроумията си. Изходът ни е само да чакаме Сет Ланкони да си възвърне благоразположението към нас и да ни осведоми какво става. Ако не е превъртял, разбира се, и не ни прати по дяволите.

— Не, изходът е друг и той е в ръцете на момчето — внезапно се изправи Юри.

— Този път ти имаше право, Дияна — каза доктор Аскол на своята сътрудничка, след като се срещнаха в клиниката. — Предаването се провали. Не успях да се срещна с необходимите ми хора. Само загубих ценно време.

— Странно защо не се обадиха поне роднините на Ланкони. Нито приятелката му.

— Не ми се вярва до тях да не е достигнала вестта за ексцентричната му проява.

Разбира се, доктор Аскол можеше да се свърже с родителите на космонавта, но реши да не ги търси, щом те самите не проявяваха интерес към съдбата на сина си. Вероятно се срамуваха от постъпката му, щяха да се притесняват и нямаше да му бъдат особено полезни. Ще продължава да действа сам.

— А какво става с Лирбо? — изведнъж се сети за злополучната си операция Аскол. — Дойде ли в съзнание след упойката?

— Физиологически е добре и мисля, че можем да започнем със сеансите за възстановяване на паметта му.

— Само да завършим инцидента с космическия кораб. Смятам, че и оттам ще имаме нови интересни пациенти.

— Намекваш за Сет Ланкони ли?

— Не само за него. Може би някои от пътниците ще се нуждаят също от лечение — най-малко от продухване на ретроспективния център за страховете психози.

— Но те може би не знаят и няма да разберат за инцидента.

— А ако научат? Не можем да бъдем сигурни как ще се развият събитията по-нататък и дали Ланкони няма нарочно да им разкрие проекта си, за да се наслади на своето могъщество.

Дияна си представи колко ужасно би било това. Та там имаше жени и деца. И отново я обхвана съмнение. Дали Аскол не бе оглавил малко лекомислено спасителната акция? Щяха ли да се справят със заплетената, изключително опасна ситуация?

Видеотелефонът в кабинета на доктора иззвъня. Съобщиха му, че на входа го търси някаква жена. Иска спешна среща.

— Веднага я изпратете при мен — не успя да скрие вълнението си той. — И все пак моят капан се задействува — тържествуващо се обърна лекарят към своята помощничка. — Първата птичка се хвана.

— Мислиш, че ти се обаждат във връзка с Ланкони?

— Убеден съм.

На вратата плахо се почука. Влезе млада жена с червеникави коси и лунички по лицето. Имаше разстроена физиономия.

— Аз съм Ана Клос — представи се тя. — Приятелката на Сет Ланкони. Видях предаването „Събитието на деня“ и реших, че трябва да се обърна към вас.

Аскол победоносно погледна своята сътрудничка.

— Защо не се включихте направо в разговора в студиото? — попита той. — Очаквах да се обадите.

— Знаете ли... — Новодошлата се запъна. — Моето отношение към въпроса е прекалено лично и не бих искала да занимавам милиони хора с него. — Тя погледна въпросително към Дияна.

— Това е моята най-добра помощничка Дияна Фрай — представи я докторът. — Пред нея можете да говорите с такова доверие, с каквото и пред мен.

— Чувствувам се ужасно виновна — наведе глава червенокосата. — Моята непреклонност погуби Сет. Сигурно знаете, че ние от години живеехме заедно. И аз сякаш правех всичко възможно той да не бъде щастлив...

И Ана разказа как непрекъснато е натяквала на Ланкони, че е неудачник, въобразявайки си, че с твърдостта си ще го амбицира и тласне напред в служебното преуспяване. Как го е насилвала да остави името си в историята на космическите победи. Спомена и за отчуждението, дори враждебността между Сет и неговите роднини.

При тези думи Аскол погледна изразително Дияна. „Ето защо не се обадих по време на предаването“ — искаше да й каже той. А когато научи и за бурната, драматична раздяла между космонавта и неговата възлюбена сутринта преди полета, всички съмнения относно мотивите за отключването на патологичната криза изчезнаха.

— Вероятно вие сте имали някаква лична причина, за да се държите грубо с човека, който ви е обичал — логично предположи

Дияна.

Ана съкрушено закима с глава:

— Израснах в семейството на един мекушав баща, който не успя да направи нищо значимо в живота си. Сега разбирам, че дълбоко у мен е било залегнало огромното разочарование на майка ми от неговата инертност. Перспективата, че ме очаква същото безлично съществуване, ме влудяваше. Самосъжалявах се и ставах зла и отмъстителна.

— Усилията на Ланкони да се издигне, за да ви угоди, са подкопали неговата психика — заключи Аскол.

— О, докторе — изхлипа жената, — нали нищо лошо няма да се случи с хората в ракетоплана? Нали Сет ще се завърне жив? Аз го обичам.

— Ще направим всичко възможно да приключим благополучно инцидента — Аскол си послужи отново с баналните думи, които много често напоследък му се налагаше да използва. Но сега, когато знаеше причините за болестта на Ланкони, увереността му за завръщането на похитения ракетоплан нарастваше. — Мислите ли, че ако се обадите и посъветвате вашия любим, той ще ви послуша? — заинтересува се той.

Очите на жената с луничките се разшириха:

— Не, в никакъв случай. Той сега ме мрази и аз сигурно го заслужавам. Струва ми се, че дори само видът ми ще го изкара от кожата му.

Докторът веднага се съгласи с нея — не можеше да се рискува с постъпки, чиито последици бяха непредвидими.

— Благодаря ви, че бяхте искрена — изпрати той посетителката до вратата. — Знаем колко ви е струвало да победите гордостта си и да се разкаете. Вървете си и очаквайте спокойно завръщането на Ланкони. А когато той стъпи на Земята, ще го лекуваме и аз ви обещавам, че отново ще го направим нормален човек, достоен за уважението на хората. Останалото зависи от вас. Най-важното е никога повече да не бъдете несправедлива с него.

Ана изтри сълзите си и излезе.

Любовта си остава най-необикновеният човешки феномен дори за нас, психолозите — замисли се Аскол.

— И така, какво излезе? Осакатено детство, засегнато честолюбие, свръхусилие за напредък в живота, недоверие и студенина

от страна на най-близките, несправедливост от любимата, разбити надежди... Достатъчно причини, за да излезе от равновесие и много по-устойчив психически индивид от Ланкони.

— Да побързаме — прекъсна разсъжденията му Дияна. — В комисията сигурно отдавна ни чакат.

Още щом му поискаха радиостанцията, Тони тайничко се надяваше, че на кораба не ще могат да минат без неговата помощ. Затова не се изненада, когато космонавтите смутено му подхвърлиха:

— Момче, ти поддържаше ли редовна радиовръзка с някого от Земята?

— Да, почти всеки ден си говорехме с моята приятелка Мая, макар че живеем съвсем близо един до друг.

— И спомняш ли си нейния личен код за връзка?

— Разбира се, зная го наизуст.

Тогава двамата космонавти му признаха неуспеха си да влязат в случайна връзка в любителския диапазон, без да знаят нечий код.

— Би ли могъл да се обадиш на приятелката си и да ѝ обясниш положението ни? — помоли Максим.

— Ще се опитам — просто отвърна Тони. — Обикновено точно по това време с Мая си правим двустранните сеанси. И ако тя днес случайно е пред радиостанцията...

— Тогава да не губим нито секунда — настоя Юри и тримата се наредиха около апаратурата.

Само че тя мълчеше.

— Видя ли какво си направил в безмислената си ярост, Максим. Повредил си при удара радиостанцията.

Виновникът трескаво я разглобяваше.

— Прав си, един от електронните биочипове се е пропукал — съкрушено констатира той. — А складът с резервните части е отпред, при Ланкони. Няма как да подменим повредения чип. И това ако се казва надеждност! Да се развали от едно почукване — мрачно погледна космонавтът безмълвната апаратура пред тях.

— Кой ти е виновен, че не можеш да контролираш силата на юмрука си — скастри го отново Юри. — Това е любителска радиостанция, не е предназначена за упражнения по карате. Сега вече всичко е свършено.

— Струва ми се, че има изход — неочаквано се обади някой. Неусетно при тях бе дошъл Виктор. — Ако не се лъжа, с такива биочипове са конструирани електронните игри в залата за забавления. Преди малко с Тони бяхме там — спокойно продължи той. — И ако се доверите на квалификацията ни на инженери-бионици, ние с жена ми за броени минути ще се справим с положението.

Тъй като всяка секунда можеше да бъде решаваща, космонавтите с облекчение приеха сякаш падналата от небето помощ.

Младоженците наистина показаха смайваща бързина при ремонта на радиостанцията. То се знае, че когато работеха с биочипове, биониците плуваха в свои води.

Тони седна зад радиостанцията и не можеше да повярва на очите си. Позивните му сигнали бяха приети моментално.

— Тони, откога чакам да се обадиш — зачурулика Мая. — Бях сигурна, че ще ме потърсиш. Не ми ли се сърдиш? Държах се лошо с тебе, прости ми.

— Остави това, Мая. Разбира се, че не ти се сърдя...

— Какво става там при вас? — продължи на един дъх момичето. — Мога ли с нещо да ви помогна?

Юри грабна слушалката и набързо ѝ обясни какво трябва да направи — да съобщи в Центъра по космонавтика кода на тяхната радиостанция.

— Разбрано — задъхваше се от вълнение Мая, усетила огромната отговорност, която и се поверяваше. — Веднага ще позвъня там. И пак ще ви потърся. Дочуване...

Сега отново трябваше да чакат. А в това време нищо неподозиращите пътници в ракетоплана спокойно се забавляваха. Аудиовизуалното отделение за танци, киносалоните и стаята с електронни игри бяха препълнени. Имаше достатъчно посетители и в библиотеката, и в местата за спортуване.

Госпожа Сола Сегура и Ева обикаляха различните помещения, вглеждаха се в безгрижните пътници и се питаха докога ли щеше да продължава това безметежно веселие.

Леда и Емил бяха горди с Мая. Благодарение на нейната упоритост и на вярата ѝ командният център имаше възможност да въздействува върху хода на събитията в похитения ракетоплан. Разбира се, опасността оставаше все още голяма. Но най-могъщите умове на Земята сега се напрягаха да съставят план за спасение на пътниците. А и горе вече бяха готови да им окажат съдействие. На ужасяващата неизвестност беше сложен край.

Мая бе станала център на всеобщо внимание. Възхищаваха се от прозорливостта на това момиче, подхранило надеждите за спасение на ракетоплана. Това ласкаеше Леда. От друга страна ѝ беше болно. Нейната дъщеря се сещаше твърде рядко, че гибелната опасност тегнеше не само над Тони, но и над Ева и Виктор, над всичките пътници. Тя все още не можеше да приеме, че Мая схващаше случилото се през погледа на влюбено за първи път момиче. „Вероятно детето е почувствувало отчуждението със сестра ми и затова се държи така — си мислеше Леда. — Винаги съм смятала, че съм добра майка, а се оказа, че унесена в служебните задължения, може би съм пропуснала нещо във възпитанието на Мая.“ Можеше ли един човек да израсте духовно, без да усети какво е състрадание и съчувствие?

Исправена пред опасността да загуби сестра си, Леда осъзна колко несъществени и жалки изглеждаха нейните амбиции за изява. Разбира се, мотивите ѝ бяха хуманни, възвишени. Но човек не може да живее само за себе си, подтискайки и наранявайки най-близките си. Какво и струваше да бъде по-сърдечна с Ева? Какво ѝ бе попречило да отделя повече внимание на Мая, да не противоречи непрекъснато на Емил? Единствено стремежът ѝ да бъде винаги напред, да се отдаде на работата си. Колко горчиво е, когато една жена късно прозре, че именно семейството е онези нежни окови, които я свързват с дома. Какво знаеше тя за вълненията на дъщеря си, за първите ѝ сърдечни трепети, за ежедневието на мъжа си? Мая почти не ѝ се доверяваше — намираще много повече допирни точки с баща си. Защото той се занимаваше с нея — изслушваше внимателно дори глупостите ѝ,

насърчаваше я. И изобщо имаше ли право да изоставя дъщеря си и мъжа си? Беше ли направила всичко възможно да приобщи Ева и Виктор към своето семейство? Нима обичта и дългът не оставаха най-важното в живота на човека?...

— Къде се губите, докторе? — нетърпеливо посрещнаха Аскол и неговата помощничка в КЕСИП. — Имаме много важни вести. Обадиха се от ракетоплана.

— Кой? Ланкони ли? — стресна се докторът.

— Не, другите двама космонавти Юри Ликшо и Максим Грейси. Положението там е почти такова, каквото предполагахме — осведомиха набързо председателя на комисията за събитията в ракетоплана, които той не знаеше. — Но най-важното е, че всички горе са живи и здрави.

— Това се казва хубава новина — зарадва се Аскол. — Сега ще можем да играем с открити карти с Ланкони. Остава да решим как да постъпим с него — загрижено добави той. — Докато вие сте разговаряли с кораба, аз успях да събера необходимите ми сведения. Вече имам достатъчно основания да смятам, че внезапното умопомрачение на командира ще остане трайно и не можем да протакаме преговорите, за да печелим време. От друга страна, вече сме сигурни, че пътниците са живи и някои от тях очакват да ги спасим. Значи имаме морално основание да преговаряме с похитителя и ако се наложи да изпълним исканията му. Залогът е огромен. Ще трябва да отстъпим пред Ланкони.

— А защо не го ликвидираме?

Аскол не успя да разбере кой точно даде това предложение.

— Не съм привърженик на крайните средства — намръщено възрази той. — Освен това как ще преодолеем защитното поле, за да се доберем до командира?

В залата, където заседаваше комисията, се възцари мълчание. Решаваше се съдбата на експресния ракетоплан.

— Внимание, сигнал за повикване. Отсреща е Сет Ланкони — неочаквано обяви роботът-свързка.

Настъпи раздвижване, което много наподобяваше на паника. Обаждането от космоса завари комисията неподготвена.

— Омръзна ми да чакам, докато се наумувате — изръмжа от екрана Ланкони. Лицето му беше брадясало и напрегнато. Очите му искряха от гняв. Или от лудост? — Искам да ви предупредя, случайно да не ви хрумне мисълта да посегнете върху живота ми, макар че съм надеждно защитен от полето. Свързах системата за сигурност на кораба с тоновете на сърдечната ми дейност. Знаете какво означава това. Ако ударите на сърцето ми спрат, ракетопланът ще отиде по дяволите.

— Не ви подхожда, Ланкони, да употребявате такива изрази — пресече го Аскол.

— А на вас подхожда ли ви, докторе, да ме разигравате толкова дълго? Какво очаквате? Да ме надхитрите ли? Да се уморя? Напрасно. Ще предам управлението на автоматите и ще се наспя до насита в кабината. Да ми се свърши храната ли? Запасил съм се достатъчно, а ако не ми стигне, ще наредя да ми донесат от централния склад. Мислите ли, че няма да ми се подчинят, когато разберат, че държа живота им в ръцете си? Не ме изкарвайте от търпение, защото ще съжалявате. Искам бърз и точен отговор: ще ми изпратите ли маршрутния кодер?

За миг отново настъпи мълчание. Доктор Аскол Варо разбра, че не трябва да изпуска инициативата. Космонавтът бе вече изнервен. Щеше да започне да греши.

— Добре, Ланкони, ще имате кодера — твърдо каза председателят на комисията. — Но по какъв начин да ви го изпратим?

— Това вече е съвсем друго нещо — ехидно се усмихна лицето от телевизионната стена. — Така може да се преговаря. Ще ви обясня. Ще изпратите по дирите на нашия ракетоплан бързоходна патрулна ракета. Тя скоро ще ни настигне. Стиковката ще извършим в предната част на кораба, където е командната кабина. И всичко трябва да стане без шум. Предполагам, че не желаете отзад в пътническия салон да се самоизядат от страх, ако научат истината.

— Можем ли да изпълним исканията? — обърна се Аскол към останалите членове на комисията.

Всички унило кимнаха с глава.

— Имам още едно условие — извъднъж се обади Ланкони. — При мен с кодера да влезе жена.

В болното съзнание на Ланкони сега всяка жена приемаше образа на унизилата го Ана. И той жадуваше да ѝ отмъсти. Излезлият от релсите на разума космонавт имаше достатъчно основания — справедливи или несправедливи — в дъното на душата си да ненавижда управата на космическите полети, но подетата от него игра с жена ставаше много опасна.

— Коя е тази до вас? — грубо се обърна Ланкони към доктора.

Аскол беше забравил за Дияна.

— Моята помощничка Дияна Фрай, психоложка.

— Чудесно, надявам се, че ще бъде психически уравновесена и няма да прави глупости, като дойде да ми донесе маршрутния кодер. Вие държите на нея, нали? — космонавтът се изсмя лудешки на неочакваната си находка. — Тогава пазете момчетата от охраната настрана. Иначе не отговарям.

Аскол бе готов да кипне, но Дияна го изпревари:

— Добре, Ланкони. Съгласна съм да изпълня желанието ви при едно условие: освободете жените и децата от борда, преди да тръгнете на далечното си пътуване.

От другата страна се изхилиха:

— Забравяте, че в момента условията поставям само аз. Ако изпълните съвестно нарежданията ми и се държите добре, мога и да удовлетвори молбата ви. И така, очаквам патрулната ракета с вас и маршрутния кодер.

Екранът угасна.

— Ти си обезумяла! — нахвърли се Аскол върху помощничката си. — Та това не е играчка. Имаме работа с опасно луд човек.

— Именно затова трябва да отида аз — отвърна спокойно Дияна. — Да видя колко способна психоложка съм и как ще въздействам на мъжката психика. Не видя ли, че Ланкони има слабост към мен? — дори се пошегува тя.

— Глупости! Само да не му паднеш — кой знае какво ще му хрумне? Може да те принуди да вземеш участие в налудничавия му полет по границите на Слънчевата система.

— Не, защото преди това ще го обезвредим — с увереност възрази Дияна.

— Но как, ние още не сме решили как? — объркано изрече някой от комисията.

Веднага отхвърлиха първото предложение — да се скрият хора от охраната в патрулната ракета. Ланкони трябваше да изключи защитното поле при стиковката и тогава... Не, беше много несигурно. Ланкони щеше да бъде нащрек, особено когато двата космически обекта се съединят за броени секунди. Освен това, ако му се случеше нещо, това би довело до гибелта и на кораба.

— Единственият начин да приключим благополучно с инцидента е аз да вляза „легално“ в кабината — настояваше Дияна.

Нейният план бе смел и прост, може би малко романтичен, повлиян от старите криминални романи, но добре замислен и осъществим. Тя предлагаше в маршрутния кодер, който щеше да занесе, да се инсталира устройство с мигновено насочено въздействие на упойващ газ от групата на полипсиолоните. Когато Ланкони отвори кутията на кодера, за да я включи в компютъра, системата на газовото изпускане ще въпръсне съдържанието си в него.

— Но той може да ви накара вие самата да поставите кодера в навигационния комплект — беше главното възражение.

— Нали затова съм жена, ще съумея да го надхитря — не без кокетство подхвърли младата психоложка. — А вие какво искате — не можем да решим толкова заплетена ситуация, без поне малко да рискуваме.

Аскол я гледаше с възхищение. Ето каква се оказа Дияна — смела, находчива жена. Дали поради личния ѝ чар или поради притеснената обстановка, която подтискаше всякакво въображение, други предложения за обезвреждане на Ланкони не бяха направени и комисията всъщност прие нейния план.

— Но вие трябва да знаете как да отстраните защитното поле и да разхерметизирате вратата, за да поемат управлението другите двама космонавти — с педантичност, сякаш всичко останало беше завършило благополучно, се опита да ѝ възрази някой.

— Тук са се събрали толкова специалисти по космическа техника. Все някой ще ме инструктира. А аз съм примерна ученичка. Попитайте моя шеф доктор Аскол Варо — обезоръжаващо се усмихна Дияна.

Сола Сегура, Тони, Ева и Виктор бяха отделили със звуконепроницаема преграда местата си и разговаряха. Свързваше ги необикновеното съзаклятничество на една опасна тайна. Те вече знаеха защо Сет Ланкони се бе изолирал в командната кабина и очакваха резултатите от спасителната операция, за която бяха съобщили от Земята.

— Мислиш ли, че ще успеят да ни отърват от лудия командир на кораба? — плахо попита Ева.

— Уверен съм, че ще направят всичко, което е по силите им — успокояваше я Виктор.

— Ако въпросът опираше само до мен, бих се съгласила да извърша експериментален полет с ракетоплана — заяви Сола Сегура.

— Нима оправдаваш постъпката на Ланкони? — смаяно я погледна Ева.

— Разбира се, че не, мила. Казах само, че бих се примирила. Аз съм сама и няма кой да ме очаква, освен кученцето ми.

— Ние поне сме заедно в изпитанието — Ева стисна ръката на Виктор.

— Вие не подозирате какво щастие е това — тъжно изрече Сегура.

— Дали след като овладеят управлението на кораба, ще продължим курса си? — досети се Тони за петрографската сбирка, която бе обещал да подари на Мая.

— Съмнявам се — скептично поклати глава Виктор. — Екипажът е преуморен психически и най-разумно ще бъде да се върнем на Земята.

— Но те няма да ни попречат да тръгнем отново, нали? — разтревожи се Сола Сегура. — Обещала съм пред паметта на Пол.

— Няма основания да ви откажат да летите — прояви тактичност Виктор. — Може би само ще трябва да отложите за известно време.

Ако един психиатър присъствуваше на този разговор, той неминуемо би се разтревожил. Тези пътници, които единствени освен екипажа знаеха за голямата опасност, надвиснала над кораба, се държаха подозрително безгрижно. Съзнанието им бе изключило временно грозящата ги неизвестност, за да се съхрани. Но медицинската наука добре познаваше това свръхусилие на волята, което след като стихнеше, можеше да доведе до тежки психически травми.

— Имам чувството, че в момента се решава нашата съдба — спокойно заяви Сола Сегура. — Искате ли напук на всичко да си изпеем една песен?

Пътниците в общия салон с изумление видяха през прозрачната звуконепроницаема преграда как разнородната групичка зад нея весело ръкомахаше, тананикайки си без съмнение някаква мелодия.

Космодрумът изглеждаше като феерична сцена под светлината на прожекторите. Последните приготовления около излитането на бързоходната двуместна ракета от патрулната служба бяха в пълен ход. В огромното хале на чакалнята имаше само двама души — Аскол и Дияна.

— Ако се случи нещо с мен... — започна младата жена, като си придаваше безгрижен вид.

— Не искам дори да мисля за това — прекъсна я Аскол. — Ти ще се върнеш.

— Разбира се, не съм тръгнала на доброволно заколение. Отчитам само вероятностите.

— Обещай ми, че ще бъдеш много предпазлива, Дияна. Виждаш, в лудостта си Ланкони е станал твърде изобретателен. Как ли се е сетил да включи жизнените си функции в системата за сигурност на ракетата?

— Убедена съм, че както всички мъже и той си има слабости — дяволито го погледна Дияна.

— Готов съм да му отстъпя всичките си мъжки слабости, на които толкова много държа, само и само да успее мисията ти — отговори в нейния стил Аскол.

— В ракетоплана предупредени ли са за моето идване?

— Да, поддържахме връзка с тях.

— Пътниците не подозират ли вече нещо?

— Все още не. Само онази необикновена четворка — момчето, бабата и младоженците — са в течение на случилото се, но изглежда се държат мъжки и стискат зъби.

— Виждаш ли, че всеки според обстоятелствата може да се превърне в малък герой — нежно го погледна Дияна.

— Може би — неопределено отвърна Аскол. — Само че не всеки си слага сам главата в торбата.

— Ставаш прекалено разумен.

В чакалнята просветна надпис: „До отлитането — 15 минути.“

— Това е последното повикване — отбеляза Дияна. — Ще тръгвам.

Аскол усети, че устните му пресъхват.

— Дияна, много държа да се върнеш — каза й развълнувано той. — Никога и за нищо не съм държал толкова. Не съм ти го казвал, но сега трябва да го чуеш: обичам те.

Двамата безмълвно се прегърнаха и жената изчезна през пневматичния изход към ракетната площадка.

ГЛАВА ТРЕТА
УЖАСЪТ НА ЕДНА ВНЕЗАПНА ТРАГЕДИЯ

1

— Татко, какво ще ми подариш за рождения ден?

Емил престолено се намуси:

— Мая, след два дни ставаш на петнайсет години, а все още се държиш като малко момиченце. Не е прилично да ме питаш за подаръка.

Сините очи на дъщеря му потъмняха и тя обидено тръсна русокосата си глава. А това бе достатъчно за бащата да вдигне бяло знаме:

— Е, не се сърди, де! Каж ми какво искаш?

— Ти знаеш. Само изпълни обещанието си — на хубавото лице отново изгря усмивка.

Само че това не беше предишната безгрижна усмивка на Мая. Откакто разговаря с Тони и разбра, че не ѝ се сърди, тя значително се бе поободрила. Още повече, че от космическия център, където предаде кода на радиостанцията на Тони, я убедиха — завръщането на пътниците беше въпрос на часове или дни. И все пак дълбоко в сърцето си момичето се безпокоеше. Може би точно в този момент далеч по космическия рейс се решаваше съдбата на нейния приятел, на леля ѝ Ева и Виктор, на всичките пътници и екипажа...

Този път Емил се намръщи истински:

— Не, Мая, невъзможно е да те заведе във вивариума. Няма да те пуснат вътре.

— Не ти вярвам, татенце. Та там всичко зависи от тебе. Нали ти издаваш разрешение за научните експедиции и екскурзионните маршрути — физиономията на момичето стана изключително сериозна. — В училище ни предстои да се занимаваме с мутациите на живите организми. Помисли си колко полезно ще бъде, ако видя последните ви опити.

— Защо не задоволиш любопитството си в ученическия вивариум? — опита се да я отклони бащата.

— Не ми говори за това жалко подражание на истинските биокамери — сбърчи нос Мая. — Там се занимават само с най-

низшите бактерии. И то при съвсем ограничени видови възможности. Друго е да попаднеш във вивариум, където мутантите достигат грамадни размери.

— Но това е опасно, Мая. Все още не може да се предвиди поведението на променените от разностранното въздействие организми.

— Не ме заблуждавай, татко — хитро примигна дъщерята. — Нали вътре има защитно поле, което предпазва от всякакви изненади? Иначе ти не би допуснал никого да влезе — познавам те добре. Колко пъти вече си ходил там. Как се справяш — за теб не е ли опасно?

— Аз съм голям, Мая. Различно е...

— Да ги нямаме такива. Преди малко сам каза, че и аз съм вече голяма.

Емил повдигна безпомощно рамене и предпочете да напусне стаята, отколкото да води обречен спор с дъщеря си. Тя беше много упорита. Този път обаче бе решил твърдо да не се поддава на внушенията ѝ и да не отстъпва.

Наистина като директор на Института по мутантна биология той лесно можеше на своя отговорност да разведе когото иска из вивариума. Беше правил и друг път това. Там вече редовно ходеха научни експедиции. Отскоро допускаха посещения и на организирани групи, без определени професионални интереси в тази област. Но все още за всеки маршрут в биокамерата се издаваше специално разрешение, подписано лично от Емил Кантински. Съществуваше и негласно споразумение между колегите в института да ограничат достъпа на дилетанти и в никакъв случай да не позволят опитните им полета да станат място за развлечение и разходки на ученици. Никакви деца във вивариума! — Това бе устно нареждане, което бе издал самият директор. Не ставаше въпрос, че системите за обезопасяване не бяха надеждни. Напротив — защитното поле, което обграждаше всеки посетител, бе непроницаемо за каквито и да било външни въздействия. Така почти се изключваше възможността за неприятни прекеждия с внезапно възродил се тиранозавър, генетично увреден неизвестен хищник или кой знае какъв мутирал екземпляр. Разбира се, допускаше се теоретична възможност за непредвидим рисков елемент. Затова в света на чудовищните форми се влизаше само на лична отговорност. Естествено, за непълнолетните отговаряха родителите им. Но бе ли

готов да поеме тази отговорност Емил, когато ставаше дума за неговата дъщеря?

Заселването на другите планети от Слънчевата система породило нови проблеми пред учените. Трябваше да се изследват необичайните форми на извънземен живот, както и влиянието на тамошните фактори върху земните организми. Така се роди мутантната биология. В експерименталния си раздел тази нова научна дисциплина достигна бързо до смайващи резултати. Под комбинираното въздействие на най-различни лъчения, променлива газова среда, особен хранителен режим се получаваха силни изменения във видовете характеристики на познатите земни обитатели. Често рожбите на външните влияния добиваха уродливи форми и размери или проявяваха неестествено поведение. Така се появиха и огромните вивариуми за най-великанските екземпляри от мутанти, които науката едва смогваше да класифицира. Докъде ли щеше да стигне тази надпревара на хората със съзидателните възможности на природата? Все още никой не можеше да предскаже това, но стремежът бе да се овладее напълно механизмът на мутациите, така че научната мисъл да бъде в състояние да променя живата материя в желаната насока. А такава благородна идея си заслужаваше дори безразсъдството да се потопиш в неизвестността.

Емил винаги бе смятал, че е упорит, дори инатчия. Но къде отиде за два дни неговата твърдост? Дъщеря му, на чиято страна застана и Леда, тържествуваше. На рождения ѝ ден тримата щяха да посетят най-големия вивариум в града.

Защо бе отстъпил Емил? След като разрешаваш на другите да влизат във вивариума, би било ужасно нечестно да застраховаш близките си, па било то и само от хипотетична опасност — си каза той. После си припомни как първите инженери на стоманени конструкции бяха заставали с целите си семейства под изградените от тях мостове, за да докажат здравината им. Нима той се съмняваше в безопасността на своя вивариум? Нямахше сериозни причини за опасения, освен непонятното смътно безпокойство, което кой знае защо го обземаше.

Всъщност истинската причина за неговата сговорчивост сега се дължеше на желанието му да отклони вниманието на Мая от неизвестността, която все още витаеше около похитения ракетоплан. Колкото по-малко дъщеря му мислеше за Тони, толкова по-добре.

Иначе отново можеше да им сервира някоя импулсивна, необмислена постъпка като бягството ѝ във вилата.

— Каква красота — плясна с ръце Мая, след като люкът на вивариума се затвори зад тримата. — Никога не съм предполагала, че има такива грамадни рози.

Пред тях се изпречваше гора от алени цветове. Те значително се различаваха от познатите храсти. Извисяваха се над два човешки ръста, а цветовете им бяха големи колкото детска глава. Бяха се озовали в дебрите на едно необикновено растително царство, изникнало сякаш изпод магическата пръчка на някой добър вълшебник. Добър ли? Емил се оглеждаше недоверчиво и попипваше кобура на плазмения си пистолет.

— Нали мога да си откъсна за спомен? — завтече се момичето към розовия храст-дърво.

— Не пипай нищо! — почти изкрещя бащата. — Не виждаш ли, колко големи са бодлите? Ако не ме слушаш, веднага се връщаме назад.

Мая го погледна уплашено и Емил съжали за резкия си тон. Беше изнервен.

Промъкваша се из най-чудноватата гора, която човек можеше да си представи. Тук съжителствуваха огромни папрати и миниатюрни борчета. Гигантски треви полюшваха дървесните си стебла, а по земята пълзяха овощни дръвчета, чиито плодове едва се забелязваха сред дребните им листенца.

— А животните, няма ли да видим животни? — попита Леда.

— Сега във вивариума се изпробват мутациите на едноклетъчни организми — отвърна Емил. — Ще се срещнем и с тях. Разбира се, в момента всички външни фактори на въздействие са отстранени. Защото сред тях има и вредни, дори смъртоносни лъчи и ние не бихме могли да се движим из биокамерата.

Стигнаха до езеро. По бреговете му растеше тръстика с причудливи форми. От водата надничаша разноцветните чашки на водни лилии. Силен, тежък аромат насищаше въздуха, из който жужаха невиджани насекоми. Тримата тръгнаха по мостчето, което свързваше двата бряга.

— Колко спокойно е тука — въздъхна Мая, но изведнъж се оживи. — Гледайте, нещо се движи във водата.

Върху зеленикавата повърхност изплува странно създание, което непрестанно менеше формата си.

— Ето ви нещо изключително. Внимавайте — свръхгигантска амеба. Просто невероятно е, че това едноклетъчно, което при нормални условия има почти микроскопични размери, е станало толкова внушително — се разпали Емил. — Виждате ли какви фантастични промени могат да предизвикат необикновените условия на живот и външните дразнители?

Страхотен писък смрази кръвта в жилите му. Парапетът на дървеното мостче, от което гледаха езерото, се бе счупил под тежестта на облегалата се с цялото си тяло Мая и тя бе паднала във водата. Преди бащата да успее да реагира, Леда се мъчеше с ръце да я изтръгне от водната прегръдка. Но силите на жената не стигнаха и тя също се сгромоляса сред зеленикавата вода. Емил се втурна към потъващите, когато се случи нещо ужасно. Гигантските лъжекращка, с които водното чудовище прихващаше храната си, обгърнаха неочакваната плячка и я повлякоха.

По дяволите, какво става със защитното поле? — мярна се в главата на Емил, докато насочваше плазмения пистолет към пихтиеобразната маса от бушуваща, извиваща се във всички посоки протоплазма на амебата. Ала дулото немееше. Щеше ли някога да забрави Емил стоновете и риданията от езерото? Той стоеше на брега яростен, но безпомощен, с късче безполезен метал в ръцете си. Отдавна да се бе хвърлил в кипящите езерни води, ако все още не се надяваше, че оръжието ще задействува и ще избави загиващите. Секундите се нижеха като жестоко отмъщение за неговата небрежност. „Толкова рядко се докосвам до плазмения пистолет, че...“ — сякаш искаше да се оправдае той.

Плясъците във водата престанаха. Настъпи страхотна тишина. Задушаваше се. Виеше му се свят. Дори нямаше вече сили да последва Мая и Леда в тяхната гибел. Най-сетне дългоочакваната светкавица блесна и плазменият поток се плъзна по повърхността на езерото. Сред парите на кипящата под огнената струя вода се гърчеше чудовището. Още, още, още... Емил натискаше спусъка с умопомрачаващо ожесточение. Спря за миг. Долу изчезваше една загадка за науката — унищожаваша силовите бариери материя. Извика — не, това не беше нормален вик, а отчаян зов на разстроено човешко същество. Вопълът

му потъна в непрозрачните езерни води, които бяха заключили под себе си ужаса на една внезапно разразила се трагедия.

С трепереща ръка той обърна пистолета към себе си...

Дияна Фрай никога досега не бе напускала Земята. Затова вътрешно се страхуваше, че ще има усложнения, когато преминават през зоната на ускорението. Антиускорителите на ракетата обаче работеха безупречно и тя не усети почти никакво претоварване след излитането. Патрулният кораб, който осъществяваше спасителната операция, бе пилотиран от известен космонавт-изпитател. Цялата му външност излъчваше увереност и спокойствие, така необходими й сега, за да се съсредоточи. За кой ли път си представяше как би могла да протече срещата й с Ланкони. На Земята предварително бяха премислили и най-малките подробности. Експертите провериха всички детайли на маршрутния кодер. Всяка пломба, всяко етикетче, всяка връзчица трябваше да бъде на мястото си. И най-незначителната драскотина можеше да породи съмнение у Ланкони. И все пак успехът на мисията зависеше преди всичко от нея, от нейното самообладание. Помъчи се да изглежда безучастна, но усещаше колко силно се вълнува. Та нали животът на пътниците зависеше от нейната находчивост. Освен това тя трябваше непременно да се върне — заради Аскол, заради майка си, заради усмивката на едно още неродено дете.

— Пригответе се — наруши хода на мислите й пилотът.

— Нима толкова бързо настигнахме кораба?

— Да, нашата скорост е петдесет пъти по-голяма.

Дияна нахлузи лекия защитен скафандър — необходима предохранителна мярка, ако случайно преходът за стиковане се разгерметизира. Сложи във вътрешния си джоб предмета, заради който бе поставена на карта съдбата на не малко хора. Маршрутният кодер, където се криеше тайната на далечните космически маршрути, бе с размерите на книга — джобен формат. Само че тази тайна не биваше да изпълни предназначението си. Една миниатюрна ампула с упойващ газ, прилепена към контактния механизъм за включване към навигационния комплект, трябваше да спре безумието на този умопобъркан от амбициите си човек.

— Ако искате, мога да симулирам, че се отделям от повърхността на кораба след стиковката и да остана близо до вас, за да ви помагам? — предложи пилотът.

— Не, по-добре да не рискуваме. Ако Ланкони усети, всичките ни усилия и надежди ще отидат напразно. Той е в такова състояние, че не би се спрял пред нищо. Ще се оправям сама.

В това време пилотът бе изравнил скоростите на двете летящи тела и постепенно накланяше малката ракета към носа на ракетоплана. От люка подадоха сигнал. Ланкони бе готов да я посрещне.

Дияна Фрай за момент бе зашеметена от всмукателния механизъм на големия космически кораб, но бързо се съвзе. Ето какъв бил Сет Ланкони — човекът, за чиято зловеща мощ сега говореше цялата планета. Опита се да разгадае по изражението на лицето му какво кроеше космонавтът-похитител, който държеше в ръцете си плазмен пистолет. „Недоверчив е, въпреки уверенията ни за лоялност“ — помисли си тя.

— Обърнете се към стената и съблечете скафандъра — й заповядаха.

Жената безмълвно изпълни нарежданията. Бръкна в джоба си и извади червената пластмасова кутия. Очите на похитителя светнаха. Първата му реакция бе да я грабне, но после се овладя.

— Не ми ли готвите някаква клопка? — изпитателно я изгледа той. — Най-добре ще бъде вие да я монтирате, а аз ще ви надзиравам.

Дияна се направи, че не го чува. Нима планът на комисията щеше да пропадне толкова бързо, без съпротива? Тя разглеждаше с интерес вътрешността на пилотската кабина. Съзря сред многобройните бутони, лостчета и лампички на командното табло копчето, с което се изключваше защитното поле. А отгоре над вратата на пътническия салон стърчеше ръчката за разхерметизирането на преходния отсек. Бяха я обучили добре как мигновено да ги задействува, но преди това трябваше да се справи с опеката на Ланкони.

— Вие май сте твърде разсеяна — грубо й подхвърли мъжът. — Последвайте ме при навигационния комплект.

Дияна усети, че бе настъпил решаващият момент на операцията.

— Винаги ли заповядвате така на жените? — смело го погледна тя.

— Те не заслужават друго отношение — мрачно ѝ отвърна космонавтът.

— Не, Ланкони, зад грубостта си вие прикривате вашето малодушие. Какво мога да ви сторя аз?

— Отворете маршрутния кодер и го монтирайте — насочи оръжието си към нея Ланкони.

— Мислех, че Ана Клос е преувеличила за вашия вроден страх, но сега виждам, че е имала право — презрително прецеди през устните си психоложката.

Плазменият пистолет в ръцете на Сет потрепера.

— Не ми споменавайте това име, защото ще ви убия! — разкрещя се мъжът. — Тя е недостойна жена, която опропасти живота ми.

— Убийте ме — опря кутията на кодера до дулото на пистолета Дияна. — Но преди това ще убиете мечтата си да бъдете първият пилот, извършил граждански полет по границите на Слънчевата система.

С ужасен поглед Ланкони грабна червената кутия от ръцете на Дияна Фрай и се взря в нея. После, без да спира да фиксира жената, се затича към командния пулт на кораба, където бе навигационният комплект. Внезапно се спря за миг, сякаш отново разколебан.

— Не отваряйте кодера! — извика след него Дияна, която напрегнато го следеше. — В него има упойващ газ!

Около Центъра по космонавтика цареше познатото оживление. Хора влизаха и излизаха. Умислени или весели, с ясно подчертана деловитост или нехайна походка. Оттук се ръководеше цялостната дейност, свързана с космоса — овладяването на планетите от Слънчевата система, редовните връзки с Луната. Правеха се първите стъпки да се проникне по-дълбоко в Галактиката. Колко мечти бяха тръгнали и колко други бяха изтлели зад алуминиево-стъклената фасада на това здание. Доктор Аскол Варо огледа светещата му повърхност, издължения му силует, който завършваше с устремен сякаш в безкрайността коничен връх — символ на зареялата се, вечно търсеца човешка природа.

Още докато се сбогуваше с Дияна на космодрума, Аскол бе забелязъл, че двама души от КЕСИП го очакват във фойето. Те настойчиво го поканиха на разговор с президента на центъра. И ето — сега той идваше при него.

В кабинета на президента го посрещнаха много любезно.

— Искаме да ви поздравим за начина, по който досега ръководите спасителната операция на КЕСИП.

Аскол свъси вежди. Разбра, че трябва негласно да предаде пълномощията си на космическите специалисти. Вече смятаха, че неговата мисия бе свършила. Не, тя тепърва предстоеше... Само да не си помислят, че ламти за власт. С облекчение щеше да се окаже от председателството на комисията. Него го очакваха други, не по-малко важни задачи.

— Рано е още за поздравления — отвърна той. — Инцидентът все още не е приключил. Отсега нататък нищо повече не зависи от мен. Съдбата на полета е в ръцете на Дияна Фрай.

— Държим още сега да изразим възхищението си от вашата помощничка. Уверени сме, че тя ще се справи със затрудненията.

На Аскол му беше приятно да слуша ласкави думи за Дияна, но беше нащрек. Знаеше, че не го бяха повикали тук само за похвали.

— Помолихме ви да се обадите, докторе, заради един наш добър сътрудник — не закъсня и очакваното продължение. — Директорът на Института по мутантна биология загуби при трагични обстоятелства дъщеря си и жена си. В момента е съкрушен и се страхуваме да не посегне на живота си. Изобщо той е изпълнен със зловещи намерения спрямо себе си...

— Има ли чувство за лична вина за гибелта на близките си?

— Да, то го е обзело напълно.

— Но дали вашият сътрудник ще се съгласи да дойде при мен?

— Успяхме да изтръгнем съгласието му. Тъй като той се смята за абсолютно непоколебим в решенията си, не се страхува, че биха могли да му повлияят.

Аскол сбърчи чело. Отново трябваше да воюва с изострената психика на един несъмнено волеви и интелигентен човек.

— Моля ви се, докторе, спасете от отчаянието този учен. Той може още дълго да бъде полезен на хората. А и знаете ли какво ужасно стечение на обстоятелствата — неговата дъщеря, която, уви, загина, е момичето, осъществило връзката с ракетоплана.

Първото нещо, което Емил видя, след като дойде на себе си, бяха големите сини очи на Стефан. Най-добрият му приятел се бе надвесил над леглото и умората от бденето тегнеше на лицето му. Емил се огледа — бяла празна стая. Къдели бе попаднал? Защо Стефан изглеждаше толкова разстроен? Къде бяха Леда и Мая? Внезапно огнен нож разсече съзнанието му.

— Защо съм жив, Стефан? — изхлипа той. — Нали трябваше и аз да си отида? Този път не можем да открием Мая с огледалограмата.

— Не искам да те утешавам с банални съболезнования, приятелю — тъжно каза Стефан. — Зная колко ти е тежко. Но трябва да бъдеш мъж.

— Те загинаха заради мен, единствено заради мен — едри сълзи се стичаха по бузите на Емил. — Ако не бях се съгласил да влизаме във вивариума и ако не бях проявил престъпна небрежност да не прегледам предварително изправността на оръжието... Защо не се вслушах в лошото си предчувствие?

— Всичко е било фатална случайност, Емил. Ти толкова рядко си боравил с плазмен пистолет и не си очаквал да те подведе.

— Не ме оправдавай! Аз наруших собственото си разпореждане да не се водят непълнолетни във вивариума. Ала Мая беше толкова разтревожена за съдбата на отвлечения ракетоплан... Искях да я разсея. Затова злоупотребих със служебното си положение.

— В случая фатална се е оказала единствено трансформацията на полето за защита. Никой още в твоя Институт не е проумял как е изчезнала неговата закриляща сила. Теоретически не е имало условия то да се превърне в обикновена полева форма на материята. Аз също се занимавам с въпроса.

— Отговорът навярно се криеше в чудовищния мутант с необикновени възможности да разкъса мощния неутринен поток, но аз унищожих в яростта си и него. Сега никога няма да разберем как и защо неутринната завеса е паднала. Кажете ми как да имам желание за

живот, Стефан? Причиних смъртта на най-близките си хора и лиших науката може би от най-сензационното ѝ откритие.

— Преувеличаваш, Емил. Гледаш през погледа на смазан от скръб човек. Твоето нещастие наистина е огромно. Но то може да сполети всекиго. Ами ако не бяхте вие във вивариума, с гигантската амеба щяха да се сблъскат посетителите от редовната група и тогава жертвите можеха да бъдат повече. По-леко ли щеше да ти бъде, ако загинеха много други хора? И чия щеше да бъде вината тогава?

Емил притвори очи. Как най-близкият му приятел, който веднъж вече го беше избавил от тревогите по избягалата от къщи Мая, си позволяваше да му говори така? Какво го интересуваха другите? Нали Леда и Мая бяха изчезнали завинаги.

Във всички случаи вината щеше да бъде негова. Като директор на института не трябваше да се съгласява с никакви екскурзии в опитните зони, макар да го уверяваха, че вероятността от нещастни случаи е почти изключена. Няма е право да поема какъвто и да било риск. Емил си припомни натиска, който упражняваха върху него висшестоящите инстанции, за да вдигне забраната за посещения. Затова бяха решили да се влиза на собствена отговорност. И ето сега трябваше да дава отчет на съвестта си. Той се унесе...

А защо Леда не се противопостави на лекомислието му? Сигурно и тя бе разчитала на сигурността, която гарантираше защитното устройство. Не, по-скоро те бяха заслепени от сполуката на Мая да се свърже с ракетоплана. Искаха да я възнаградят за това. Тя изведнъж бе пораснала в очите им и те ѝ гласуваха доверие като на възрастен човек. Или може би искаха по този начин да накарат дъщеря им да забрави тяхното неразбирателство, напрежението, което в последно време витаеше в дома им? Или да избягнат нейните упреци? Колко висока можеше да се окаже цената на един душевен компромис. Гузната съвест не е способна да се прочисти и с най-щедрите жестове... Емил сякаш бе загубил чувството си за равновесие и позволяваше скръбта му да сгъстява все повече черните краски от самообвинения и угризения...

— Слушай, човече — нищо не му оставаше на Стефан освен да повтаря едни и същи утешителни думи. — Защо не проумееш, че нямаш основание да се измъчваш? Безсилен си бил да се бориш срещу капризите на случайността. Ти можеше да загубиш Леда и Мая по най-

баналния начин — да ги изпратиш до отсрещния магазин и по пътя да им се случи нещастие. Пак ли щеше да се обвиниш, че си ги накарал да излязат от къщи?

— Не, не е същото — нервно потрепера Емил. — Самият аз подготвих фаталната случайност със серията си от грешки и пропуски. Ако не бях настоявал цялото строителство във вивариума да се извършва не с изкуствено създадени, макар и да са по-устойчиви, а с естествени материали, мостчето над езерото нямаше да се счупи и Мая нямаше да падне във водата. Но аз исках никакъв човешки продукт да не нарушава природната хармония в биокамерата — да не би да повлияе на процесите там. Грешката е само моя — не бях преценил, че при голямата влага и другите ненормални условия във вивариума дървото бързо ще изгние. Бях забравил и да заредя предварително генератора на пистолета си и трябваше да чакам, докато вътре се акумулира необходимата за плазмения взрив енергия. Още една грешка — този път фатална. Освен това наруших професионалните си принципи, направих компромис с личния си морал, проявих нехайство... Нима не заслужавам и да ме съдят?

— Въртим се в омагьосан кръг. Защо не приемаш, че е човешко да се греши? — направи се, че не е чул последните му думи Стефан.

— Какво значение имат причините — и мъдрованията? Нали Леда и Мая ги няма...

Стефан погледна с безпокойство гаснещия си приятел и му каза:

— Ти трябва да се лекуваш, Емил. Иначе си загубен. Ще те погълне Улеят на времето.

Но в този момент нещастният съпруг и баща нито искаше, нито можеше да разбере какво му говореха.

Ланкони рязко се обърна. Устреми безизразния си поглед към Дияна и бавно запристъпя към нея.

— Защо ми съобщавате това? — с глух глас попита той. — Нали дойдохте да ме предадете. Както всички жени.

Постепенно гневът обагри лицето му.

— Упойващ газ! — разкрещя се Ланкони. — Мизерници! Мислят да ме отклонят от великата ми цел! И ми подготвят капан. Смятаха, че ще се хвана! — Космонавтът избухна в безумния си смях, който психоложката вече добре познаваше. — А вие какво, уплашихте ли се? Затова ли решихте да ме предупредите? Как щяхте да се справите с управлението на ракетоплана, ако аз бях... По дяволите! Страхливци, всички сте жалки страхливци.

— Грешите, Ланкони — Дияна се постара да придаде стоманено твърд оттенък на гласа си. — Ако се страхувах, никога нямаше да дойда тук. Причината е съвсем друга. Аз искам доброволно да остана с вас. Да бъда първата жена, участвувала в управлението на кораба, който ще извърши полет по границите на Слънчевата система.

Ако гръм бе поразил Ланкони, въздействието нямаше да бъде така силно. Той остана със зяпнала уста и дишаше учестено. Най-после се съвзе.

— Не обичам шегите — изръмжа космонавтът. — Такава ли сцена подготвихте да ми разиграете? Защо не ме предупредихте веднага за клопката, ако сте била искрена?

— Исках да проверя, доколко сте убеден в правотата на делото си. Дали сте достатъчно смел и хладнокръвен. И трябва да ви разочаровам — лесно губите присъствие на духа. — Дияна знаеше, че за да не проиграе тази решаваща психологична битка, трябва да бъде непрекъснато в нападение.

— Коя сте вие да ми държите сметка? — опита се да говори все така грубо и непочтително Ланкони, но се усещаше как леко отстъпва от безапелационния си тон. — Никога няма да ви повярвам.

— Ако искате, ми вярвайте. Само помислете какво ми е коствало да се преструвам на незаинтересована, да се подготвям за долната си роля на ловец на отлетели птици, да понасям назидателните лекции на онези жалки книжни плъхове от комисията по екстремни ситуации в извънземното пространство. Разберете, Ланкони, цял живот съм мечтала да извърша нещо голямо, а не да се свивам по лабораториите и да обработвам психологичните тестове от ежедневието на хората. Омръзна ми всичко да бъде ясно и определено, сиво и делнично. Затова посрещнах с възторг вашето решение да дерайлирате от коловозите на посредствеността и да се понесете към звездите. Благославям лудия си шанс, който ме доведе при вас. Не ме отпращайте, вземете ме, ще се подчинявам на всичките ви нареждания. За двама души ще бъде по-лесно да се справят с опасностите на необикновеното пътуване.

Дияна влагаше в тази тирада цялата си душа. Очите ѝ светеха, страните ѝ бяха зачервени, устата ѝ бълваше огън. Ланкони гледаше тази дребничка черноока разпалена красавица, която му се молеше, и самолюбието му бе поласкано. Ето така ще изглежда неблагодарната Ана, когато той се върне като победител от далечния рейс. А защо да не остави до себе си една своя почитателка? Защо да не приеме нейното възхищение за истинско? Нима постъпката му не заслужаваше искрено преклонение? Човек лесно се убеждава в нещо, което предварително му се иска да е така. А и какво можеше да му навреди тази жена? Той щеше да я държи непрекъснато под око и ако се наложеше, щеше да я обезвреди. Мисълта, че ще има до себе си една предана и при това обаятелна помощничка, която ще облекчи с присъствието си дългите му дни на самота, го изпълни с блаженство.

— Може би сте великолепна артистка — изрече много по-меко космонавтът. — Сама разбирате причините за недоверието ми. Вече сте била натоварена да извършите една измама. Какво ви пречи да се върнете отново към нея? Ще се вслушам в молбата ви и ще ви оставя при себе си, но ви предупреждавам, че ще ви следя най-зорко и ако ме подведете, ще бъда безмилостен.

— Никога няма да забравя добрината ви — усмихна се чаровно Дияна. — И ще ви помогна. Ще видите.

Ланкони не можеше да предполага колко искрена всъщност бе в този момент психоложката.

Доктор Аскол Варо знаеше, че от първата среща с новия пациент зависеше много изходът на неговото лечение. В кабинета го очакваше огромна изненада. Злощастникът беше Емил Катински. Посърнал, съвсем измършавял — нямаше и помен от някогашния приятен мъж, у когото бяха гостували с Дияна. Аскол с тъга си припомни целеустремената Леда и жизнерадостната Мая, които нямаше да зърне повече никога.

— Скърбя заедно с вас — протегна ръката си докторът. — А мъката на Дияна за нейната приятелка ще бъде огромна. За съжаление тя в момента отсъства. — После, колкото и да беше нелепо на фона на ужасната загуба, която беше сполетяла този човек, той добави: — Добре е, че идвате при нас.

— Обещах на приятеля ми Стефан да потърся вашата помощ, макар че, ако питате мен, безполезно е да ме лекувате. Аз не съм болен.

— От гледна точка на съвременната психиатрия се нуждаете от съвместните ни усилия, за да се възстановите.

— Ако в общите усилия разчитате и на моите, няма да ги получите. Достатъчно е това, което лекарите направиха досега за мен — бързо преодолях шока. Преборих се със страшните картини от агонията, които ме преследваха.

Доктор Аскол Варо бе сигурен, че толкова бърза реконвалесценция е невъзможна без намесата на опитен психиатър и процедури, но се задоволи да попита тактично:

— Сега по-леко ли ви е?

— Не, чувството на виновност не ме е напуснало.

— Виждате ли? Ако не преминете нашия курс на лечение, рискувате това чувство да не ви напусне до края на живота.

— Точно това искам и аз. Да държа винаги жив спомена за любимите ми хора, чиято гибел причиних. Само страданията могат да възвърнат душевното ми равновесие, а не вашите лекарства.

Аскол не бе учуден от тази болезнена логика, която бе присъща за хората, изпитващи угризения. Справедлива или несправедлива бе тя в случая? Каква бе вината на Емил Кантински в разразилата се трагедия и дали той заслужаваше някакво наказание? Аскол отпъди тези мисли — той бе лекар и трябваше да се интересува единствено от лечението на пациентите си. Други щяха да обвиняват и наказват. Но докато този нещастен баща и съпруг беше в болничното заведение, оставаше временно извън обсега на закона.

— Ако сте психически непълноценен човек, ще влияете неблагоприятно върху околните — продължи разговора докторът. — Никой не ви е дал и не може да ви даде такова право.

— И за това съм помислил — плаха усмивка се появи върху измъченото лице на Емил. — Реших да отида на работа като самотен оператор на някоя от съобщителните ретранслаторни станции на астероидите. Или поне засега смятам да сторя така.

— И ще захвърлите всичко, с което сте се занимавали — работата, приятелите, обществото?

— За мен това вече са само думи, без смисъл и съдържание. Няма ги близките ми, които да ме вдъхновяват, да оцветяват дните ми с радост или с огорчение. Не съм задължен никому с нищо. Бил съм винаги полезен на обществото и отново в негово име заминавам. Знаете, че на астероидите постъпват само доброволци или хора, които изтърпяват наложено от съда наказание.

— Вие сте голям учен и човечеството ще загуби от вашето отсъствие.

— Никой не е незаменим.

Аскол често си бе служил с този израз, но сега той го дразнеше, внушаваше му безсилие. Как да предразположи този упорит, обезверен от скръбта човек? Как да го убеди, че е длъжен да преодолее слабостта си, която издигаше в сила?

— Ние не можем да ви заставим да се лекувате — продължи лекарят. — И все пак, ако си отидете веднага от клиниката, ще разочаровате вашия приятел. Предлагам ви да останете известно време сред нас. Тук можете да видите редица интересни случаи. Не бих се учудил, ако те ви повлияят да си промените решението.

— Мога да остана — махна с ръка Емил. — И без това ще трябва да чакам, докато дойде време да се сменя персоналът на станцията. Ще

го направя заради Стефан. Той много разчита на вас. Но откровено казано, докторе, не хранете надежда, че ще ме убедите да не заминавам.

„Ще видим“ — вътрешно си рече Аскол.

Беше започнал сложна и деликатна игра.

Тони се беше усамотил до един от илюминаторите и гледаше с невиждащ поглед навън. От главата му не излизаше мисълта за Мая. Колко беше щастлив, когато се свързаха по радиостанцията. Но след това тя повече не се обади. А беше обещала. Юри Ликшо и Максим Грейси бяха обсебили единственото средство за свързка, което щастливият случай им бе предоставил и непрекъснато обсъждаха някакви планове с Центъра по космонавтика. На два-три пъти момчето ги помоли да го свържат с неговата приятелка, но винаги му отвърщаха, че никой не отговаря на повикванията. Дали наистина беше така или само гледаха да се отърват от него? Не му се вярваше Мая да не е пожелала да се чуят отново. Пък и радиостанцията в края на краищата си беше негова...

Детето си оставаше дете. Съдбата на ракетоплана като че ли не го вълнуваше толкова.

Тони се помъчи да се разсее, като си представяше картини от лунния пейзаж. Много му се искаше да стъпи в космическия прах. Винаги си бе внушавал, че ще изпита някакво неповторимо усещане, когато се докосне до частица от безкрайно далечните светове...

Мисълта му продължи да скача. Майка му и баща му ще се изненадат, като го видят колко е пораснал. Ще се зарадват и на подаръците. Къде ли ще го заведат? Сигурно работата им е много интересна. Дали ще му позволят да си събере проби за петрографската сбирка на Мая...

Физиономията на Тони пак се промени. Подсещането за Мая го изпълваше с тревога.

— Защо си толкова посърнал? — внезапно се появи отнякъде Ева и приседна до него. — Кажи ми какво ти тежи на сърцето?

Тони се изчерви. Нима причините за неговото безпокойство бяха изписани на лицето му?

— О, нищо сериозно — смотолеви той. — Не мога да вляза във връзка с Мая — момичето, с което говорихме по радиостанцията.

— Мая ли? — оживи се Ева. — И има радиостанция? Та това сигурно е моята племеничка. Но да, разбира се — плясна с ръце тя, сещайки се за разговора на обеду у сестра си Леда преди заминаването. — Мая споменаваше за един свой приятел Тони, който ще пътува за Луната. Значи това си бил ти.

На Тони му стана приятно, че тази млада симпатична жена беше толкова близка на Мая. Сякаш изведнъж му олекна.

— Вие сте спасителите на ракетоплана — усмихна му се Ева. — Толкова малки, а вече герои...

Момчето се почувствува неудобно от шеговитата похвала и с облекчение посрещна идването на Сола Сегура и Виктор при тях.

— Мирише ми отново на нещо недобро — тайнствено изрече бабичката, в чийто удивителен нюх никой от групичката вече не се съмняваше. — Ако спасителната операция вървеше нормално, досега трябваше да има резултати.

— Какво искате да кажете? — уплашено подскочи Ева. — Да не би да смятате, че усилията на Центъра да ни спаси са пропаднали?

— Никой не е казал такова нещо, мила — както обикновено в такива случаи се впусна да я успокоява Виктор. — Възможни са всякакви усложнения, но всичко ще свърши добре.

В този момент към четиримата се приближиха двама други пътници и те трябваше да прекъснат разговора си. А как им се искаше и на Сола Сегура, и на Ева и Виктор, и на Тони да се успокояват открито в тези критични часове, да разговарят свободно с останалите хора на кораба. Но те бяха участници в едно съзаклатие и трябваше да премълчават онова, в което ги бяха посветили. Докога ли щеше да остане в тайна положението на ракетоплана?

Отнякъде се появиха двамата космонавти и Юри с доста омърлушена физиономия им пошепна:

— Спасителната операция е в ход. При Ланкони е проникнал пратеник от Центъра. Само че курсът на ракетоплана е променен така, както искаше нашият полудял командир. От командната кабина пазят пълно мълчание. Не знаем какво се е случило, но има вероятност Ланкони по някакъв начин да се е добрал до целта си и да насочва кораба по далечния курс, проваляйки замислите на Центъра. От Земята ни разрешиха да действуваме според нашата преценка на ситуацията.

— Какво означава това? — със свито сърце попита Ева.

— Ще се опитаме да влезем в кабината при Ланкони.

Шестимата разбраха, че положението им е много сериозно, може би безнадеждно. Но все още страхът не бе успял да ги стегне в задушавашката си прегръдка и те изпитваха желание да сторят нещо, да впрегнат всичките си сили, за да избягнат надвисналата опасност. А и нищо друго не им оставаше. Като че ли трябваше да разчитат само на себе си.

Аскол се чувствуваше като ученик пред изпит. Стискаше в ръцете си букета с цветя, а сърцето му щеше да изхвъркне. Нормално ли бе един улегнал мъж и то психотерапевт, който вдъхваше морални сили на пациентите си, самият да има нужда от успокоение? Нямаше време да си отговори на този въпрос, защото пристигна пред жилището, където го очакваха. Посивялата жена, която му отвори, имаше очите на Дияна.

— Заповядайте, докторе, много се радвам да се запознаем.

Аскол влезе и вдъхна от атмосферата на дома, където бе преминало детството на неговата любима. Тя му бе говорила за всичко у тях — и за скърцащия диван в хола, останал кой знае от кой пралядо, и за старомодния хладилник с дълбоко замразяване в кухнята. Погледна през прозореца. Отвън в градината над всички околни дървета стърчеше столетната черница с хралупата. Царството на малката Дияна. Аскол приседна и надвивайки вълнението си, поде разговора:

— Навярно се учудвате, госпожо Фрай, че едва след две години се реших да дойда при вас.

Жената само го погледна с дълбоките си черни очи.

— Сигурно ще ви се стори старомодно — продължи Аскол, — но за мен посещението при вас би означавало официално предложение за женитба. Затова досега се въздържах да се срещаме. Не бях все още решил в себе си какво да сторя. Искрах най-напред да склуча мир с вътрешните си противоречия. Признавам, че съм постъпвал глупаво. Трябваше да дойде раздялата с Дияна, за да го осъзная.

Домакинята продължаваше да мълчи, окуражавайки го само с благосклонното си изражение, но Аскол усети, че спокойно може да разкрие сърцето си пред нея.

— Знаете, че Дияна отиде да спасява похитения ракетоплан, въпреки че се опитах да я отклоня. В момента тя е в кабината при налудничавия командир и ние не знаем каква е съдбата ѝ. Отгоре нямаме никаква вест. На вас съм длъжен да съобщя, макар че

официално се пази мълчание. С всеки изминат ден обаче безпокойството ми расте. Не искам да кажа, че съм загубил надежда да я видя отново. Напротив — единствено тя ме крепи. Опитайте се да си представите колко ми е тежко да работя и да се преструвам на силен човек пред пациентите си, да пресичам всякакъв разговор, да прогонвам всякаква тревожна мисъл за Дияна. Разбира се, вашата майчина тревога несъмнено е много по-голяма. Но вие сте единственият човек, пред когото мога да се отпусна и знам, че ще ме разбере.

Госпожа Фрай дълбоко въздъхна, но отново нищо не каза, и докторът беше много благодарен, че тя не прекъсваше откровената му изповед.

— Ежедневието ме бе понесло така, че отлагах ден след ден решението, което отдавна нося у себе си. Дияна е единствената жена, която съм пожелавал да стане моя съпруга и — дано да не ви прозвучи нахално — в момента я чувствавам такава. Вие като майка имате право да ме съдите за нерешителността ми, за изгубеното време на вашата дъщеря. Само в едно искам да ми повярвате — не съм бил неискрен в отношенията си към нея. И сега, молейки се на съдбата да ми я върне, дойдох да ви кажа, че страшно много я обичам. Нещо повече — възхищавам се от подвига, който извърши, като тръгна в неизвестността.

Аскол замълча и майката на Дияна схвана, че вече може да се обади.

— Щастлива съм от това, което чух, доктор Варо — каза тя. — Никога не съм се съмнявала във вашите искрени намерения. Трябва обаче да ви призная, че понякога насилвах Дияна да изясните отношенията си. Вярвам, че не ме смятате за старомодна — никога не съм държала на формалностите, какъвто е брачният договор. Имах съвсем друго нещо предвид. Предполагам, че Дияна не ви е споменавала никога за това. Ето защо ще ви го кажа аз.

Аскол гълташе всяка дума на дребничката, почти белокоса жена с изразителните черни очи.

— Когато се ожених, аз знаех, че моят съпруг ще загине. Беше от първите астропилоти, които прокарваха трасетата на транспортните връзки с астероидите. Нито един от тяхната космическа ескадрила не остана жив. Все още противометеоритната защита не беше достатъчно

усъвършенствувана, а в техния сектор имаше интензивен метеорен поток. Родителите ми ме съветваха да почакам, да отложат сватбата си, но аз знаех, че тогава никога няма да се свържем с моя любим. Бях само на осемнайсет години, а неговите месеци, дори дни бяха преброени. Но можех ли аз да му откажа да ме види облечена в бяла булчинска рокля, да ме пренесе на ръце през прага? Не, това не беше жертва от моя страна. Това беше преклонение пред човешкия подвиг.

Аскол понечи да се намеси, но после се спря. Госпожа Фрай забеляза намерението му и се усмихна:

— Смятате, че след като е осъзнавал опасността, той е трябвало да не се жени, нали? Но младият човек трудно се примирява с мисълта, че скоро ще умре. Колкото и да е нищожна надеждата да оцелее, той винаги я таи у себе си. Имах ли право да му я отнемам?

Докторът наведе глава, покъртен от тази философия, която възвеличаваше човешкия дух. Всичките му грижи, дори безпокойството му за Дияна се смалиха и изчезнаха пред нея и той се почувствува жалък и недостоеен човек. Майката продължи:

— И все пак аз никога нямаше да се омъжа, ако не вярвах в безсмъртието на човека. Не в буквалния смисъл на думата, разбира се. Безсмъртието на човека, това са неговите деца — чрез тях продължава да живее, дори когато го няма на света. И аз исках да имам дете от моя любим, което да наследи неговия живот. Така се роди Дияна и оттогава все едно, че той е непрекъснато до мен. Загубих съпруга си, но ми остана неговата дъщеря. Нашето време е красиво, но и жестоко — прокарват се звездните пътища, дават се жертви. Ако сега загубя Дияна, ще ме изтръгнат от корен. Затова бях нетърпелива — тя не трябваше да ме оставя сама.

Аскол преглътна насъбралата се в гърлото му буца.

— Ние няма да ви оставим сама — твърдо изрече той.

Майката тъжно се усмихна и отвърна само с едно двустигие:

*Колко е бавен животът,
а колко е буйна надеждата!*

— Седнете, Емил — посочи доктор Варо едно странно на вид кресло, от което излизаше плетеница от проводници.

— Само без фокуси, докторе — предпазливо се отпусна Емил.

— Не се страхувайте. Намираме се в кабинета за лечение с обратна връзка на биологична основа. Ще ви демонстрирам само как действа апаратурата. От нея ще се убедите, че единствено ако впрегнете волята си, ще можете да се избавите от главоболието и стомашните спазми, които ви съпътствуват.

Емил се размърда в креслото. Той знаеше, че има хора, които могат да регулират сърдечната дейност и дишането си така, че да изпаднат в привидна смърт. И само най-чувствителните уреди са в състояние да установят, че са живи.

— И колко време е необходимо за лечение по този метод? — заинтересува се той.

— Зависи. Дни, седмици, понякога месеци трябва да се прекарат в това кресло и пред екрана за обратна биологична връзка. Да се самовъздейства, да се сравняват показателите, докато се приближат до идеалните...

— Съжалявам, докторе, но няма да имам време за толкова продължително отсъствие от работа. Дотогава ще бъда на астероидите.

— Искате да си създадете там Улей на времето ли? — изпитателно го изглежда Аскол. — Защо преди това не проверите неговия ефект на Земята?

— Улей на времето ли? — Емил неволно трепна, като си спомни за младежките им философствувания със Стефан. — Какво имате предвид?

Аскол описа биофизичната машина, наречена на медицински жаргон „Улей на времето“, където човек може да се самовгълби, да се отдаде на пълна почивка и да потърси „собственото си аз“. На вид тя не е особено представителна — прилича на цистерна с отвор, водещ към кабина, широка колкото голямо легло. Вътре има силно подсолена, почти лепкава вода, върху чиято повърхност всеки се задържа в

легнало положение. С машината може да се извършват пътешествия в „четвъртото измерение“, да се обновява и зарежда с енергия психическата дейност.

— И как действа тази „пералня“ за душата? — поусмихна се иронично Емил. — Защо я наричат Улей на времето?

Аскол сърдечно се засмя на сравнението и поясни действието на апаратурата. Когато се затвори вратата на „пералнята“, човек остава сам в мрака и тишината, напълно изолиран от външния свят. Все едно, че е попаднал в някакъв Улей, където времето е спряло да тече. Без шум, без светлина, лишен от възможността да вижда собственото си тяло, той прилича на зародиш в утробата на майката. Половин час в тъмната кабина носи успокоение. Човек забравя всичките си грижи, чувства се като възроден, умът губи представа за физическата същност на тялото и започва да се рее, носен от разнообразни асоциации. Пълната изолация укрепва психическата и физическата форма.

— Нали точно това искам да направя и аз — прие невинна физиономия Емил, — да се тикна в Улея на времето, макар че си го представях по съвсем различен начин, и да забравя. Затова отивам на астероидите.

Дияна обясни на Ланкони какъв е планът на КЕСИП да го обезвредят, показа му къде точно бе монтирана ампулата с упойващия газ и му помогна да я отстранят. После космонавтът със злорада усмивка включи маршрутния кодер към навигационния комплект. Сега вече ракетопланът автоматично се движеше по курса, достигащ границите на Слънчевата система. Мечтата на Сет като че ли се сбъдваше. Дияна с нетърпение очакваше точно този момент, когато похитителят щеше да стане по-сговорчив.

— Искам да ви съобщя нещо, което може би ще ви заинтересува — му каза тя. — Преди да излети към ракетоплана, в нашата клиника идва Ана и аз разговарях с нея.

Ланкони потрепера.

— Защо не ми казахте по-рано това?

— За да не се отклоните от голямата цел — внимателно подбираше думите си Дияна. — И все пак реших, че нямам право да крия от вас за какво си говорихме с нея.

Космонавтът кимна, че е готов да я слуша.

— Тя съжалява, че се е отнесла несправедливо към вас. Разкайва се и страда. Готова е да изкупи вината си.

Сет се усмихна победоносно:

— Много късно се сети да се разкайва тази жалка комедиантка!

— На ваше място не бих я наричала така — втрепенено го погледна психоложката. — Да бяхте я чули с какво любов говореше за вас! Колко искрени бяха сълзите й!

За миг Ланкони се замисли, но сетне го обзе ярост:

— Плакала е! Говорела е за любов! Да беше се отнасяла с любов към мене, когато бяхме заедно! А тя окървави сърцето ми, изяде душата ми... Накара ме да заложа на карта живота си.

— И живота на толкова други хора, Ланкони...

Дияна настъпваше, стремеше се да хване и притегне нишките на разнебитената му психика. И за първи път, откакто разговаряха, той не й противоречеше.

— Тя се молеше да се върнете — продължи младата жена. — И сигурно много ще страда, ако се случи нещо с вас.

Постепенно Сет Ланкони изпадна в мъчително състояние. Очите му блуждаеха, устните му изпускаха несвързани слова. Той ръкомахаше и се обясняваше с някакъв невидим събеседник. Спореше с него, умоляваше и проклинаше.

— Аз съм само една слаба жена — не спираше да го поставя все повече под свой хипнотичен контрол психоложката, — но ако мен така ме обичаха, щях да се върна. Всеки може да сгреша. Великодушието е признание за сила.

Ланкони внезапно се изпъна. Искаше да каже нещо, но нито звук не излизаше от разпуканите му устни. После започна да се бори с невидимите ръце, които го стягаха около гърлото, изохка и се строполи. Дияна се втурна към него. Бе попрекалила с психологичната обработка. Космонавтът се оказа много по-лабилен, отколкото бе предполагала. Не бе очаквала да се стигне до нервен шок. От нескончаемото няколкодневно напрежение, от резките преходи между отрицателни и положителни емоции, той се бе изразходвал изцяло. Психоложката искаше само по хипнотичен път да сломи съпротивата му, да му внуши как да постъпва. Вместо това Ланкони бе изгубил съзнание. Но тя нямаше време дълго да се взира в безизразното лице на Сет, нито да се зарадва на успеха на собствения ѝ план за овладяване на положението. Трябваше бързо да се действа.

Дияна изтича до уредбата за свързка, макар да беше сигурна, че Ланкони я бе повредил. За съжаление предположението ѝ се оказа вярно. Тя беше откъсната от света. След това си припомни указанията на специалистите от КЕСИП и изключи защитното поле. После се хвърли да разхерметизирва преградните шлюзове, които отделяха командната кабина от останалата част на ракетоплана. Само че те не помръдваха. Обезпокоена, с всички сили тя натискаше ръкохватките, трескаво превключваше автоматичните ключалки, но безмълвната стоманена стена стоеше все така враждебна и непреодолима пред нея. Дияна приседна отчаяна и хвана главата си с ръце. Край на всичките надежди! Ланкони беше намерил неизвестен начин да се барикадира.

Сола, Ева, Виктор, Тони, Юри и Максим представляваха може би най-невероятната разнородна групичка, чиито интереси съвпадаха. И седемдесетгодишната бабичка, и доскоро потъналите в щастието си младоженци, и влюбеният юноша, и сериозните космонавти бяха обладани от една единствена мисъл — как да разплетат примката, която все по-тясно се стягаше около врата им.

— Ще помоля жените да се смесят с останалите пътници и да следят за настроението им — каза Юри. — Скоро ще настъпи времето, когато би трябвало да пристигнем на Луната и няма да можем още дълго да ги заблуждаваме защо не кацаме. Ако забележите някакво объркване, смут, опитайте се да ги успокоите, доколкото е възможно.

Надеждите на космонавтите бяха в хитрата и дръзка бабка, която бе в състояние да задържи вниманието и на голяма аудитория.

— Максим, Виктор и аз ще се потрудим над захерметизираната врата — продължи Юри, но след като видя умолителния поглед на Тони, се смили. — И момчето ще дойде с нас, но ще върши само онова, което му наредя. Отговорността за спасителната операция нося аз.

— Дори да се справите с преградната врата, зад нея ви очаква защитното поле — досети се Ева. — Пред него ще бъдете безсилни.

— Всяко нещо по реда си — твърдо отвърна Юри. — Първо да отстраним едното препятствие.

Космонавтите имаха вече собствен план за действие.

— Открихме няколко резервни инструмента в задната шахта — обясни Максим. — Ще трябва да боравим само с тях, защото останалите са блокирани чрез командната кабина в склада.

Тони наблюдаваше как двамата космонавти и Виктор се мъчеха с неподходящите си съоръжения да развинтят предпазния клапан на хидравлично задействащото устройство. Скоро ръцете им се израниха, — липсваха им и най-елементарни предпазни средства, — но те не забелязваха това, а с изкривени от усилие лица продължаваха да работят. Малко по малко винтовете отстъпваха и накрая клапанът бе

отворен. С напрегнато изражение Юри и Максим завъртяха ръчката на хидравличното устройство. Металната врата не помръдна.

— Така си и мислех — поклати глава Юри. — Ланкони не е забравил да блокира електронната шифрована брава.

Тримата отчаяно се спогледнаха.

— Бих могъл да се опитам да я деблокирам — подхвана Виктор, — но нямам електронна слушалка, за да преслушам кодовете на бравата.

Изведнъж лицето на Тони просветна:

— Има вградена електронна слушалка в приемния блок на моята радиостанция — изрече с надежда той.

— Да, но ако я извадим, ще загубим единствената си връзка със Земята — мрачно подхвърли Максим. — Имаме ли право да рискуваме?

— Какво говориш? — извика Юри. — Та това е последният ни шанс да си помогнем сами. И ако не се възползуваме...

Електронната слушалка бе акустично съгласуващо устройство за шифриране и дешифриране на кодови сигнали. Виктор я свърза с миникомпютъра на една от електронните игри и започнаха да чакат резултат. Компютърът по команда подаваше различни комбинации от букви и цифри, които слушалката превръщаше в честотни сигнали и се „вслушваше“, дали те не съвпадат с резонансния код на преградната врата. Четиримата следяха със затаен дъх как кодовите сигнали — рубинено-червени букви и цифри — пробягваха с шеметна скорост върху индикаторното екранче на слушалката. Времето се нижеше мъчително бавно.

— Ние сме безумци — не издържа Виктор. — Възможните комбинации са повече от звездите на небето. Разчитаме на някакъв луд шанс. Ех, да знаехме какви са предпочитанията на Ланкони...

— Почакайте — внезапно се обади Юри, — Сет е фаталист. Мисля, че се досещам кои цифри и букви е зложил в кода. — И той грабна една листче, върху което записа нещо.

— И какво е това? — в недоумение повдигна рамене Максим.

— Инициалите и рождената дата на жената, заради която Ланкони изпадна в това състояние.

Юри недоверчиво го изгледа:

— И откъде знаеш датата?

— Нали скоро ходихме на рождения ѝ ден.

Както удавник се лови за сламка, така четиримата с надежда набраха новия кодов сигнал. И ето — чудото стана! Вратата се отвори.

— Само че сега как ще обезвредим защитното поле? — помръкна Виктор. — То е от аниhilационен тип, нали?

В това време двамата космонавти се спогледнаха. Беше дошъл моментът да осъществят своя план за саможертва. Единият от тях трябваше да загине. В момента на допира между живата тъкан и аниhilационния лъч, материята и антиматерията взаимно се унищожават и ставаше краткотраен пробив в интензитета на защитното поле, тогава то можеше да бъде преодоляно. Именно тази подробност, известна единствено на летателния състав, искаха да използват космонавтите. Юри, по-старшият, излезе напред. Такава беше заповедта му. Зад него застана Максим с насочен лазерен пистолет. Едва сега Виктор и Тони се досетиха какво щеше да се разиграе пред тях. Ужасен, Тони се извърна. Когато се обърна отново, Юри Ликшо и Максим Грейси бяха изчезнали.

— Е, докторе, струва ми се, че се заседях в клиниката. Не свърши ли вече периодът на адаптацията?

— Това трябва да решиш ти сам, Емил. Готов ли си да те лекуваме?

И двамата неусетно бяха преминали бариерата на официалностите и вече разговаряха като близки приятели.

— Тъпчем на едно място, Аскол. По този начин очевидно няма да стигнем до съгласие. — Емил замълча и се вгълби в себе си.

Докторът използва паузата и продължи да го убеждава:

— Ако ти се освободиш от своето чувство за вина, ще осъзнаеш, че да се самоизолираш и заточаваш, да бягаш от хората, за да страдаш насила, е безмислица.

— И как смятате да ме лекувате? — по-скоро автоматично, отколкото с интерес изрече Емил.

— Тъй като ти си противник на оперативното посегателство, ще приложим химически методи. Ще въздействуваме върху невротрансмитерите, които не само регулират функцията на нервната система, но и са средство, чрез което човешката мисъл се придвижва, ако мога така да се изразя — разпали се Аскол.

Емил се поусмихна с лека ирония. Докторът подценяваше познанията му като биолог за квантовия химически анализ, чрез който се извършваха компютърни прогнози за свойствата на неизвестни дори вещества.

Още преди години бе направен опит да се обясни най-голямата загадка на биологията — човешкото поведение — с уравнения от квантовата механика. Но преди да бъде създадено последното поколение от компютри, задачата не можеше да се реши. Уравненията бяха трудни за изчисляване. Сега вече се проектираха лекарства със специфично и насочено приложение. От това особено много спечелиха психиатрията и неврологията.

— Чрез компютърния анализ ще открием онова специфично вещество, което ще въздействува върху твоите невротрансмитери, така

че да се изключи депримиращият психичен ефект от преживения от теб нервен срыв.

Доктор Аскол Варо бе в стихията си. Той рисуваше примамливи картини пред своя пациент:

— Безболезнено, без странични ефекти. Цялата ти индивидуалност, миналото и спомените ще бъдат запазени. Ще отстраним само лошите последствия от трагедията във вивариума. Ще заживееш отново.

Емил го наблюдаваше с тъжна усмивка:

— Колко ти е лесно! Чувствата и представите, които доскоро за нас бяха нещо интимно и неразгадаемо, за теб са просто „танц на молекули“. Изтръпнал, очаквам да ми кажеш, че емоциите могат да се инжектират венозно, а влюбването е само допаминов душ на мозъка — и без да се съобразява с възмутената, протестираща физиономия на своя събеседник, продължи. — Нима не разбира, че не желая да променяте нищо у мен? Моята болка, моята тъга или депресия, както я наричаш, ми е скъпа, защото това съм аз. И не искам да бъда друг.

Дияна бе изпаднала в униние. Мъчителни мисли я разпъваха. Колко много се отклони сегашната ситуация от предвидения сценарий. Най-напред Ланкони сякаш надуши капана с упойващия газ и отправяйки се към навигационния комплект, се беше спрял пред алфаскенера. Защо от КЕСИП не я бяха предупредили, че в кабината има уред, който контролира структурата на материята? А може би и те не знаеха? Или това беше „тайното оръжие“ на космонавта? Когато видя — или поне така й се стори, — че Сет се насочва към контролния скенер, тя трябваше да реагира мигновено. Ако похитителят беше проверил кутията на маршрутния кодер, целият план на комисията пропадеше. Затова тя започна да импровизира, да се преструва на съучастничка...

А може би всичко това бяха нейни бълнувания? Може би Ланкони нищо не подозираше, а тя се бе издала сама? Главата й щеше да се пръсне. Въпроси, въпроси... Защо трябваше именно тя да отиде на кораба? Не я ли изоставиха малко подличко мъжете от КЕСИП в тази беда? Вярно — такова беше императивното желание на полуделия космонавт, който ги шантажираше. Времето ги притискаше. Но ако се бяха попарили малко с Ланкони, може би той щеше да отстъпи и сега тя щеше да си бъде у дома, при Аскол...

Дияна се засрами от непристойните мисли, които я обземаха. Та нали тя сама настоява със зъби и нокти да полети. Беше уверена в успеха си. А нима не би заменила и всеки друг, за да го спаси? Сякаш вече не бе сигурна. Дали страхът от смъртта, от ужасяващата възможност да загуби любовта си, не я правеше егоистка? Трябваше на всяка цена да се овладее.

В дъното на душата си Дияна се беше зарадвала, когато бе принудена да промени своя подход към похитителя. Макар че самата тя бе предложила идеята за обезвредяването на Ланкони с упойващ газ, вътрешно в себе си винаги би предпочела убеждението пред насилието. Не се опита да защитава това свое схващане пред комисията — технократите не биха приели идеята за чисто психично

въздействие. Само щеше да се изнервя обстановката, да се губи време. Но пред себе си тя имаше своите доводи. Та нали Сет бе един психически неуравновесен човек, чието истинско място беше в клиниката на Аскол. Не напразно младата психоложка се бе надявала, че като остане по-продължително време с него, ще успее да го сугестира, да го отклони от пагубните му замисли. Тя се бе справила с положението, беше издържала може би най-трудния си професионален изпит в живота. И въпреки това сега седеше объркана и нещастна. Техниката не се поддаваше на психична обработка. И Дияна погледна с омраза затворената врата, зад която оставаха другите пътници, екипажът, Аскол, майка ѝ — всичко.

Постепенно мислите ѝ се завъртяха около хората, които обичаше. Тя знаеше, че Аскол много ще съжлява за гибелта ѝ, но все някак си ще се утеши. Но майка ѝ, която цял живот бе възлагала надеждите си единствено на нея, нямаше да издържи. Човек винаги има какво да си припомни в такъв момент. Добре, тя щеше да си отиде. Не бе изпълнила мисията. Но какво бяха виновни пътниците в ракетоплана? Та там имаше десетки невинни хора, които бяха обвързали съдбите си със стотици други. Може би те вече се бяха досетили, че нещо непредвидено се е случило с кораба? Може би са разбрали истината и сега са в мъчително очакване. Или е избухнала паника? Започнали са да се бият, да се саморазправят? На какво ли не е способна извадената от равновесие психика?

А дали нямаше някакъв шанс да оцелеят? Ами ако рейсът им по границите на Слънчевата система излезе сполучлив? Невъзможно — практически това беше невъзможно. В КЕСИП надълго и нашироко ѝ бяха разяснили причините за това. А сега вече се прибавяше и нов момент — Ланкони е разбрал, че го мамят. И кой знае как ще постъпи с нея? Дори тя да го обезвреди, да го върже, сама не може да се справи с управлението на ракетоплана. Космонавтът очевидно бе предвидил това и бе наредил при него да дойде неспециалист. И то жена — по-слаба физически. Всички варианти на спасителната операция включваха помощ отвън — трябваше да се намесят останалите двама космонавти. Но херметично затворената, блокирана по неизвестен начин врата, изключваше всякаква надежда. Нима всичко е свършено? Дияна се опита да овладее мислите си.

Какво може да се направи? Винаги трябва да съществува някакъв изход. Разбира се — трепна тя, — най-напред ще извади от играта полуделия космонавт, за да го лиши от възможността да влияе върху събитията. И да спечели време. След това щеше да обмисля следващите си ходове. И така — да го върже. Повлечена от размислите си, тя бе забравила за изгубилия съзнание Ланкони. Дияна рязко се обърна. Беше много късно за каквото и да е. Зад нея съвзелият се похитител се бе надигнал с плазмен пистолет в ръка. Той я гледаше с безумен поглед. Този път нямаше избавление. „Постъпих като глупава, сантиментална жена“ — рече си с горчивина Дияна.

В този момент тя видя как стената на кабината се отвори, оттам изскочиха двама мъже и се нахвърлиха върху смаяния космонавт. Беше спасена, целият ракетоплан беше спасен.

Зазоряваше се. На космодрума цареше трескаво оживление. Очакваха завръщането на похитения ракетоплан. Доктор Аскол Варо трудно понасяше тази суетня — телевизията разполагаше камерите си, репортьорите сновяха нагоре-надолу и търсеха подходящи обекти за тормозене. Той не се чувствуваше уморен, макар че не беше спал като хората няколко денонощия. Съвсем скоро в дневниците на космическите служби щяха да отбележат: „Инцидентът с отвлечения космически кораб приключи благополучно.“ Искаше по-скоро да срещне Дияна. Само за няколко дни, докато той мъчително изживяваше мисълта, че може да я загуби, неговата помощничка се бе превърнала в героиня.

— Какво да правим с пътниците, след като пристигнат? — заинтересува се представителят на Бърза медицинска помощ на космодрума.

— Закарайте ги в нашата клиника — отвърна доктор Аскол. — И пътниците, и екипажът ще преминат през психологически тестове. Ще проверим състоянието на нервната им система.

— Но какво да кажем на роднините им, които ги чакат?

— Престанете с тия роднини! Все те ли ще ни се бъркат? Не стига, че връщаме живи близките им. Нека почакаат още малко. Или искат да си имат невротици в къщи?

— А Сет Ланкони?

— Той ще остане на продължително лечение при мен.

Аскол беше почти убеден, че за известно време ще приеме като пациенти и членовете на „великолепната четворка“ от кораба, участвували дейно във всичките превратности на съдбата — бабата, момчето и младоженците. На тях много им се бе събрало — през тези решаващи дни. Да стискаш зъби пред лицето на опасността, да се бориш тя да бъде премахната и едновременно да играеш ролята на безгрижен пътник — това е в състояние да нанесе сериозни психически травми.

Над космодрума небето засия. Огнената струя от двигателите на ракетоплана прогони остатъците от нощта. Високо в небето, в усмивката на първите слънчеви лъчи просветнаха белите шапчици на спирачните парашути. Утрото настъпваше в розово и синьо.

Аскол разбута тълпата, която задръстваше изходните ескалатори. Прожекторите на телевизията правеха чакалнята по-светла от ден. В отвора на подвижната стълбичка се показва Дияна. Аскол размаха тържествуващо и двете си ръце. Тя го зърна и му се усмихна. После потъна в гората от обективи и микрофони, които искаха да увековечат благополучното завръщане на необикновения космически рейс.

— Как се справихте с лудия? Буйствуваше ли? — щракнаха няколко записващи устройства пред лицето на младата жена.

— Сет Ланкони е наистина психически разстроен човек, но неговото поведение не може да бъде приравнявано с това на лудите — сериозно отвърна Дияна. — След известно лечение в клиниката на доктор Варо, той ще бъде напълно нормален както преди.

— Как успяхте да го омагьосате и да изтръгнете управлението от ръцете му? — притискаха я от всички страни.

— Действувах според плана на комисията за екстремни ситуации в извънземното пространство — скромно каза Дияна Фрай. — Ще има пресконференция, на която ще съобщя подробностите.

В този момент журналистите забелязаха сред тълпата доктор Варо и се втурнаха към него. Заваляха и въпроси:

— Не считате ли, че медицинските служби не си гледат съвестно работата и допускат негодни за космонавти лица да си играят с живота на пътниците?

— Не, случаят с Ланкони е изключение — отговори Аскол, като си пробиваше път към Дияна. — Той обаче доказва абсолютната необходимост от електронен диагностатор и психогенни прегледи преди всеки полет.

— Вярно ли е, че Сет Ланкони ще бъде ваш пациент? Заслужава ли един човек, поставил на изпитание нервите на милиони, да бъде третиран хуманно?

— Медицината е длъжна да протегне ръка на всекиго, дори и на най-големия престъпник, а Ланкони изобщо не е такъв. Той е действувал в състояние на умопомрачение.

Най-сетне Аскол се добра до Дияна. Прегърна я и я разцелува. Съвсем не го беше грижа, че алчните очи на телевизионните камери, на холографските апарати щяха да направят тяхната интимност достояние на целия свят.

— Придумах майка ти да не идва на космодрума. Тук щяха да я смачкат — каза ѝ той. — На обяд и двете сте поканени у дома.

Дияна го погледна учудено, а после се притисна силно към него.

— Дано да не ми се сърдиш — продължи Аскол. — Помолих да пренесат багажа ти у нас.

Младата жена понечи да отговори нещо, но гласът ѝ се загуби в общата глъчка.

— От утре започваме да обучаваме в компютърния блок Лирбо. Имаме и други нови пациенти — надви околния шум Аскол.

Като гледаше колко сияйна е в този момент Дияна, той реши поне засега да ѝ спести ужасната новина за Леда и Мая.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА
ЗА ДА НЕ СЕ ЗАГУБИ СТРАДАНИЕТО

1

— Признай си, Емил, че не си надвиваш ината да се подложиш на лечение при нас — запя пак познатата си песен Аскол.

— Грещиш, докторе. Не искам да се оставям в ръцете ви, защото считам, че не е морално да се бъркате във висшата нервна дейност...

— Търсиш си оправдание! Тогава стани член на дружеството на здравните пуритани — на най-назадничавите хора! Избягай от клиниката: ще им дадеш много силен коз в ръцете — от гняв дори ушите на доктора бяха почервенели.

— Няма да предавам никого. Моето мнение обаче е друго: опасно е да се манипулира със съзнанието на хората. Представи си, колкото и невероятно да изглежда в наши дни, че те попаднат при недобросъвестни лекари, които започнат да изкористяват своите пациенти.

Аскол се овладя и се замисли над думите на човека, когото искаше да направи свой пациент. Колко дълъг път трябваше да измине общественото съзнание, докато се зачеркне угрозата от насилие върху човешката психика. Недоверието още съществуваше. Манипулация на съзнанието!? Ако все още се срещаха индивиди с нечиста съвест и лоши подбуди, те биха намерили хилядократно по-мощни средства за въздействие — органични отрови, с които може да се унищожи цял континент; всепроникващи лъчения, които за броени секунди биха превърнали човечеството в стадо идиоти; ядрени заряди, чиято експлозия е в състояние да пръсне Земята като зряла диня... Но това време за щастие бе отдавна отминало. Ами психиката? При зло желание чрез нея можеше да се моделира армия от роби или каста от властелини. Не, медиците заслужаваха несравнимо по-голямо доверие. Човечеството се бе справило с инфекциозните болести, сърдечно-съдовите заболявания и ракът бяха на път да бъдат победени, а неврозите се ширеха. Те застрашаваха бъдните поколения. Ще започнат да се предават генетично като част от интелектуалното ни и здравно наследство. Това ли ще се завещае на правнуците? В никакъв случай! Медицината трябваше да се намеси.

— Вярно е, Аскол, хората станаха могъщи като богове — продължи своята теза Емил. — Но дали разумът и волята им са на висотата на техническите и научните им познания?

— Има едно универсално лекарство срещу недоверието, Емил — времето. То ще излекува и тебе. Ала аз искам да ти спестя неговата мъчителна дозировка.

— А защо искаш да ме убедиш, че непременно съм сериозно болен и трябва да се лекувам? Да оставим настрана лекото главоболие и стомаха — чувствавам се напълно здрав.

— Това е привидно, Емил. Мога да ти докажа противното. Ще заснемем с лъчев мозъчен анализатор част от подсъзнателната дейност на твоята нервна система и ще ти я демонстрирам.

— Вие сте най-облагодетелствуваният пациент, в което и да било лечебно заведение, Емил — подхвърли една сутрин доктор Варо. — Имате пълен карт бланш да следите нашата работа.

— Това беше ваше собствено предложение, докторе. Може би някакъв нов начин на лечение?

— Е, видяхте ли нещо интересно?

— Запознах се по-отблизо с един от пациентите — Лирбо. Право да ви кажа, не разбрах за какво го държите. Изглежда ми напълно нормален.

— Това е така, Емил. Но ако го бяхте видели, когато постъпи — той беше съвсем луд. Станал бе неволна причина пред очите му да загинат неговите колеги.

Емил придоби напрегнато изражение.

— И какво направихте с него?

— Извърших рискована операция, заради която можех да загубя не само мястото, но и професията си, имаше усложнения. За щастие успяхме да се справим. — Аскол обясни същността на операцията и начина на наложилото се обучение след нея.

— И какво спечелихте с вашата интервенция?

— Как какво? Той е здрав! Никога вече няма да му тегне миналото.

— И мене ли искате да лишите от минало? — тъжно поклати глава Емил. — Няма да ви позволя. Там са скрити моята радост и моята скръб.

Двамата вървяха по дългия коридор, който завършваше пред кабинета по биотокова терапия. Вратата се отвори и отвътре излезе Дияна Фрай. Тя вече знаеше за трагедията на Емил и присъедини усилията си към тези на Аскол да убеждава осиротелия учен да не се осъжда на отшелничество.

— Научих, че критикувате нашата система на работа — усмихна се жената. — Не ви ли харесва клиниката?

— Клиниката е чудесна, само че не всичко, което става тук, е по вкуса ми — призна си Емил. — Не бих искал да се подлагам на подобен род лечение.

— Това си е ваша работа — каза Дияна, а после смени темата. — Току-що премина последният сеанс на Ланкони с лъчевия анализатор.

— И какви са резултатите? — заинтересува се Аскол.

— Нивото на агресивността е спаднало значително. Вече му разрешихме да се среща с годеницата си.

Предпазливо, без излишни подробности, докторът запозна Емил с историята на Ана Клос и Сет Ланкони.

— И него ли оперирахте да забрави миналото? — иронично подхвърли Емил.

— Не, лекуваме го по метода на внушението — направи се, че не е разбрал подмятането Аскол. — Подбудите за насилствените му действия бяха продиктувани, колкото и да е странно, от любов. Сега обектът на тази любов ни помага. Затова ни е значително по-леко.

— До крайности стигате само със самотниците...

Отново докторът направи усилие и преглътна откритото предизвикателство.

— Мисля, че съвсем скоро ще изпишем Ланкони — намери начин да промени опасната насока на разговора Дияна.

— Да, за Сет вече съм спокоен — подкрепи я докторът.

Аскол никога не би говорил така, ако знаеше какви нови затруднения с космонавта го очакваха.

— Извинете, че прекъснах разговора ви — в стаята при Аскол и Емил внезапно нахлу Дияна.

„Винаги идва тъкмо навреме, за да разсее надвисналите облаци“ — помисли си докторът, след като отново в увещанията си бе стигнал до задънена улица.

— Имам една хубава вест за теб, Емил. И макар да зная, че ще се натъжиш, дойдох да ти я съобщя веднага. Награждават посмъртно Леда за откритието ѝ, свързано с микси-вирусите.

И тримата замълчаха. Емил направи болезнена гримаса, но сетне се овладя и с привидно спокоен глас каза:

— Благодаря, Дияна. Тя го заслужаваше. Аз като че ли не успях да прозра нейния талант. Попречих ѝ да извърши проучванията си.

— Не започвай отново с угризенията — спря го Аскол.

— Такава е горчивата истина. Трябва и на вас да я кажа. Леда ме молеше да замине за Марс, за да продължи изследванията си, но аз не ѝ позволих. Уплаших се да не загине там. Искаше да вземе и детето със себе си. Възпротивих се остро — той бе забравил, че вече им бе говорил за това.

— Ти си мислел само за тяхната безопасност — не виждаше как да го утеши Дияна.

— Да, но ако тогава се бях съгласил, сега те щяха да бъдат живи.

Без да каже нито дума още, Емил излезе от стаята и бавните му, провлечени стъпки отшумяха в глухия коридор. Чувствуваше, че не може вече да търпи ни секунда присъствието на други хора. Тяхната доброжелателност, търпението и състраданието им го дразнеха. „Единствено самотата е в състояние да ме излекува“ — се набиваше в съзнанието му.

Тръшна се на леглото и посегна към шкафчето с успокоителните лекарства. После се отказа и зарови глава във възглавницата. Как за един миг животът му, бликащ от щастие, се бе превърнал в кошмар. Искане да го изтръгнат от него. Защо? Можеха ли да му върнат жената и детето?

В кабинета по биотокова терапия имаше трима души — Дияна, Аскол и Емил. Те седяха пред сензорния екран и очакваха репродуктивния филм, заснет от мозъчния анализатор. Емил все още усещаше докосванията на биоелектродите до черепната си кутия. Струваше му се, че някой грубо и безцеремонно бе тършувал из нежната материя на неговия мозък. Защо се бе съгласил на този цирк? Какво щяха да му докажат с него?

Екранът присветна и лампите в помещението автоматично угаснаха. Море — безбрежна шир. И един ослепително бял кораб. В кабинета се разнесе мирис на солена вода и водорасли. На палубата имаше шезлонги. В един от тях по бански костюм се бе излегнала Леда. Емил потрепера. Това бе първото им пътуване до Африка преди десетина години. С кофичка и лопатка пред басейнчето в краката на майка си играеше Мая. Изведнъж детето и майката изпищяха. По лицата им се изписа ужас. От водата излизаше някакво чудовище с безформена маса. Приближаваше се към тях, а те викаха, викаха...

Смяна на картината. Безкрайни савани, сред които тук-там стърчеше някой баобаб. Емил добре познаваше местността. Това бе резерватът Серенгети, където бяха ходили с Леда и Мая. Стадо антилопи... С огромни скокове в далечината се носеха жирафи. Мая бе облечена със зеленикаво-кафява маскировъчна дреха. Емил носеше оръжие, макар че животните в резервата бяха държани на разстояние от туристите чрез действащо в околността защитно силово поле. Но какво е това? Мая и Леда уплашени тичаха към него. Не е възможно — преследваше ги лъв! Той ги настигаше. Емил посегна към оръжието си. И в този миг лъвът се преобрази в огромна амеба, която застрашително протягаше протоплазмените си крачка към момичето и майката. Всеки момент щеше да ги обхване с отвратителните си пипала. Те молеха за помощ.

— Стига! Стига! — Емил стискаше очите си с ръце и крещеше. В салона стана страшно тихо.

— Прости ми — почти шепнешком промълви Аскол. — Не съм ти разигравал театър. Искях само да ти покажа колко разстроена е психиката ти. Всеки твой семеен спомен асоциира с ужасната трагедия. Става подмолно, подсъзнателно. Дори не го усещаш, но то разяжда устоите на нервната ти система. Ето каква е твоята болест. Невидима и опасна.

— Какво искате от мен? — остро се обърна Емил към двамата.

— Да приспим неприятните възпоменания. Поне докато се стабилизираш.

— Не мога да се подлагам на експерименти. Отвращавам се от насилническото вмешателство в най-уязвимите и възвишени сфери на природата.

— Не се прави на светец, Емил — ядоса се Дияна. — Какво ще кажеш за вашия Институт по мутантна биология, където си играете с природните дадености? А за генното инженерство?

— Не сме посягали никога върху хора...

— Това не е оправдание. Ако се наложи, ние също трябва да се подложим на изпитание. Генотехниката се стреми да създаде оптималния човешки вариант — хомо оптимус — продължи Дияна.

— Нямам никакво намерение да ставам свършен — както винаги възрази Емил. — Искам да ме оставите на мира, за да изживея живота си такъв, какъвто съм си — с неспокойния ми сън, с угризенията и депресията, които ме преследват.

— Що за странна птица е тази възрастна дама Сола Сегура? — Емил пресрещна Дияна и Аскол след визитацията им.

— Тя е една от героините от похитения ракетоплан — отвърна Дияна и прехапа устни, поглеждайки виновно Аскол. Без да иска се беше издала. Уговорката им беше, доколкото е възможно, да не тревожат Емил с историята за ракетоплана, с близкото присъствие на балдъзата и зет му, които също бяха в клиниката. Това само щеше да усили болката му по загубеното семейство и да затрудни лечението, ако, разбира се, той приемеше да го лекуват.

— И защо тази жена е при вас? — механично попита Емил.

В същото време мислите му се рееха. Нима бе възможно? Отдал се всецяло на своето нещастие, той бе допуснал да му се изплъзнат нишките на вълнуващите го доскоро събития — отвлеченият ракетоплан с Тони, Ева и Виктор. Какво ли бе станало с тях? Аскол усети неговото състояние и се помъчи да отклони мисълта му със странични подробности. Беше късно. Трябваше постепенно събитията да се представят такива, каквито са. Истината и само истината — това бе пътят за спечелване на доверието на Емил.

— За да я откъснем от страха, който е преживяла, макар че старицата се държа великолепно по време на спасителната операция с ракетоплана — отговори на последния въпрос Аскол.

— Но тя съвсем няма вид на уплашен човек...

— Защото вече сме заличили неприятните моменти от преживяното.

— Искате да кажете, че тя няма спомени? — ужаси се Емил.

Дияна кипна. Беше я яд на несъобразителността, която допусна.

— Вижте какво, Емил — остро реагира тя. — Ако смятате, че всичко, което е заседнало в съзнанието на човека, е необходимо, това си е ваше мнение. Обаче самият живот ви опровергава. Знаете ли какво щеше да стане, ако мозъкът съхраняваше цялата информация, която получаваме? Щяхме да полудеем. За щастие организмът ни е пригоден така, че да забравяме...

— Ние помогнахме на старата жена да забрави само онова, което би я объркало в по-нататъшния ѝ живот — този път Аскол трябваше да връща спокойния тон на разговора. — За нея смисъл има единствено това да осъществи заветите на покойния си съпруг и да отиде на Луната. Никой няма да я лишава от тази възможност. Тогава защо да я оставяме да се измъчва, като се сеца как веднъж не е успяла да постигне мечтата си? Бихме ли могли да предвидим какви ще бъдат последствията за нейната напреднала възраст?

— Но как ще погледнат хората на загубената ѝ памет?

— Паметта ѝ нищо няма да загуби — само ще се прочисти от сковаващия страх на един ненужен спомен.

— Сола Сегура не може да живее извън събитията. Нали все ще стане дума за инцидента, в който е участвувала. По какъв начин ще реагира тогава?

— Когато съвсем скоро тя наистина достигне до Луната, за нея нищо друго няма да има значение. И вече ще можем да отпусим спомените ѝ...

— Кой ви дава право да се месите в личния живот на хората? — възмути се Емил.

— Грижата за тяхното здраве и отговорността за последствията за околните — отговори поразколебано Аскол.

— Не ви ли е дошло на ум, захаросани хуманисти, вместо да лишавате пациентката си временно или постоянно от неприятни спомени, да превърнете преживяното от нея в незабравим миг? Да я издигнете като силна личност в собствените ѝ очи?

— Това изисква много по-продължителни усилия, а ние се стремим Сола Сегура час по-скоро да предприеме мечтаното от нея пътешествие — имаше готов отговор Аскол. Кой знае защо той не прозвуча убедително и на него самия.

Тримата вървяха заедно по дългата алея в парка на клиниката. Беше хубав летен ден. И на Дияна, и на Аскол, и на Емил им беше ясно, че бе дошло време да се докоснат и до по-болезнени теми.

— Доколкото разбрах, при вас сте задържали и други пътници от ракетоплана — подхвърли Емил.

— Момчето, което по неволя бе замесено в спасяването на отвлечения космически кораб, като най-впечатлително, е засегнато най-силно. Така поне ме уверяват изследванията с ретроспектора.

Аскол се поколеба дали да изложи по-подробно своите наблюдения и продължи да обяснява:

— Разбира се, на пръв поглед нищо не личи. То е весело, разговорливо, държи се нормално. Само че дълбоко, подсъзнателно се е загнездило напрежението от прекараните в очакване за спасение часове в ракетоплана. И един ден, който знае, може би това ще подкопае психиката му, ще утежни генетически поколението. А аз като лекар не мога да го допусна.

— А какво е положението на Ева и Виктор? Нали и те са при вас?

— Най-бързо се разсейва фонът на задържащите процеси, породени от инцидента в ракетоплана, именно при младоженците. Те са били, ако мога така да се изразя, защитени от тяхната любов. Силните положителни емоции са възпрепятствували до голяма степен за вкореняването на страховата психоза от възможното нещастие. Изпитанията се понасят винаги по-лесно, когато са споделени.

— Още колко време ще ги задържите в клиниката?

— Не много дълго. Само за няколко лечебни сеанса.

Както вървяха, внезапно Емил пребледня и зави бързо в обратна посока. Дияна и Аскол го погледнаха в недоумение.

— Отпред на една пейка зърнах Тони — със задавен глас обясни той, сецайки се едва сега за кое момче току-що му бяха говорили. — Не знам дали ви е известно, но той беше приятел на моята дъщеря. Какво ще му кажа, ако ме попита за Мая?

Настъпи тягостна пауза, в която се дочуваше само хрущенето на настлания чакъл по алеята.

— Нима ще посегнете и върху спомените на момчето? — наруши мълчанието Емил.

— Вие нямате ласкаво мнение за нас — постара се колкото може по-леко да се изрази Дияна. — Само ще стабилизираме психиката му по метода на внушението — това, което предлагаете за Сола Сегура. Неговата младежка впечатлителна натура има нужда от убеждението, че това, което е преживял, не е неприятен сън. Участието на момчето в спасителната акция, проявените от него твърдост и решителност — ето кое трябва да остане като емоционален фон, върху който ще се изгражда характерът му. Едно силно сътресение в неукрепнала възраст

може да направи човека боязлив, а постоянното напомняне за преживяното нещастие — меланхоличен.

Емил почти не слушаше.

— Понякога ми се струва, че вие сте жестоки хора — промълви той, като се чудеше дали трябва да се среща с Ева и Виктор, и какво можеше да си говори с тях.

Аскол и Дияна бяха в кабинета, когато аудиовизуалният сигнал предупреди — пред вратата някой чака.

— Влизай, Емил — кой знае защо се почувствува неудобно докторът.

— Дойдох да се сбогуваме — каза новодошлият и побърза да продължи, за да не го прекъснат, което очевидно се канеше да стори Дияна. — Съобщих решението си и на Стефан.

Замълча малко и добави:

— Време е за смяна на оператора в ретранслаторната станция на астероида.

После му се видя, че жената го гледа с укор и малко виновно занарежда:

— Вие направихте всичко, което зависеше от вас, за да ме накарате да се лекувам.

— Но ти не ни вярваш — тъжно изрече Дияна.

— Не е точно така. Имах възможност да се убедя колко съвестно работите. Приключихте благополучно инцидента с ракетоплана. Сет Ланкони ежедневно се подобрява. Лирбо е напълно възстановен. Как ще ви се отблагодари? Сола Сегура спокойно ще дочака новия полет до Луната. Кой ще се усъмни в нейното щастие? Срецнах се и с Ева и Виктор. Разбрах, че няма да си спомнят с лошо за своето неочаквано прекъснато сватбено пътешествие. Вярвам, че и Тони — сърцето не ми даде да говоря с него, — ще си отиде отгук с мисълта, че е преживял нещо неповторимо и се е държал мъжки в трудните моменти. Колко от тези хора щяха да бъдат така спокойни и уверени в себе си без ваша помощ? Ами останалите, на които сте вдъхнали упование?

— А ти, Емил?

— Оставете ме. Аз съм безнадежден случай. Не по ваша вина. Предупредих ви — винаги съм се възмущавал от мисълта, че мога да се лиша, макар и временно, от спомените за любимите ми хора, колкото и мъчителни да са те. Не искам да се откажа от страданието, защото ще загубя доброто, живеещо в мен. От мъка хората или се

озлобяват, или се облагородяват. Сега си мисля за Леда и Мая само хубави неща. Какво би останало от мен без горчивината от неповторимата загуба — едно самонадеяно същество. Освен това справедливостта изисква да се накажа за небрежността и отстъпчивостта ми, стрували два човешки живота. Затова ще заживея сам. Моето страдание е техният паметник. Мястото, където мога да им се поклоня...

— Уверен съм, че вършиш голяма грешка, като се осъждаш на страдание и самота — реши да се намеси Аскол. — Вярвам, че един ден ще се сетиш отново за нас, ще надживееш кризата. Ти си нашият голям неуспех, Емил.

— Не искам да ви обвинявам за начините, по които работите. Вие сте добросъвестни хора.

— Не, не, сигурно нещо ни се изплъзва — замислено каза Дияна. — Някои от твоите упреци навярно са основателни...

— Тогава сдобрете се със здравните пуритани.

— О, не ми напомняй за тях — въздъхна Аскол. — Нима толкова хора могат да бъдат едновременно заслепени и абсолютно неправи? Очевидно е, че ни предстоят още доста усилия, за да открием истината. Сами няма да се справим. Нека Световната здравна организация да отсъди какви са нашите заслуги и каква е нашата вина.

Емил много искаше да каже нещо хубаво и трайно на тези добронамерени по своему и всеотдайни лечители.

— От човека остава само онова, което е направил за другите — погледна ги в очите той. — Другото поглъща вечността — безпощадният Улей на времето.

— Мислиш ли, че някога ще си спомнят за нас? Времето ще хвърли забравата върху всичко — добро или зло, — което сме сторили.

— Никой не ще успее да ви отнеме вашата собствена правда — завърши Емил. — Прощавайте.

Аскол изпрати с поглед през прозореца излизания от портала на клиниката Емил и неусетно въздъхна с облекчение. Все пак всичко се бе развило съвсем благополучно, така както се бяха уговорили със Стефан Кречет.

— Сега вече мога да ти кажа — обърна се директорът на клиниката към своята помощничка. — Отървахме нашия пациент от съдебно дирене и процес, които сигурно съвсем щяха да сринат наранената му психика.

Дияна си достави удоволствието да го погледне с огромни недоумяващи очи.

— Нима не си чувала за търсене на отговорност за небрежно изпълнение на служебните задължения, което е довело до трагични последици? — продължи Аскол. — Нещо подобно заплашваше и Емил. И въпреки всеобщото ни съчувствие, той щеше да бъде изправен пред съда, заради неволното си съучастие при смъртта на Леда и Мая.

Психоложката продължи да се преструва на смаяна.

— Не ми се сърди, че веднага не ти се доверих — почувствува се неловко от искреното ѝ недоумение докторът. — Тайната не беше само моя. Така се бяхме уговорили със Стефан... Знаеш, че обществото има свои принципи за вината и наказанието. И според тях Емил щеше да получи присъда от две години общественополезен труд в космическа изолация. Със своето доброволно решение да се оттегли на астероидите той премахна необходимостта от съдебни формалности.

Дияна наблюдаваше своя съпруг и се бореше между огорчението и снизхождението, които я обземаха. Нима Аскол наистина допускаше, че тя никога няма да се досети за играта им със Стефан? За какво я бяха сметнали — за добричка и наивна самарянка, която живее в своя идеализиран свят на доброта и заблуди? Но тя преди тях беше преценила основното: общественото наказание — ето какво всъщност бе липсвало на Емил и заедно с мъката му го бе тласнало да възстановява справедливостта, налагайки си доброволно собствено наказание. Прозря и благородния заговор на Аскол и Стефан, който

едновременно защитаваше и интересите на обществото (законът си е закон!), и спестяваше на нещастника допълнителните страдания за нещо, от което самият той достатъчно се измъчваше. Включи се в подготовения от двамата сценарий, където ѝ отреждаха ролята на статистка. Не им се сърдеше, че я бяха държали в неведение, защото бе сторено с добри намерения. Те са разчитали, че най-талантливият артист е непредубеденият, страхували са се, че е по-уязвима емоционално и ще се издаде. Сега продължаваше да играе, за да не ги лиши от удоволствието на победата, да не засегне мъжкото им превъзходство. И все пак чисто женската ѝ чувствителност бе дълбоко наранена. Аскол я бе пренебрегнал, страхувайки се за служебните си интереси. Нищо не го оправдаваше — дори това, че е пазел чужда тайна. Нима даже след спасителната експедиция до ракетоплана той все още се съмняваше в способностите ѝ да се справя и с най-сложните житейски ситуации?

На Дияна ѝ беше трудно да си представи, че въпреки особеното си психично състояние, Емил е нямал ясна представа за последствията от грешките си при трагедията във вивариума. Не бяха ли всички те подценили прозорливостта му? Или и той от своя страна играеше собствена благородна роля?

Дияна се възхищаваше от гениално простата от психологична гледна точка идея на своя съпруг. Най-сигурният начин да се накара един наранен и честолюбив човек като Емил да отиде на астероидната станция е да му се говори непрекъснато обратното. Само че доброволният изгнанник бе решил да остане там завинаги, което несъмнено излизаше извън предназначения спасителен план на неговите доброжелатели. Така че борбата за съдбата на бъдещия космически отшелник продължаваше. И Дияна Фрай вярваше, че последната дума в нея все пак ще има тя.

ГЛАВА ПЕТА
СЯНКАТА НА ГОДИНИТЕ Е НЕСИГУРНО
УБЕЖИЩЕ ЗА СПОМЕНА

Когато транспортният ракетоплан със свършените си изкуствени сетива внимателно опипваше почвата на малкия космодрум, Емил бе изпаднал в унеса на безразличието. Бе оставил зад себе си всичко и всички, на които държеше. Колко мило от страна на Дияна, Стефан и Аскол, че нито за миг не му бяха споменавали за общественото порицание, което го очакваше. Естествено в къщата на обесения не се говори за въже. Но нима те си бяха помислили, че в психическата си депресия той не си дава сметка какво му предстои? Едва ли. Просто го щадяха. Но не от съда се страхуваше Емил, а от изключителния хуманизъм на обществото, което би му поставило много мека за неговата вина присъда. Затова Емил реши да изпревари събитията и сам да си наложи единственото според него справедливо наказание — заточение за цял живот.

Прожекторите на кораба докоснаха блестящата повърхност на станцията и тя заискри в цветовете на дъгата. Милиони малки огледалца улавяха, пречупваха светлината, подреждаха я в спектрални ивици, които постъпваха в спектрографското устройство. След това и най-незначителните количества топлинна енергия се складираха в енергийната база. Тук, далеч от Слънцето, бе необходимо да се постъпва така скъпернически.

Гледката от преливащите се разноцветни огньове бе приказна. Емил бе очарован от първия си досег със станцията. Сякаш присъствуваше на слънчевия изгрев сред кристалните ледници на Антарктида. Видението му напомняше и за вълшебно красивите полярни сияния на земния Север. Стана му дори приятно — бе си избрал красива затворническа килия, където смяташе да остане задълго. Завинаги...

Станцията работеше в автономен режим — сама си осигуряваше всичко необходимо за жизнените процеси. Веднъж в годината, когато обикновено подменяха персонала от един човек, попълваха и запасите от храна и кислород. Останалото време бе самота.

Астероидната ретранслаторна станция предлагаше много по-сурови условия на живот, отколкото нейните изкуствени посестрими, които кръжаха в орбити, значително по-близки до Земята. При построяването ѝ трябваше да се съобразяват с особеностите на самата миниатюрна планета. А тя съвсем не беше настроена гостоприемно към живите същества. И все пак хората бяха победили трудностите, бяха защитили правото си на откриватели и завоеватели на космическите тайнства...

Емил завърши контролния преглед на уредите и системите и се отправи към креслото на Морфей. Предпочиташе това кътче за ускорена почивка, където само за три часа възстановяваше силите си.

Вътрешността на станцията бе съобразена с работата на апаратурата, която се вместише в нея, но преди всичко държеше сметка за функционалните възможности на човека. Строгата геометризация и култът към правоъгълника на обикновените жилища от недалечното минало бяха отстъпили място на стремежа да се подчини пространството, обемът и формите на законите на живата природа. Според принципите на архитектурната бионика в сградата имаше микроклиматично ядро, покрито с прозрачен купол. Освен за астрономически наблюдения, това бе чудесен кът за съзерцание и почивка. Всички останали помещения бяха отделени едно от друго, но свързани с ядрото. Стълба водеше към покрива, където просторната тераса-солариум имаше формата на пръстен. Макар и далече от силните слънчеви лъчи, които така приятно грееха на Земята, понякога Емил с удоволствие излизаше горе. Там му напомняше за земните плажове.

Както разпределението на помещенията, така и целият интериор и мебелите бяха съобразени с природните форми и физиологията на човека. Столовете-кресла бяха еластични и поемаха извивката на тялото. Кухнята бе своеобразна, много рационална автоматична лаборатория, обградена с шестостенни шкафове. Те се зареждаха направо от складовете за хранителни продукти. Таваните и стените светеха, като в зависимост от настроението на обитателя променяха тоналната си наситеност. Регулирането на всички процеси ставаше със сложна апаратура, която заемаше три четвърти от цялото пространство.

Емил нагласи биоелектродите и преди да заспи в креслото на Морфей с ужас си помисли, че отново ще го споходи кошмарният сън за гибелта на Леда и Мая. Но нали той самият си бе избрал такава съдба.

Откакто Емил напусна клиниката, Аскол заработи сякаш с ожесточение. Дияна добре разбираше неговото мъчително раздвоение. От една страна, той честно бе положил всички сили да убеди Емил да остане на лечение при тях, тласкайки го чрез породеното по този начин желание за противодействие към спасителния астероид. От друга страна, бе дълбоко засегнат, че пациентът не прие по принцип неговите методи на терапия. Сега навярно искаше да докаже на самия себе си, че е бил прав. Или се мъчеше да удави болката от загубата на един човек, чиято трагична съдба, странно смесила се с техните, им бе станала близка.

— У Ланкони има значително подобрене — сподели впечатленията си с Аскол Дияна. — За първи път срещата му с Ана премина гладко и спокойно. А тя, горката, откакто завърши злополучният му рейс, непрестанно плаче.

— Ако по този начин може да се изкупи вина.

— Ти не си в състояние да схванеш чувствителността на жената — засегна се малко Дияна.

— Не е там работата, мила. Въпреки че съм оптимист, все още се страхувам за Ланкони. Преходът към така наречената криза на угризението за него все още не е отминал. И се колебая с какво лечение да продължа.

— Искаш да кажеш, че след като осъзнае същността на постъпката си, той ще започне да се срамува от нея?

— Нещо повече — ще се измъчва от мисълта, че е причинил страдания на хората около себе си.

— Защо тогава не подтиснем изцяло спомена у него?

— А няма ли така да го лишим до голяма степен от неговата човешка същност? Да отнемеш слабостите на човека — това също е грабителство...

— За първи път те чувам да се произнасяш по този начин — учуди се Дияна. — Сякаш слушам Емил. Да не би да си преоценил досегашните си методи на работа? Къде остана у теб

непримиримотта и към най-малките психически отклонения? Нали всичко, което е добро за хората, е оправдано?

— Какво значи добро, Дияна. За ловеца на птици е „добро“, ако затвори своята плячка в клетка. Но какво мисли по този въпрос жертвата? — А после за още по-голяма нейна изненада продължи. — Реших да възвърна всички спомени на Сола Сегура, преди отново да полети към Луната. Тя е чепата жена и ще издържи бремето им. Не смяташ ли, че е по-добре да не я лишаваме, макар и временно, от незабравимите ѝ преживявания и възможността да ги сподели с някого, а?

Дияна удивено го изгледа. Наистина, много се бе променил Аскол след продължителната психическа схватка с трагичната непреклонност на Емил. Колкото и да се бунтуваше на моменти срещу прекалената експанзивност на своя ръководител, срещу рискованите му ходове, колкото и да го осъждаше за някои крайни решения, психоложката винаги го бе поддържала пред другите. Всъщност неговата непоколебимост я очароваше. Но дали сега бе моментът да се връщат назад? Та едва-що със случая Лирбо бе доказано правото за лекарска интервенция и в най-заплетените сфери на психическата дейност. Както Аскол бе предсказал, Лирбо, след възстановяването на предишните му познания, отново ставаше пълноценен човек, освободен завинаги от страховата психоза.

— Връщане назад няма да има, Дияна — сякаш разгада мислите ѝ докторът. — Моите убеждения за правата и задълженията на лекаря-психиатър и неврохирург не са се променили. Трябва да открием онзи метод, при който да лекуваме с възможно най-малка намеса. Да станем по-деликатни. — Аскол замълча за малко, а сетне добави: — Може би наистина съм станал по-сантиментален. Нали не отговарям вече само за себе си.

Младата жена почувствува непреодолимо желание да погали рано посребрените коси на това голямо добро момче.

— Доктор Варо, побързайте — внезапно прозвуча диктофонът в кабинета. — Ланкони пак буйствува. Нахвърля се върху годеницата си.

Отново бе дошъл момент за контролния преглед. Веднъж в денонощието Емил, който се ръководеше от земните представи за времето, сравняваше показанията на различните уреди в ретранслаторната усилвателна станция. Откакто в далекосъобщителната техника навлезе лазерният телефон, планетите от Слънчевата система имаха надеждна връзка помежду си. Тънката нишка от светлинна енергия, приютила множество човешки гласове, се протягаше като приятелска ръка през пространството. Там, където разстоянията бяха по-големи, създадоха усилвателни станции, за да компенсират затихването на сигналите по трасето. А астероидите бяха чудесни междинни площадки. През тях преминаваха най-натоварените лазерни телефонни линии от Земята през Марс за Юпитер — крайната точка от досегашните космически завоевания на хората. Емил си бе избрал именно такава каменно късче, незначителен астероид, чийто диаметър можеше да се измери с разстоянието между два земни града. Една невидима с просто око пращинка върху звездния небосклон.

Страшно бе дори само като си помислеше за неизброимите светове, които блещукаха там. Милиарди звезди-слънца, още повече планети, спътници и всевъзможни късове материя, разпръснати из безкрайните простори на Вселената. И всичко това се движеше с фантастична скорост, бягаше, надпреварваше се. С кого? С вечността и безкрайността ли? Бързаше към Края или към Началото — все още никой не знаеше. Лесно бе да загубиш ума си сред тоя хаос. И все пак, ако нещо спасява човека, това е мисълта за останалите хора. Живееш сред тези несъвършени същества. Колко пъти си ги ненавиждал за тяхната дребнавост, егоизъм, тщеславие, но достатъчно е да си помислиш, че няма да ги има събратята по разум и схващаш, че си неразривна част от техния свят и без тях си загубен.

Разбира се, отшелници винаги е имало. Но едно е да се усамотиш в пустинята, в дебрите на планината или дори на безлюден остров, а съвсем друго е да потънеш из незнайните дълбини на Вселената, където твоето място е означено с няколко цифри на небесни

координати. Да, само тази звездна пустота, пълната самота можеше да бъде изкупление за най-голямата грешка, която бе извършил в живота си.

В първите месеци след като напусна клиниката и пое трудния си път Емил обичаше да се самоизмъчва с подобни мисли. Продължаваше да му се струва, че това е единственият начин да подхранва скръбта си и да поддържа спомените си живи. Тук, на много хиляди километри от родната планета, нямаше кой да му попречи. Бе помолил дори никой да не го търси от Земята.

Емил се отправи към командното табло. Върху него с един поглед можеше да се обхване цялостното състояние на линиите — силата на звука в каналите, степента на смущенията по трасето, паразитните космически шумове, преслушванията, изтичането на енергия от носещия сигнал. Синята светлинка на светещите цифри вдъхваше спокойствие: всичко е наред. Зад нея се криеше готовността на автоматите да се намесят и при най-малки отклонения в режима на работа. По време на силни слънчеви изригвания понякога в линиите за връзка настъпваше объркване. Тогава автоматично регулиращите устройства се задействуваха. Компютърът, главният мозък на станцията, подаваше необходимите нареждания и приборите обикновено се справяха сами. А ако задачата се простираше извън възможностите им, алармираха човека-оператор, на когото се падаше голямата отговорност да каже последната, решаваща дума.

Емил смяташе, че сътрудничеството му с изкуствения интелект на станцията ще поддържа духа му. Вярваше, че това единствено ще му е необходимо, за да прекарва времето си върху една от брънките на Общопланетарната съобщителна система. Или само се преструваше, че вярва. Той всъщност като че ли не държеше повече на нищо.

— Отделихме Ланкони в шоквата зала, без да му даваме никакви успокоителни препарати — докладваха на шефа на клиниката и на неговата помощничка за случая.

— Някакви неприятни последствия от пристъпа?

— Не, успяхме да изтръгнем Ана Клос, преди да ѝ е навредил. Жената се отърва само с уплахата, че иска да я удуши.

Аскол погледна в монитора на шоквата зала. Вътре като звяр в клетка се разхождаше Ланкони. Удряше по стените с каквото му попадне. Мъчеше се да изскубне или повреди монтираните уреди и след като не успяваше — беше предвидено да издържат и на по-значителни насилия — изпадаше в шумна ярост. „Къде е сега Емил, за да види защо понякога търпението и тактът ни изневеряват — помисли си докторът. — Ако бях третирал Ланкони със суровите методи на лечение, нямаше да има рецидив. По-добре е да се престареем в «обработката», отколкото да треперим пред «ненамесата».“

— Емоционалната му памет определено гравитира към отрицателните преживявания — обърна се докторът към своите сътрудници. — Какво показва химичният анализ на мозъчното равновесие?

Осведомиха го за състоянието на биогенните амини. Нивото на серотонина бе спаднало под критичното равнище, а норадреналинът се бе повишил значително.

— Носите тежка отговорност, че не сте ми докладвали веднага за промените — ядоса се Аскол. Това не беше случайно. Серотонинът бе ключът за подобряване паметта на положителните емоции, а норадреналинът влияеше върху отрицателните. — Изрично предупредих да се следи непрекъснато съотношението на биогенните амини.

— Промяната настъпи много рязко — объркано се заоправдаваха сътрудниците.

— Пригответе веднага операционната — нареди началникът на клиниката, у когото Дияна съзря истинския Аскол — непримириим в

сложните ситуации, търсещ риска. — Дайте упойка на Ланкони и се молете всичко да мине успешно. Иначе ще има наказания.

— Пак ли ще работиш с трапанатора? — изуми се Дияна. — Забрави ли за Лирбо — как се отървахме на косъм?

— Този път ще се задоволя да присадя само стимулиращи електроди в мозъчния център, контролиращ нивото на серотонина в организма. Разчитам, че това биологически активно вещество ще възвърне приятните усещания от миналото у Сет, ще му спомни за любовта, която е изпитвал към Ана.

Обаче Дияна знаеше, че емоционалната памет трудно се възпроизвежда по волеви начин. Напротив, доста често тя се изплъзваше несъзнателно от контрол. Какво гарантираше тогава, че утре Ланкони, без дори да подозира, няма отново да стане жертва на отрицателните си норадреналинови реакции на паметта? Дали лошото нямаше да надделее над доброто?

— Ако се налага, ще премахнем центъра на агресивността — даде отговор на безпокойството ѝ Аскол.

— Пак се увличаш — срязва го Дияна. — Здравните пуритани ще ни обявят война.

— Та нали отдавна сме кръстосали шпагите си с тях? Няма да ме уплашат.

Аскол бе възбуден и раздразнен и нарочно премълча, че днес бе получил, макар и временно, официалното разрешение на Световната здравна организация да оперира по своите методи. Отново нерешителността на висшестоящите бе взела връх.

Емил бе съзнавал и преди, че ще му бъде тежко в самота. Но никога не си бе представял до каква степен тя ще го тласне към размисли.

Какво бе загубил, отдалечавайки се доброволно от обществото? Възможността да грее душата си на огъня на неговата интимна всеобхватност. Бе погазил установеното човешко пространство, за да се пресели в другото измерение — враждебно и подтискащо. Навярно личността тук преставаше да съществува, защото тя нямаше възможност да преосмисли такива жизнено необходими понятия като вътрешно и външно, отворено и затворено, обществено и лично, огромно и миниатюрно, интимно и всеобщо, близко и далечно... Бе загубил сравнението. На този астероид времето и пространството се трансформираха единствено в самота и безкрайност.

Постепенно Емил се докосна до една истина, на която в обикновения живот никога не бе обръщал внимание: хората съществуват само в определени духовни и материални сфери. Това ги е събрало заедно. Така са възникнали и селищата — един вид доказателство за победата на разума и реда над сянката на хаоса, център на мечтата, на духовното и изкуствата, и едновременно с това на обикновеното, на делничното, на жизнената необходимост. Тълпите са се събирали в огромни амфитеатри. По-късно стремежът за удобство и уют е взел връх — улиците, площадите... Без да се игнорират и местата за развлечение.

Идвайки на ретранслаторната станция, той си бе въобразил, че ще погази всички основни принципи на човешкото общество. Не случайно операторите на ретранслаторните станции често ги сменяха. Далеч от освежаващата струя на хорския поток за по-дълго оставаха само доброволците и осъдените. Затова на Емил му бе необходимо да си изгради собствен град, в който да заложи поне някои от принципите на общественото пространство. Той си спомни как някога японците подреждали своите градини. Вечната борба за територия, за късче земя ги е правела изобретателни и вглъбени. Те били ненадминати във

философския израз на отношенията между природата и човека. В един от техните манастири е бил поставен камък, който оставал невидим от каквито и пространствени точки да се разглеждал. С това са искали да събудят творческото начало у себе си. Но не беше ли обрекъл предварително на провал своите творчески сили Емил, след като дойде тук? Можеше ли да се задоволи той с ролята на митичен основател на един въображаем свят, който се изчерпваше с кръглите илюминатори на ретраслаторната станция и безизразната пустота на черното небе отвъд?

Дияна и Аскол седяха сами в просторния кабинет за свободни разговори и творчески дискусии на втория етаж на клиниката. Занимаваше ги една и съща мисъл — нима напрегнатата им работа ги бе отклонила толкова от останалата част от ежедневието, че така рядко осъзнаваха моментите като този сега? Дияна си спомни какво казваше майка ѝ: „Животът не е само да прекараш заедно с някого на работното място.“ Тогава ѝ се струваше, че възрастната жена си търси причини да недоволствува от Аскол, но вече не бе съвсем убедена в това. Всъщност съвместното им денонощие с доктора беше изпълнено почти само с бдене — дежурства в клиниката, грижи за болните. Винаги имаше някакъв спешен случай, имаше нужда от присъствието им. И те се раздаваха, ограбвайки личния си живот.

— Стана това, от което се страхувах — даде глас на общото им настроение Аскол. — Обрекох те на монотонно съществуване.

— Не можеш да наречеш нашия живот монотонен — възпротиви се Дияна. — Всичко друго, но не ни е скучно.

— Забеляваш ли, че ние нямаме приятели. Не ходим никъде. Говорим само за работа.

— Не си прав.приятели са ни всички, които лекуваме. Ти сега утвърждаваш нови, революционни методи на лечение и това ти харесва, нали?

Аскол замислено кимна.

— Аз те обичам и искам да бъда с тебе — продължи Дияна. — Повярвай ми, не мога да имам друга мисъл, друго щастие освен твоето, Аскол. Думите ми са банални, но най-важното е, че ги чувствавам вътре в себе си: не бих заменила досегашния си начин на живот за нищо на света. Така сме най-близко един до друг и това ми стига.

Младата жена замълча. Тя се страхуваше от опасенията си. Не се ли превръщаха понякога те в изсушени манияци — лекари и психолози, които на всяка крачка виждат психически депресии? Не преувеличаваха ли значението на сблъсъците, страданията и угризенията за равновесието на хората? Можеха ли да ги скрият под

стъклен похлупак? За да се развива, на човечеството са му нужни противоречия, отрезвяващи шокове. За какво общество се бореха всъщност те? За спокойни и организирани обитатели на хармонични градове, които да прекарват времето си в целесъобразни полезни занимания? Нима там нямаше да се срещат дори любовни разочарования? Та нали ще се умира от скука! Развитието ще спре. Не, те не можеха да станат съучастници на един такъв привидно безметежен, но изкуствен, подложен на деградация свят...

През прозорците надничаше приветливо слънцето и сякаш се мъчеше да разсее Дияна. „Погледни ме — казваше то. — Светът е прекрасен. Недей да униваш.“ Тя отлично знаеше своята типично женска склонност да пресилва. Кой ги караше да се хвърлят в крайности? Тяхната позиция би помогнала на онези, които се нуждаеха. Но в психологията е трудно да се прецени кога точно трябва да се намесят. Все пак може би по-добре е да се попрекали с грижите, отколкото да се оставят травмирани души. Те носеха макар и малка част от отговорността за бъдещето на човечеството — за неговата психика.

Дияна осъзна, че все по-силно се влияе от схващанията на Аскол. Ето нещо, което в никакъв случай не искаше да се случи — да загуби своята индивидуалност.

Емил се стресна и се събуди. Имаше чувството, че някой го разтърква по слепоочията с жестока ледена ръка. Но защо цялата станция излъчва жълта светлина и каква е тази настойчива музика? Той скочи от креслото на Морфей и се втурна към централния команден пулт. Компютърът бе включил първа степен на тревога, чиито сигнали го бяха разбудили. Устройствата се бяха сблъскали с неразрешима за тях задача, която все още не представляваше опасност за цялостната работа на ретранслаторната усилвателна станция, за да дадат екстрена опасност, но изискваше спешна консултация с човека-оператор.

Емил хвърли бърз поглед върху многобройните индикатори, телевизионните оптични системи, дистанционно регулиращите механизми... А, ето каква била работата. В канала, определен само за съобщения от изключителна междупланетна важност, с който имаха право да разполагат единствено упълномощените представители на Комитета за всеобща безопасност, бяха попаднали някакви странични сигнали. Колкото и надеждно да беше защитен този канал за връзка, понякога дори и в него проникваха смущения. Това задължаваше веднага електронната машина да се намеси и отстрани паразитните влияния. Но този път машината се бе натъкнала не на външни шумове, а на вплетен междупланетен разговор. Електронната програма изрично забраняваше да се прекъсва връзката между хора. Компютърът се бе объркал от противоречието между командата за незабавна намеса и невъзможността да я осъществи, което при по-продължително въздействие можеше да го повреди.

Емил бе овладял лесно всички системи и особености на ретранслаторната станция. Като специалист и по кибернетично моделиране на бионични модели бе свикнал да работи с много сложни електронни агломерации. Затова действията му скоро станаха полуавтоматизирани. Изключи алармената система и жълтеникавият оттенък на стените — знак за предупреждение — изчезна. Сега самият той трябваше да се включи в забранения канал и да предупреди двете

страни незабавно да прекратят разговора си. Нагласи слушалките, натисна копчето и в следващите няколко мига му се стори, че ще загуби съзнание.

Тони вече знаеше защо го бяха приели в клиниката на доктор Аскол. Знаеше, че бе преминал успешно контролните психически тестове за устойчивост. Знаеше и за гибелта на Мая. Знаеше, че въпреки това, няма да се побърка и ще продължава да живее. Знаеше, че един ден може би едва ще си спомня за нея. Изобщо знаеше всичко — много повече, отколкото трябваше да знае едно момче на неговите години.

Оценяваше дискретността на хората, които го бяха оставили да преболедува скръбта си. Отдалечиха се вълненията от преживяното в ракетоплана. Но през премрежените му от сълзи очи не преставаше видението на една усмивка. С нея Мая го даряваше, когато вдигаше падналия букет цветя, за да ѝ го поднесе. С нея го посрещаше и изпращаше, след като бяха скитали цял ден из парка.

Тони винаги бе обичал Мая. Откакто се помнеше. Заради нея изяждаше закуската си като съвсем малък. Нейното мнение бе достатъчно, за да се залови с ужасните упражнения по кибернетично моделиране. В началото това бе някакво детско обожание, преклонение пред непонятното обаяние на едно слабичко и нежно същество. Покъсно се появи засиленото желание за кавалерство, за саможертва. И накрая вероятно се бе породила истинската любов. Поне така си мислеше Тони за непознатото, объркано, но всеотдайно и силно влечение, което изпитваше към своята приятелка. И това едва-що покълнало чувство трябваше да си отиде... Не, никой не можеше да го накара да престане да обича. Той щеше да се съпротивлява, докато има сили. Щеше да отиде на Луната, да събере лунните проби за петрографската сбирка. Така беше обещал на Мая. Щеше да я търси по радиостанцията на тяхната си вълна. Дали някога нямаше да му отговорят на позивните сигнали? Щеше да упорствува...

Тони бе убеден, че през целия му живот, отсега нататък щеше да го съпровожда усмивката на Мая. Защото, ако забравеше тази усмивка, той самият нямаше да се усмихне повече никога истински.

— Бях започнала да ти разказвам, татко, за изпита, на който ме подложиха в клуба за управление на орнитолети...

Емил не можеше да повярва на ушите си. Сякаш от другата страна на космическата бездна чуваше гласа на Мая.

— Бях прочела цялата история на авиацията, знаех основните принципи на аеродинамиката, зараждането и развитието на пернатия свят, еволюцията на мускулолетите и въпреки това ме беше страх — продължаваше да нарежда гласчето.

Каква дяволска работа! Емил съзнаваше, че това бе невъзможно и все пак сърцето му трепна.

— Оказа се, че не съм имала никакви основания да се безпокоя. Издържах блестящо изпитанието. Татко, чуваш ли ме? Твоята малка дъщеря има вече книжка за управление на орнитолети. Не се ли радваш? Защо мълчиш?

Мъжът в космическата станция едва събра дъха си.

— Извинете, навярно има някаква грешка — колко много му се искаше всичко, което чу, да беше истина. — С кого разговаряте? Тук е астероидната ретранслаторна станция.

— О-о, не е ли главният диспечерски пункт на Юпитер? — възкликнаха разочаровано. — Но аз току-що разговарях с татко.

— Връзката от другата страна се е разпаднала. Трябва пак да наберете. Знаете ли, попаднали сте на забранен канал...

— Веднага ще прекъсна — отзоваха се с готовност.

— Недейте, моля ви, недейте да изключвате — спонтанно изрече Емил, преди още да осъзнае колко погрешно може да се изтълкува поведението му.

— Да не би да се е случило нещо лошо? — младежкият глас звучеше загрижено. — Мога ли да ви помогна?

Как да обясни истината на това непознато същество? Имаше ли право да търси съчувствие, след като се бе обрекъл на самота и страдание?

— Не можем да продължаваме разговора по този канал. Заели сме строго секретна линия за връзка. — Той имаше нужда от известно време да осмисли отговорите си. — Ще ви помоля да ми се обадите отново, когато пожелаете. Ще ви дам личния си номер, който винаги е свободен и се набира със специален код. — Емил искаше да бъде убедителен, може би вече никога нямаше да има такъв изключителен случай. — Много ще се зарадвам, ако ви чуя отново. Тогава ще разберете защо толкова държа да не ви загубя. Знам, че е доста странно това, което ви говоря, но повярвайте ми — днес съм отново щастлив след дълго време на отчаяние. Нали няма да забравите един самотен човек?

От няколко седмици Емил бе нов човек. Заспиваше и се събуждаше с една мисъл. Кога ще му се обади Бела, момичето, чийто глас случайно се бе преплел в телефонните връзки. По възраст тя бе почти колкото Мая. Говореше и разсъждаваше като нея, или поне на него така му се струваше. Разкрил ѝ бе всичките си тежнения и сякаш му бе просветнало. И не се уморяваше да я слуша.

— Измислих как ще те наричам — Бу-бу — нареждаше тя. — Това е името на един добър вълшебник от детските приказки. Когато бях малка, до втръсване слушах историите за него, записани на видеоманетофона. Така по-лесно забравях, че съм сама. Харесва ли ти новото име? — момичешкият глас за миг потъна в разстоянието. — Бу-бу — това най-много ще ти подхожда. Представям си те като него — силен, всемогъщ. И ми помагаш да не оставам сама с мислите за моя баща. — Няколко секунди мълчание. — Съобщих му за нашите разговори. Не се възпротиви. „Намерила си си нова занимавка. Добре, продължавай своята игра.“ Не съм му разказала само, че нашите задочни срещи по телефона са много сериозни и понякога тъжни, нали, Бу-бу?

— Не бих желал да помръкваш, Бела. Но как да бъде иначе, щом аз съм вече един застаряващ скръбен човек, който е забравил вкуса на усмивката? — каза сериозно Емил.

— Не е вярно, на възраст си колкото баща ми, а той — сигурна съм — е млад. Трябва да сподавиш мъката в себе си. Моят вълшебник Бу-бу е най-смелият в света. Той може винаги да продължи пътя си. Дори да е сам.

— Много искам да е така, мило момиче. Само че все още не съм изкупил пред себе си вината за моите загубени близки.

— Каква вина? Та ти не си желаел да им навредиш. Обичал си ги и те са знаели това — разпали се момичето. — Не се осъждай на самота. Не заслужаваш такава участ. И най-строгийт съдия не би ти я предопределил.

— Само така мога да запазя спомена си жив — все по-вяло се бранеше Емил.

— Напротив, мисли за тях с радост и любов, без да ги превръщаш в болка. Аз мога да ти бъда дъщеря, Бу-бу, но вътрешно усещам, че не си прав. От теб някъде имат нужда, а ти си погребал своите способности, захвърлил си своята професия и де задоволяваш с ролята на оператор в ретранслаторната станция.

За първи път на Емил Кантински му се стори, че напразно прахосва времето си, за да възкресява болезнения спомен. Нима е било съдено да проумее това от едно младо момиче, почти дете! Той все още не беше сигурен дали ще има сили да се откаже от отшелничеството, ала знаеше добре, че е готов едва ли не на всичко, само и само да запази това далечно и близко гласче. Странна ирония на съдбата — бе се сдобил с нова, непозната дъщеря. И този път не трябваше да я загубва.

— Не искам да те връщам към страданията ти, Бу-бу, но още от първите ни разговори, когато ми описваше трагедията на семейството си, остана да ме чопли един въпрос: как си оживял, след като в отчаянието си стрелял с плазмения пистолет срещу себе си?

Милото добро същество! От девойката, която току-що бе разсъждавала сериозно върху въпросите на живота и отчуждението, надничаше детето. А то се вълнуваше от тайнственото и неизвестното, дори в една трагична развръзка.

— Нищо особено, бях надвишил възможностите на оръжието — Емил се учуди на спокойствието, с което сега се връщаше към този винаги вдъхвал му ужас епизод от миналото. — Бях нарушил импулсния режим на работа на пистолета. Трябвало е да натискам спусъка на интервали. Енергията на плазмения взрив се бе изчерпала и не е достигнала, за да се самоубия. После съм загубил съзнание.

— Бедничкият Бу-бу! Колко ли много си страдал? — От другата страна се отрони въздишка. — И на мен не ми беше леко, когато започнах да разбирам, че нямам майка, а баща си ще видя след дълги години. Казах ли ти — мама е загинала в космическа експедиция? Била съм съвсем малка. Скоро след това и татко е тръгнал с първите заселници на Юпитер. Оттогава все чакам и чакам. Пораснах с мисълта за великия ден, когато от небето ще пристигне моят звезден татко. Прощавай Бу-бу, за да не заплача, ще затворя телефона. Пак ще

ти се обадя. И тогава ще ми разкажеш за твоята Мая, нали ми обеща?
Казваш, че приличам на нея. Но ти не си ме виждал. Само по гласа ли
съдиш?

Емил сякаш бе забравил да разбира страданията на другите. Заровен в собственото си нещастие, което бе провъзгласил едва ли не за добродетел, той бе душевно задебелял. Как допусна личната му мъка да заглуши състраданието? Гласът на Бела като че ли го отърсваше от кошмарния сън. Една младо същество бе прозряло по-добре от него истината. Бе се преборило с тъгата, с нерадостните дни на осиротялото си детство без майка в името на надеждата, подклаждана от редките разговори с далечния глас на непознатия баща от Юпитер.

Виж ти — какъв човек! Да изостави детето си, едва щом го е зърнал. На Емил тази мисъл му се видя толкова противоестествена, че с мъка я прие. И колкото пъти се връщаше към нея, цялата му същност се бунтуваше. Искаше му се да оправдае поведението на бащата с едно ужасно, все още смътно, но засилващо се предчувствие. Него можеше да потвърди или разсее единствено доктор Аскол Варо от клиниката по психиатрия и неврохирургия на Земята.

Емил се помъчи да се сети къде бе сложил телефонния номер на доктора. За щастие успя лесно да го намери. Притихна зад сигнала, който известяваше, че земните преподавателни служби са се включили. Как ли щяха да реагират хората, които му предлагаха помощта си, а той я отхвърли? Забранил им бе да го търсят повече, да го разубеждават... Тогава още не бе в състояние да поеме протегнатата му ръка.

— Ало, доктор Варо? Извинявайте, може би няма да си спомните за мен. Бях ваш пациент. — Емил трудно намираще думите си. — По-скоро отказах да се лекувам по вашите методи...

— Ти ли си, Емил? — Гласът прозвуча радостно отвъд хилядите километри разстояние. — Защо ми говориш така официално? Не съм те забравил — такъв костелив орех не се среща всеки ден. Откъде се обаждаш?

— Все още съм на същото място, докторе. Вече две години и половина, откакто съм на астероидната ретранслаторна станция. А вие какво правите с Дияна?

— В момента тя е до мене и също те слуша. Чувствуваме се чудесно. Скоро ще празнуваме важно събитие — очакваме дете.

Емил преглътна трудно, но усети как сърцето му се отпусна.

— Това се казва щастлива новина! А как върви работата?

— Световната здравна организация по принцип прие моите методи на лечение. Не ми беше лесно. Имаше и похвали, и упреци. Но това е дълга история. Важното е, че се убедих — допускар съм и не малко грешки. И знаеш ли кога за първи път се замислих сериозно над тези въпроси? След като не успях да те уговоря да останеш при нас. Това беше като плесницата, която удрят на пациента след упойката, за да се свести.

— Не си имал сериозни професионални неприятности, нали?

— Не, радвам се, че ми повярваха — всичко, което съм правил, е било в името на хората. Вече ще имаме консултативен орган за най-деликатните психични заболявания — за операциите и цялостното лечение. Колективната отговорност навярно е най-правилното решение. Най-смешното е, че в този орган привлякоха за сътрудници и членове от дружеството на здравните пуритани. И аз преглътнах това. Виждаш ли колко съм се променил? — Гласът на доктора идваше жизнерадостен и весел.

Дияна слушаше разговора със смесени чувства. Наистина, Аскол — индивидуалистът, непокорникът, предизвикателят на съдбата се бе смирил. Но дали мъдростта и разумът всякога са по-силни от сляпата вяра и импулсивността? Кого повече харесваше тя — романтичния и жертвоготовен млад лекар или задълбочения и предпазлив глава на семейство? Не, нейният Аскол не бе загубил своето очарование. Той си оставаше същият влюбен в работата си добряк, винаги готов да се притече на помощ.

— Как са Лирбо, Ланкони — твоите първи новаторски решения? — продължаваше да разпитва Емил.

— Понякога ми се обаждат. Подклаждат професионалната ми гордост. Срещаме се и със Стефан и си говорим за теб. Колко пъти искахме да те потърсим, но нали ти изрично ни забрани...

Човекът от далечната миниатюрна планета се бореше с неудобството си, със загубения от дългата самота навик да общува, докато се реши да каже:

— Сигурно не е много честно от моя страна да ви звъня само при нужда. Спомняш ли си, когато веднъж с Дияна ми разправяхте в клиниката за психическото осиновяване?

Дали си спомняше? Та това беше един от най-големите успехи на доктор Аскол Варо, подготвен още в ранните му лекарски години. Специален отдел от сътрудници към клиниката вземаше под покровителство малки деца — сирачета. У тях се създаваше чувството, че родителите им са заминали задълго в космически експедиции и ще се завърнат след години. Така малките живееха с приказките за измислени майки и бащи-герои, които все някога ще си дойдат. А преди да настъпи този ден, им разкриваха истината. Прекалено дълго не може да се прекарва в заблуда...

— Да, Емил — системата за психическо осиновяване действа и сега. Имаме много насърчителни резултати. Но защо те вълнува този въпрос?

— Знаеш ли, докторе, чувствавам се неловко. С мен се случи нещо много, много странно. Искам да кажа хубаво, заради което бих желал да се върна на Земята... Известно ми е, че сте длъжни да пазите професионална тайна, но ще ви помоля — тебе и Дияна — да разберете дали сред вашите психически осиновени деца има едно име... За мен това е изключително важно. Дори съдбоносно. От него зависи дали ще поема по нов път. Нали не е невъзможно да ми отговорите?

Аскол замълча, но Дияна, която през цялото време бе чакала точно този момент, грабна слушалката:

— Бяхме ти обещали, Емил, да направим всичко възможно, за да ти помогнем. Разчитай на нашата дума. Утре ще знаеш онова, което те интересува.

Лесно е да се каже утре, но колко трудно понякога се изчаква времето до уречения час. Свикнал със сивотата на ежедневието, което сам си бе наложил, самотният оператор на космическата станция бе забравил какво означава нетърпение. Хиляди пъти да умираш и да се раждаш в очакване на един разговор, на една надежда.

— Момичето, за което питаш, наистина е от нашите психически осиновени деца — това бяха първите думи на доктора, след като Земята се обади отново. — Нейните родители са загинали при космически рейс, когато тя е била още в пелени.

— Не може да бъде, докторе! — Емил страшно се развълнува. — Та тя от години разговаря с баща си по телефона. Той е на Юпитер.

— Технически трик, приятелю. Програмирано събеседване. Нашите сътрудници на най-голямата планета се грижат да поддържат илюзията. Но те постоянно подготвят момичето за неминуемото разочарование.

— То не е разбрало още. Последният път ми каза, че баща ѝ ще я посвети в нещо много важно.

— Вероятно ще ѝ разкрият истината или поне част от нея. Сигурно вече смятат, че е достатъчно укрепнала психически, за да понесе удара.

— Това е жестоко, Аскол. Нима ще разрушите нейната прекрасна заблуда!?

— Много по-жестоко щеше да бъде, ако израстеше с мисълта, че е кръгло сираче.

На Емил му се струваше, че станцията се клатушка под краката му.

— Не, не, вие не бива нищо да ѝ казвате. Невъзможно е.

— Дългогодишният ни опит доказва правотата на психическото осиновяване — спокойно нареждаше гласът от Земята. — Израстите в такива условия деца се развиват нормално и стават пълноценни жители на Слънчевата система. За тях благородната лъжа е оправдана. Родителите са нужни преди всичко в най-ранната възраст...

— Какво разбирате вие — внезапно се ожесточи Емил. — Психолози! Човешкият живот не може да се вмести зад наблюдения, изследвания, научни доклади, дисертации... Кой ви е разрешил да се месите в съдбините на нещастниците? С това вие ги правите два пъти по-нещастни. Само който е загубил най-близките си, може да усети това.

Събеседникът от Земята се беше стъписал от словесния порой и мълчеше.

— Извинявай, Аскол — космическият отшелник възвърна нормалния си тон. — Увлякох се, не ми се сърди. Навярно си разбрал, че телефонните ми разговори с Бела, момичето, чийто глас щастливият случай на съдбата ми изпрати, означават много за мен. Затова, ако си в състояние, повлияй на твоите колеги от Юпитер. Нека все още не й разкриват ужасната истина. Имам една идея.

— Да не би да си се отказал да се върнеш на Земята? — разтревожиха се от другия край на линията.

— Не, ще си дойда. Ще си взема отпуск. Имам право на... Или по-добре, по дяволите, ще напусна. Какво съм се сврял в тази дупка?

Кой знае как бе прозвучал гласът на Емил, защото докторът загрижено се обади:

— Какво става? Зле ли се чувствуваш? Да не направиш някоя глупост?

— Напротив, сега ми просветна — с ентузиазъм заговори Емил. — Разбра ли, за втори път се родих? Иска ми се да живея истински.

— Очакваме те, приятелю. Ела си по-бързо.

— Само недей да забравяш това, за което те помолих. Предупреди колегите си за Бела.

И този път Дияна следеше разговора между двамата и едва сдържаше вълнението си. Тя знаеше, че нейният съпруг все още боледуваше от неуспеха при сблъсъка си с Емил, но малко по-късно разбра как да му помогне. Нека докторът и космическият отшелник си мислят, че благословеният случай ги е срещнал с Бела. Това беше още една голяма победа — след онази в ракетоплана — на психоложката Дияна Фрай. Само че тя не можеше да я сподели с Аскол, защото би означавало да признае още веднъж правотата на отказалия преди две години лечението Емил и да уязви големия неврохирург и психиатър. Сега сценарият беше само неин.

За самотния космически обитател на ретранслаторната станция времето полетя. Как му се искаше с всички сили да завърти стрелките на часовника и да приближи момента, който вече считаше за свое избавление. Оставаше му още един разговор с Бела. Последният им задочен разговор. Стига ги е разделяла тази ужасяваща пустош.

Сигнал! Бе дошло времето за изпитанието. Още веднъж трябваше да напрегне сили Емил. И да прояви мъжество и характер. Може би никога повече в живота му нямаше да се налага да се преструва на суров човек.

— Ще тъжа за тебе, Бу-бу. Свикнах да си говорим. И ще бъда още по-самотна — едва сдържаше сълзите си момичето, след като научи, че Емил напуска станцията и заминава далече.

— Но нали баща ти се връща? — помъчи се да я утеши той.

— Да, може би. Пак има някаква промяна. Каза ми, че все още не се знае кога точно ще си дойде. Дали не иска да ме изненада? Аз съм свикнала да чакам.

— Нямаш представа колко съм ти задължен, Бела. Ти успя да ме убедиш — никой не заслужава да бъде самотен. Твоето приятелство ме връща при хората. Нали така искаше, мило дете? Сигурно ще се намери някой, на когото да съм необходим. Ще отида далече, много далече, където не ме познават. Моят лош сън свърши.

— Аз съм тази, която трябва да ти благодари, Бу-бу. Откакто се познаваме, станах по-мъдра и по-чувствителна. Навярно съм пораснала — момичето съвсем загуби гласа си. — Желая ти щастие, Бу-бу. Би трябвало да ти кажа сбогом, но не знам защо ми се струва, че все някога ще се срещнем. Затова довиждане...

Емил хвърли последен поглед върху уредите в контролния пункт. Обходи всички кътчета на станцията, където беше преминал един не много дълъг, но бурен отрязък от живота му. Беше му домилял този шестостен, който напомняше пчелна килийка. Той с тъга си припомни как когато искаше да погледа залеза, отиваше в някое помещение и

станцията сама спираше да се върти, сякаш отгатваше неговото желание и преустановяваше своя обичаен ход.

Операторът бе предупредил и очакваше да дойде смяната му от Земята. Тръгваше си с едно объркано чувство на горест, радост и надежди. Както излизат затворниците, излежали сурова присъда, над която са имали време да разсъждават и преосмислят.

Сигнал от Земята. Кой ли се бе сетил точно сега за него?

— Аз съм — Аскол. Безпокоя се за тебе. Да не би да си променил решението си?

— Нищо подобно. Никога не съм имал по-голямо желание да се върна. Благодаря, че си изпълнил молбата ми. Предупредил си вашите сътрудници за моя случай.

— Те приеха и се радват, че всичко ще завърши благополучно. Знаеш ли, Емил — усещаше се, че докторът бе притеснен. — Ние с Дияна си позволихме една волност. Казахме им да съобщят на момичето, че нейният баща най-после се завръща.

Емил усети, че сянката на измъчващото го желание за вечно страдание и забрава, призракът на безмисленото съществуване — този алчен Улей на времето, от който всъщност всички се страхуват — бяха отлетели от него завинаги.

Издание:

Асен Милчев. Улеят на времето

Научнофантастичен роман

Първо издание

Рецензенти: д-р Светослав Славчев, Васил Райков

Редактор: Елена Коларова

Художник: Николай Тодоров

Художествен редактор: Борис Бранков

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректор: Ирина Кьосева

Индекс 11 9373/6257–18–84

Българска. Предадена за печат на 20.11.1984. Подписана за печат на 25.У1.1984. Излязла от печат на 26.УИ.1984. Формат 1/32/70/100. Тираж 45 115. Изд.коли 9.72. Печатни коли 15. УИК 9.51 Цена 0.63 лв.

Държавно издателство „Отечество“, София

ДП „Балкан“, бул. „Ленин“ 113, София

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.